

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

İLKOKUL 3. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ
GELİŞİMİNDE MÜZİKLİ OYUNLARIN
ETKİSİ

AYŞE NUR BAŞ

SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Antalya, 2022

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ
GELİŞİMİNDE MÜZİKLİ OYUNLARIN ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYŞE NUR BAŞ

**Danışman
Doç. Dr. Sabahat BURAK**

Antalya, 2022

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

.././2022

Ayşe Nur BAŞ

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ayşe Nur BAŞ'ın bu çalışması.....tarihinde jürimiz tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : (Unvan) Adı Soyadı

(Çalıştığı Kurum, Fakülte, Bölüm)

.....

Üye : (Unvan) Adı Soyadı

(Çalıştığı Kurum, Fakülte, Bölüm)

.....

Üye (Danışman) : (Unvan) Adı Soyadı

(Çalıştığı Kurum, Fakülte, Bölüm)

.....

YÜKSEK LİSANS/ DOKTORA TEZİNİN/ DÖNEM PROJESİNİN ADI: İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Beceri Gelişiminde Müzikli Oyunların Etkisi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulununtarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada emeğiyle, tecrübeleriyle bana her zaman destek olan danışmanım Doç. Dr. Sabahat Burak'a ve yüksek lisans eğitimim sırasında bana kazandırmış oldukları bilgi ve beceriler nedeniyle Akdeniz niversitesi'ndeki hocalarıma, çalışmamı uyguladığım süreçte bana destek olan Kars Atatürk İlkokulu sınıf ğretmeni Ali Yağışan'a, eğitim hayatıma ilk adımı attığım zamandan bu güne kadar felsefesiyle kişiliğimi şekillendiren ilkokul ğretmenim Ayşe zkaya'ya, her zaman beni motive eden ablam Kübra Baş'a ve benden desteklerini hiç esirgemeyen canım annem Emine Baş'a teőekkürlerimi sunarım.

Ayşe Nur BAŞ

ÖZET

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ GELİŞİMİNDE MÜZİKLİ OYUNLARIN ETKİSİ

BAŞ, Ayşe Nur
Yüksek Lisans Tezi, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sabahat BURAK
Temmuz 2022, 81 sayfa

Bu çalışmanın amacı; müzikli oyun uygulamalarının ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişime etkisini ve grupların sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin sosyal beceri gelişimde müzikli oyunların etkisine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma tasarımı karma yöntemdir ve bu araştırmada karma yöntem araştırma tasarımlarından sıralı açıklayıcı tasarım kullanılmıştır. Araştırmanın deneysel deseni "denk olmayan kontrol gruplu ön test-son test deseni" dir. Araştırmada 2021-2022 eğitim öğretim yılında Kars ilinde bulunan bir devlet ilkokulundaki 3.sınıf öğrencileri yer almaktadır. Çalışma grubunu, deney grubunda 30, kontrol grubunda 30 olmak üzere 60, öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veriler "Sosyal Beceri Ölçeği" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada deney grubuna 10 hafta boyunca müzikli oyun etkinlikleri uygulanmış, kontrol grubuna ise bu etkinlikler uygulanmamıştır. Araştırma sonunda hem deney hem de kontrol grubu sınıf öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nicel verilerin çözümüne yönelik deney ve kontrol gruplarının Sosyal Beceri Ölçeği puanları üzerinde kovaryans çözümlemesi uygulanmıştır. Nitel verilerin analizinde deney ve kontrol grubu sınıf öğretmenlerine yöneltilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test toplam puan ortalamalarına göre düzeltilmiş son test toplam puanları arasında, deney grubu lehine anlamlı farkın olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar sonucunda müzikli oyun etkinliklerinin sosyal becerilerin gelişimi noktasında yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmış, gelecekte yapılacak olan araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: *İlkokul, 3. Sınıf, sosyal beceri, müzikli oyun.*

ABSTRACT

THE EFFECT OF GAMES WITH MUSIC ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS OF PRIMARY SCHOOL 3RD GRADE STUDENTS

BAŞ, Ayşe Nur

Master Thesis, Department of Basic Education
Classroom Education Master's Program with Thesis

Advisor: Assoc. Dr. Sabahat Burak

July 2022, 81 Pages

The purpose of this study is to determine the effect of musical play practices on the social skill development of primary school 3rd grade students and the opinions of the classroom teachers of the groups on the effect of musical games on the social skill development of their students. The research design was mixed method and sequential explanatory design, one of the mixed method research designs, was used in this study. The experimental design of the research is "pretest posttest design with non-equivalent control group". The research includes 3rd grade students in a public primary school in Kars in the 2021-2022 academic year. The sample of the study consists of 60 students, 30 of them are in the experimental group and 30 of them are in the control group. In the research, the data were collected by using the "Social Skills Scale" and "Semi-structured Interview Form". In the research, musical game activities were applied to the experimental group for 10 weeks, but these activities were not applied to the control group. At the end of the research, interviews were conducted with both the experimental and control group classroom teachers. Independent groups t-test variance analysis was applied on the Social Skills Scale scores of the experimental and control groups to solve the quantitative data. In the analysis of the qualitative data, the semi-structured interview questions directed to the experimental and control group classroom teachers were analyzed by content analysis. According to the results of the findings which were obtained from the research; It was found that there was a significant difference in favor of the experimental group between the post-test total scores corrected according to the Social Skills Scale pre-test total score averages of the students in the experimental and control groups. According to the answers given by the classroom teachers to the interview questions, it was concluded that games with music would be beneficial for the development of social skills. The findings were discussed in consideration of the literature, and suggestions were made for future research.

Keywords: *Primary, 3rd Grade, social skills, games with music.*

İÇİNDEKİLER

DOĞRULUK BEYANI.....	i
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Alt Problemler.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Varsayımlar(Sayıtlar).....	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sosyal Beceri	6
2.1.1. Sosyal Beceri Gelişimi	8
2.1.2. Sosyal Beceri Eğitimi	10
2.1.3. İlkokul Döneminde Sosyal Beceri Gelişimi Ve Sosyal Beceri Eğitimi	12
2.1.4. Müzik Eğitiminin Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri	17

2.2. Eğitsel Oyunlar	20
2.2.1. Eğitsel Oyunun Tanımı	23
2.2.2. Eğitsel Oyunların Özellikleri	24
2.2.3. Eğitsel Oyunların Öğeleri	27
2.2.3.1. Oyun karakterine göre;	27
2.2.3.2. Oyunun uygulanış özelliklerine göre sınıflandırılması.....	27
2.2.4. Eğitsel Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri	28
2.2.5. Eğitsel Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri	31
2.3. Müzikli Oyunlar.....	33
2.3.1. İşlevsel Müzikli Oyun.....	36
2.3.2. Yapılandırmacı Müzikli Oyun.....	36
2.3.3. Dramatik Müzikli Oyun.....	36
2.3.4. Kurallı Oyunlar	36
2.3.5. Oyun İçeren Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları.....	37
2.3.5.1. Kodaly Öğretim Yöntemi	37
2.3.5.2. Dalcroze Öğretim Yöntemi	38
2.3.5.3. Suzuki Öğretim Yöntemi	38
2.3.5.4. Orff-Schulwerk Öğretim Yöntemi.....	39
2.3.6. Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri.....	40
2.4. İlgili Araştırmalar.....	40
2.4.1. Sosyal Beceri İle İlgili Araştırmalar	40
2.4.2. Müzikli Oyunlar İle İlgili Araştırmalar	42

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	48
3.2. Çalışma Grubu	48
3.3. Veri toplama araçları.....	49
3.3.1. Sosyal Beceri Ölçeği	49
3.3.2 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	48

3.4.Deneysel İşlemler.....	50
.3.5.Verilerin Analizi	54

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Araştırmanın Nicel Bulguları.....	56
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.2. Araştırmanın Nitel Bulguları	60
4.2.1. Sosyal Gelişimin Öğrencilere Sağladığı Faydalar.....	60
4.2.2. Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Yeterliliği - Yetersizliği	61
4.2.3. Sosyal Becerilerin Gelişimde İlkokul Döneminin Önemi	62
4.2.4. Müzikli Oyunların Kullanımının Sosyal Beceri Gelişimine Etkisi.....	62
4.2.5. Müzik Çalışmalarında Sosyalleşmeyi Amaçlayan Oyunların Kullanılması	63
4.2.6. Uygulaması Gerçekleştirilen Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Alanlarına	
Katkısı	62

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma	65
5.2. Sonuç	67
5.3. Öneriler.....	67
KAYNAKLAR.....	69
EKLER.....	83
EK 1. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU	83
EK 2.SOSYAL BECERİ ÖLÇEĞİ	84
EK 3.DERS PLANLARI/UYGULAMA SÜRECİ.....	86
EK 4. MEB ARAŞTIRMA İZİN ONAYI	85

EK 5. ETİK KURUL ARAŞTIRMA İZİNİ.....	115
ÖZGEÇMİŞ	116
İNTİHAL RAPORU	117

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.4.1. Deney Grubu Uygulama Süreci.....	52
Tablo 3.5.1. Veri Tolama Araçları.....	54
Tablo 4.1.1. Sosyal Beceri Ölçeği'nin Betimsel Değerleri.....	55
Tablo 3.5.2. . Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanlarının Skewness ve Kurtosis Değerleri.....	55
Tablo 4.1.1.1. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarına Yapılan t-Testi.....	57
Tablo 4.1.2.1. Son Test Grup X Ön Test Puan Ortak Testi Sonuçları	58
Tablo 4.1.2.2. Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarının Gruba Göre Betimsel İstatistikleri	59
Tablo 4.1.2.3. Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarına Göre Düzeltmiş Son Test Puanlarının Gruba Göre Kovaryas Analizi Sonuçları.....	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Eğitsel oyunların sınıflandırılması (Yalçın vd., 2017).....	28

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumuna, araştırmanın amacına ve önemine, alt problemlere, sayıtlara, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İlköğretim dönemi bireylerin sahip olması gereken ortak temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı önemli bir dönemdir (Ocak vd., 2010). İlköğretim döneminde bireyler, karşılaştıkları problemleri çözmeye, toplum değerlerine uyum sağlamada ve toplum kurallarını uygulamada temel beceriler kazanır. Toplumu oluşturan bireylerin çevrelerini tanıyabilmeleri, geniş bir dünya görüşüne sahip olabilmeleri, içinde yaşadıkları topluma sağlıklı bir şekilde uyum yapabilmeleri, yurttaşlık haklarını kullanmak için gerekli bilgileri edinebilmeleri ve asgari düzeyde temel bilgi ve becerileri kazanmaları ilköğretimin önemli işlevlerindedir (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Bireyin gelişiminde en önemli süreçlerden biri sosyalleşmedir. Sosyalleşme, bireylerin özellikle çocukların belirli bir grubun işlevsel üyeleri haline geldikleri ve grubun diğer üyelerinin değerlerini, davranışlarını ve inançlarını kazandıkları bir süreçtir. Her ne kadar bu süreç, doğumdan hemen sonra başlayıp bireyin yaşamı boyunca sürse de, etkilediği davranışların çoğu ilk çocukluk döneminde belirgin duruma gelmektedir (Gander vd., 1993, s.: 274). Eğitim alanında, merkeze öğrencinin alınması ve çağdaş eğitim yöntemlerinin kullanılması onların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenmelerinde kolaylık sağlayacak, kalıcı ve etkili öğrenmelerin gerçekleşmesine zemin hazırlayacaktır.

İnsan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle insanın içinde bulunduğu toplumun bir üyesi olarak kabul görmesi için, öncelikle o toplumun yapısını, normlarını, değerlerini öğrenmesi gerekmektedir. Ancak bu hemen doğumla veya ilk bebeklik yıllarında gerçekleşebilecek bir durum değildir. Bu yüzden bireyin sosyal gelişimi hayat boyu devam eden bir süreçtir (Genç, 2005).

Sosyal yönden gelişmiş yani sosyalleşmiş bir birey, içinde yaşadığı toplumun normlarına ve beklentilerine uygun davranışlar gösterir, kendi gereksinim ve istekleri ile toplumun istek ve beklentileri arasında denge sağlayabilir. Yine, birlikte yaşadığı insanlarla yardımlaşmayı, paylaşmayı, işbirliği yapmayı başarır ve duygularını yaşadığı kültüre uygun bir biçimde ifade edebilir (Çağdaş vd., 2002, s.: 35-36).

Sosyal beceriler konusunda eksikliği olan öğrenciler, karşılıklarına çıkan sorunları çözmeye sosyal becerileri kazanmış öğrencilere göre çok daha az seçeneğe sahiptirler. Bu seçeneklerin az olması öğrencinin istenmeyen davranışlara başvurmasına yol açmaktadır (Kılık, 2001). Sosyal beceriler konusunda yeterli düzeyde olan öğrenciler ise sosyal hayattaki sorunlarını çözmeye birçok seçeneğe sahip oldukları için sosyal ilişkilerinde, özel ve mesleki yaşamlarında daha başarılı ve mutlu olabilirler (Samancı, 2014; Yiğit ve Yılmaz, 2011). Bu nedenle ilköğretim döneminde programlı bir sosyal beceri eğitimi verilmelidir.

Sosyal beceri eğitiminde farklı araştırmacılar birçok yöntemin kullanılabilirliğini ifade etmektedirler. Örneğin, Guralnick ve Neville (1997) eğitimde oyunun kullanılmasının sosyal beceri öğretiminde etkili olacağını bildirmişlerdir. İlkokul döneminde öğrencilerin hem sosyal gelişiminde, hem de eğitiminde oyunun önemli bir yeri vardır (Darwish vd., 2001; Hepler, 1990).

İlkokul döneminde, çocukların sosyal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla farklı etkinliklere yer verilmektedir. Müzik etkinliği de bunlardan birisidir. Müzik eğitiminde, şarkı söyleme, ritim, işitsel algı, müzikli hikaye ve dramatizasyon, yaratıcı hareket ve dans çalışmalarına yer verilmektedir (Dikici, 2002). Müzik ve hareket etkinlikleri, bedensel ve zihinsel olmasının yanı sıra, konuşmayı ve dinlemeyi öğrenmek için dikkati bir noktada yoğunlaştırmaya katkıda bulunur. Çocuk müzikle algılama, tekrarlama, dikkat, dinleme gibi duyuşsal ve bilişsel becerilerini geliştirir. Bugün akademik, sosyal ve motor olan pek çok beceriyi öğretmede müziğin kullanımı gittikçe artmaktadır (Jones, 2000). Araştırmacılar, müzik sayesinde öğrenmenin daha kolay ve eğlenceli hale geldiğini, çocuklara dinleme becerisi kazandırdığını ve dikkat sürelerinin uzamasını sağladığını göstermektedir (Gültek, 2002). Bu araştırmalar müzikli oyunların sosyal becerileri olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Müzik etkinlikleri kadar oyun etkinlikleri de ilköğretim döneminde çocukların dikkatini çekmekte, etkinliğe istekle katılmalarını sağlamaktadır (Bolat ve Sığırtmaç, 2006). Oyun, çocukların araştırmalarına, objeleri tanımalarına ve problem çözmelerine imkân

sağlamaktadır. Oyunla çocuklar, şekil, büyüklük, renk, boyut, ağırlık, hacim, ölçme, sayma, zaman, mekân, uzaklık gibi pek çok kavramı ve zihinsel işlemi öğrenebilmektedirler (Seyrek ve Sun, 1991; Aktaş, 2000).

İlkokul döneminde müzikli oyun etkinliklerine de yer verilmektedir. Müzik eşliğinde oynanan bu oyunlar, çocuklar için daha çok ilgi çekici ve dikkatlerini kolaylıkla toplayabilecekleri etkinliklerdir (Dikici, 2002). Müzikli oyunlar çerçevesinde gerçekleştirilen, müzik eşliğinde yürüme, koşma gibi hareketler, müzik parçalarındaki iniş-çıkışlar, duraklamalar çocukların dinlemeye odaklanmalarını sağlamaktadır (Wolf, 1992; Sel, 2000). Müzikli oyunlar öğrenmeyi kolaylaştırmakta ve kalıcılığı sağlamaktadır. Çünkü müzikli oyun etkinlikleri öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlamaktadır. Ancak çoğu kez öğretmenler müzikli oyunlara gereken önemi göstermemektedir (Dikici, 2002).

Oyun kavramı içinde yer alan aynı zamanda müzik eğitiminin de bir parçası olan ‘Müzikli Oyunlar’; öğrencilerin bedensel, duygusal sosyal gelişimlerinin yanı sıra, kavram ve yaratıcılık gelişimine de katkıda bulunur (Metin, 2019). Bu nedenle ‘Müzikli Oyunlar’ eğitimin bir parçası olarak görülebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzikli oyun uygulamalarının ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişime etkisini ve grupların sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin sosyal beceri gelişimde müzikli oyunların etkisine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1.3. Alt Problemler

- Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri ön test puan toplamları arasında anlamlı fark var mıdır?
- Deney ve Kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri son test puan toplamları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney ve kontrol grubu öğretmenlerinin sosyal beceri ve müzikli oyunlara yönelik görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Alan yazın incelendiğinde, Türkiye’de sosyal becerilerin gelişimi noktasında yapılan çalışmaların okul öncesi döneme yönelik olduğu görülmekte olup, (Durualp, 2014; Günindi, 2010; Öncü, 2009; Onay, 2007) ilkökul dönemin için yapılan çalışmalar oldukça azdır (Güven ve Erol, 2019). Bununla birlikte, oyunun ve müziğin öğrenme ve öğretme sürecinin önemli bir parçası olduğu, çocukların oyununun onların işi olduğu, onların yalnız ve grup ile müzikli oyunlara gereksinimleri bulunduğu ve oyun ortamında öğrendikleri kabul edilmektedir (Morin, 2001). İlkokul döneminde verimli bir sosyal beceri eğitimi, öğrencinin sosyal gelişimi açısından önemlidir. Bu nedenle bu dönemde öğrencilerin sosyal becerilerini artıracak farklı etkinlikler planlamalıdır. Bu amaçla öğrencilerin sosyal beceri gelişimini hangi etkinliklerin olumlu yönde etkileyebileceği araştırılmalıdır. Bu araştırma sosyal becerilerin gelişiminde müzikli oyunların etkisini ortaya koymak amacıyla fikir vermesi açısından önemlidir. Bu araştırmadan elde edilecek sonuçların sosyal becerileri geliştirme noktasında alanda çalışan öğretmenlere ve araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar (Sayıtlar)

Araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğini içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. İlkokul 3. Sınıf öğrencileri,
2. 10 hafta süren Müzikli Oyun uygulamaları etkinlikleri,
3. Gelişim alanlarından sosyal beceri gelişimi, ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Sosyal beceri: Hem sözel hem de sözel olmayan davranışları içerisinde bulunduran, kişinin olumlu davranışları başlatmasını, bu davranışları devam ettirmesini ve

bulunulan sosyal ortama uygun tepkiler vermesini sağlayan ęrenilmiř davranışlardır (Yiğit ve Yılmaz, 2011).

M¼zikli oyun: Bir olayın, ęyk¼n¼n, insan ve doğa hareketlerinin m¼zikle oyun haline getirilmesi, şarkı s¼zlerine uygun hareketlerle oyunlaştırılmasıdır (Kılık, 2001).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sosyal Beceri

Sosyal beceriler, bireyin sosyal ortamlarda olumlu sosyal sonuçlar elde etmesini sağlayan, diğer bireylerle iletişimi kolaylaştıran, sosyal yönden kabul gören ve öğrenilmiş davranışlardır (Avcıoğlu, 2007). Sosyal beceriler bireyin diğer insanlarla iletişim kurmasını kolaylaştıran beceriler olduğundan insan yaşamında önemli bir role sahiptir (Avcıoğlu, 2005; Avşar ve Öztürk, 2007).

Sosyal beceriler, hem sözel hem de sözel olmayan davranışları içeren, kişinin olumlu davranışları başlatmasını, bu davranışları devam ettirmesini ve bulunulan sosyal ortama uygun tepkiler vermesini sağlayan öğrenilmiş davranışlardır (Yiğit ve Yılmaz, 2011; Gülay ve Akman, 2009). McFall'a (1982) göre sosyal beceriler, bireylerin toplum tarafından verilen görevleri/rolleri tamamladığını göstermesi için sergilemesi gereken belirli davranışlardır.

Gander (1993) , sosyal beceriyi, bireylerin bir gruba dahil olarak bu grubun birer üyesi haline geldikleri ve gruptaki diğer bireylerin değerlerini benimsedikleri bir süreç olarak tanımlar. Bununla birlikte sosyal beceri sürecinin doğumla birlikte başladığını ve yaşam boyunca sürdüğünü, sosyal beceri kazanımının genellikle çocukluk döneminde yoğun olarak gerçekleştiğini ifade etmektedir (Ekinci, 2012).

Yüksel (2004) ise sosyal becerileri, bireyin toplumdaki diğer bireylerce kabul görecekt davranışlar sergileme ve insanlarla sağlıklı iletişimi mümkün kılan davranışlar edinme süreci olarak tanımlamaktadır. Ergün (2009), bireylerin karşılaşması gereken sosyal ihtiyaçların olduğunu ve bu ihtiyaçların başında iletişim ve duygu paylaşımı gibi diğer bireylerle etkileşim gerektiren davranışların geldiğini ifade etmektedir. Bu davranışları sosyal beceri olarak tanımlar. Hiloğlu ve Cenkseven (2010), sosyal beceriyi, bireyin içinde bulunduğu sosyal ortama uyum göstermesi, toplumdaki diğer bireylerle sağlıklı iletişim kurarak, oluşabilecek iletişim sorunlarını giderebilecek yeteneklere sahip olması olarak tanımlar.

- Ross ve Rogers (1986) ilkököl dönemindeki çocuklara yönelik sosyal becerilerin;
- Gerçekleşebilecek davranış biçimlerini hayal etmek ve en faydalı olanı seçmek,

- Çocukların ihtiyaçlarını karşılamak,

Oyun grubundaki eylemleri doğru bir şekilde değerlendirmek amaçlarına hizmet etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir (Uzbaş, 2003).

Sosyal beceriler, herhangi bir yaş farkı olmadan toplumdaki bireyler için, bütün sosyal ortamlarda; okul, oyun ortamı, iş dünyası, bireylerin yaşamını olumlu yönde etkileyerek olumlu iletişim kurmasını, başarılı ve mutlu olmasını sağlayan davranış örüntüleridir (Sevinç, 2005; Stanley, 2010). Sosyal becerilerin, sosyal etkileşimlerde önemli bir faktör olduğu ve diğer bireylerden onay almayı sağlayan davranışlar olduğu görülmektedir. Bununla beraber sosyal becerilerin bireyin yaşamında yer alan diğer bireylerden etkilenme yoluyla, öğrenilerek kazanıldığı ve sosyal yeterliliğin bir parçası olduğu kabul edilmektedir (Tagay vd., 2010).

Gresham ve Reschly (1988), sosyal beceri tanımlarını üç başlıkta sınıflandırmışlardır. Bunlar akran kabulü tanımı, davranışsal tanım ve sosyal geçerlilik tanımıdır. Akran kabulü tanımı, araştırmacıların akranlarınca kabul edilmeyi ya da popülerliği sosyal becerinin göstergesi olarak aldıkları tanımdır. Akranları tarafından kabul edilen veya popüler olan çocukların yeterli sosyal beceriye sahip oldukları kabul edilmektedir. Davranışsal tanım, sosyal becerinin bireyin sosyal davranışının pekiştirilme olasılığını artıran ya da cezalandırılma olasılığını azaltan duruma özel davranışlar olarak kabul edildiği tanımdır. Bu tanımla belli sosyal davranışların öncesi ve sonuçları değerlendirme ve iyileştirme amacıyla belirlenmiş ve işlevsel hale getirilmiş olmaktadır. Sosyal geçerlik tanımında ise, sosyal beceri, çocuğun belli durumlarda, önemli sosyal durumları tahmin etmesine yardımcı olan davranışlar olarak ifade edilir.

Wilson ve Sabee (2003), sosyal becerileri, bireyin sosyal ortamda, diğer bireylerle iyi ilişkiler kurmak için gerekli olan davranışlar olarak tanımlar. Bu becerilere sahip bireylerin, toplumda kabul gördüğünü, insan ilişkilerinde başarılı olduğunu, duygularını rahatça ifade edebildiklerini ve karşılaşılan sorunlara pratik çözümler bulabildiklerini belirtmektedirler.

Akkök (1999) ise sosyal becerileri altı grupta tanımlamakta, her grubu kendi içinde özelleştirerek incelemektedir. Bu becerilerin sosyal yeterliliği sağladığını, bu becerileri kazanmanın akademik gelişimle de iç içe olduğunu vurgulamaktadır. Bu başlıklar şöyledir:

- 1. İlişkiyi Başlatma ve Sürdürme Becerileri:** Dinleme, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtmak, başkalarını

tanıtma, iltifat etme, yardım isteme, bir gruba katılma, yönerge verme, yönergelere uyma, özür dileme, ikna etme.

2. **Grupla Bir İşi Yürütme Becerileri:** Grupta iş bölümüne uyma, grupta sorumluluğunu yerine getirme, başkalarının görüşlerini anlamaya çalışma.
3. **Duygulara Yönelik Beceriler** Kendi duygularını anlama, duygularını ifade etme, başkalarının duygularını anlama, karşı tarafın kızgınlığı ile başa çıkma, sevgiyi ve iyi duyguları ifade etme, korku ile başa çıkma, kendini ödüllendirme.
4. **Saldırgan Davranışlar ile Başa Çıkmaya Yönelik Beceriler:** İzin isteme, paylaşma, başkalarına yardım etme, uzlaşma, kızgınlığı kontrol etme, hakkını koruma, savunma, alay etmeyle başa çıkma, kavgadan uzak durma.
5. **Stres Durumlarıyla Başa Çıkma Becerileri:** Başarısız olunan bir durumla başa çıkma, grup baskısıyla başa çıkma, utanılan bir durumla başa çıkma, yalnız bırakılma ile başa çıkma.
6. **Plan Yapma ve Problem Çözme Becerileri:** Ne yapacağına karar verme, problemin nedenlerini araştırma, amaç oluşturma, bilgi toplama, karar verme, bir işe yoğunlaşma.

Rinn ve Markle (1979) ise sosyal becerileri dört kategoride incelemişlerdir. Bu becerilere sahip olan bireylerin sosyal açıdan yeterli olduğunu kabul etmişlerdir. Bu kategoriler şöyledir:

1. **Kendini anlatma becerileri:** Duygu ve düşünceleri ifade etme, kendisi hakkında olumlu düşünceleri ifade etme.
2. **Çevresini genişletme becerileri** Arkadaşlarına olumlu düşüncelerini ifade etme, başkalarının düşüncelerine katılma, başkalarını övme.
3. **Atılganlık becerileri:** Ricada bulunma, mantıksız istekleri reddetme, konuşma.
4. **İletişim becerileri:** Kişilerarası sorun çözme.

2.1.1. Sosyal Beceri Gelişimi

Sosyal beceri gelişimi, bireylerin, toplumun beklentilerine uyan, doğumla başlayan ve yaşam boyunca devam eden davranışları edinme sürecidir (Yavuzer, 2011). Sosyal becerileri gelişmiş bireylerden, içinde bulunduğu toplumun sorunlarına duyarlı olması, karşılaştığı zorlukları yenebilmesi ve içinde bulunduğu gruba uyum sağlaması beklenir (Konuk, 2006).

Sosyalleşme doğumla başlar ve başta bireyin içinde bulunduğu aile ve çevre tarafından desteklenerek gelişen bir süreçtir (Günindi, 2010). Birey sosyal becerileri edinme sürecinde, yaşama uyumu, sosyal anlamada bazı yetenekleri, problemlere çözüm üretmeyi, karar vermeyi, kendisini ve duygularını yönetmeyi öğrenmektedir (Şahin, 2016). Saarni (2001), sosyal anlamda gelişmeyi, bireyin davranış ve duygu kontrolünü sağlayabilmesi, kendini sağlıklı bir şekilde ifade edebilmesi, sosyal çevresi ile barış içinde yaşayabilmesi olarak görmektedir.

Sosyal becerilerin gelişimi bir süreçtir ve birey bu süreçte üyesi olduğu toplumun değerlerini, kültürünü ve inançlarını öğrenir. Bu öğrenme sürecinde birey, sorgulayarak, çevresini anlamaya çalışır ve çevrenin beklentisine uygun davranışlar sergileme çabası içine girer (Atay, 2011). Sosyal becerilerin gelişimi, insanın içinde bulunduğu sosyal grupta, bu gruptaki kurumlarda, toplumun geleneklerinde geçirdiği süre boyunca davranışlarında oluşan değişim sürecini kapsar (Gülây ve Akman, 2009).

Sökezoğlu (2010), sosyal beceri gelişimini toplumsal değerler, tutumlar ve davranışlar açısından davranışlardaki yaşam boyu devam eden olumlu değişimler olarak ifade etmiştir. Bununla birlikte bu değişimlerle birey, içsel anlamda mutlu ve sosyal çevresi ile ilişkisinde başarılı olabiliyorsa bireyin sosyal gelişiminin olumlu yönde ilerlediğini belirtmiştir.

Toplumun beklediği düzeyde sosyal beceri gelişimini tamamlamamış bireyler, toplum tarafından dışlanmaya ve baskıya maruz kalabilmekte, bu durumda birey mutsuz ve uyumsuz olabilmektedir (Dinç, 2015). Özaydın (2006), her kültürde ortak olan ve doğru kabul edilen belirli davranışların olduğunu, sosyal becerilerin de temelinin çocukluk döneminde atıldığını belirtmiştir. Toplumların da çocuklardan bu davranışlara uymalarını beklediklerini, ailelerin çocuklarının sosyal yaşamlarında çevresiyle olumlu yönde ilişkiler kurmalarını isteği ve beklentisi içinde olduklarını ifade etmiştir. Sullivan (2014), sosyal becerilerin gelişmesini, gelişimsel bakış açısı ile ele almıştır. Bireylerin gelişim dönemlerinde ihtiyacı olan ve gelişim ile birlikte değişen sosyal çevresi ile (akranları, anne-baba vs.) sosyal becerilerini geliştirmeyi öğrendiğini ifade etmiştir.

Sosyal becerileri gelişmiş birey, kendi istekleri ve toplumu beklentileri arasında sağlıklı bir denge kurabilmekte, paylaşma, yardımlaşma, geleneklere uyum sağlama, iletişim konularında oldukça başarılı olmaktadır (Çubukçu ve Gültekin, 2000). Sosyal becerileri yeterli düzeyde gelişmemiş birey ise topluma uyum sağlama, arkadaşlık ilişkileri kurma, bir gruba dahil olma, çevreye güvenme, problem çözme noktalarında zorluklar yaşamaktadır

(Coşkun ve Samancı, 2012). Çocuklarda sosyal becerilerin gelişmesi ise, düzenli ve planlı bir sosyal beceri eğitimi ile mümkündür. Bu noktada eğitimi verecek olan öğretmen ve aileye bazı sorumluluklar düşmektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2000). Toplum, yaratıcı düşünme becerisine sahip, çevresine uyumlu ve öz güvenli sosyal becerileri gelişmiş çocuklara ihtiyaç duymaktadır (Çağdaş, 2002).

2.1.2. Sosyal Beceri Eğitimi

Sosyal beceriler model alma ve taklit yoluyla öğrenilebilirken, eğitim sistemi içinde bir plan kapsamında ve programlı bir şekilde de öğretilmektedir (Ekinci, 2006). Şahin (2016) ise çocuklarda model alma ve taklit etme ile gerçekleşen öğrenmelerin genelde rastgele olduğunu belirtmiştir. Samancı ve Diş (2014), sosyal beceri eğitimde öğrenmeler gerçekleşirken, olumlu davranışların yanında olumsuz davranışların da öğrenilebildiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte her çocuk için öğrenme süreci göz önüne alındığında farklı sonuçların ortaya çıkabileceğini belirtmişlerdir. Dolayısıyla çocuklarda sosyal beceri eğitimi gerçekleşirken birçok sosyal beceriyi kolayca kazanan çocukların yanında çok az beceriye sahip çocuklara da rastlanıldığı ve sosyal becerilerin önemi düşünüldüğünde programlı bir sosyal beceri eğitiminin gerekliliğini ortaya koymuşlardır (Ekinci, 2006).

Sosyal bir varlık olan insanın fiziksel ihtiyaçlarının yanında, sevgi, saygı, ait olma ve güven gibi önemli görülen ihtiyaçları da bulunmaktadır (Samancı ve Diş, 2014). Birey, sahip olduğu duyguları, düşünceleri çevresi ile paylaşma ihtiyacı içindedir ve bu paylaşımın etkili olabilmesi, sosyal becerilerin güçlü olmasıyla sağlanabilmektedir (Arslan, 2017). Çocuklar için ailede başlayan, okul ve çevrenin etkileşimiyle devam eden ve yaşam boyu süren eğitimin amaçlarından biri, birçok alanda olduğu gibi sosyal beceri alanlarının oluşmasında da temel teşkil etmesidir (Samancı ve Diş, 2014).

Eğitimin önemli görülen diğer amaçlarından biri de, çocukların yaşamlarını devam ettirdikleri topluma uyum sağlayabilmelerine katkı sağlamaktır. Çocukların içinde yaşadıkları topluma istedik yönde uyum sağlayabilmeleri, başka bir ifade ile toplumun içinde etkin bir birey olabilmeleri için sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamaları gerekmektedir. Çocukların toplumca kabul görmüş davranışları sergilemeleri onların sosyal gelişimleri ile çok yakından ilgilidir. Çünkü çocukluk döneminde edinilen sosyal beceriler, gelecekte sahip olunacak sosyal davranışların temelini oluşturmaktadır (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Akademik kazanımların yanında çocukların sosyal yönden gelişimlerini de temel alan sosyal beceri eğitimi oldukça önemli ve gerekli görülmektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2006). Sosyal becerilerdeki eksiklik, çocuğun okuldaki akademik başarısı, sosyal ilişki ve çevreyle olan uyumu noktasında bazı sorunlara neden olabilir (Akkök, 2006). Yaşına oranla gerekli sosyal becerilere sahip olan çocuklar, sosyal beceriler açısından yeterli olmayan akranlarına göre kendilerini daha doğru ifade etmektedirler ve buldukları sosyal ortamlara daha kolay uyum sağlayabilmektedirler. Bu durum çocukların akademik başarılarını da olumlu yönde etkilemektedir (Akkök, 2006).

Akkök (2006), sosyal beceri eğitiminin çocukların gelişimleri dikkate alınarak planlanması ve düzenlenmesi gerektiğini, toplumun bireyden bekledikleri ve toplumun kültürel yapısı da dikkate alınarak planlama yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bununla birlikte sosyal beceri eğitimi gerçekleştirilirken okula, öğretmene, aileye ve çocuğun yakın çevresine önemli görevler ve sorumluluklar düştüğünü ifade etmiştir. Öncelikle ailelerin çocuklarının sosyal gelişimleri noktasında duyarlı olmaları ve onları bazı sosyal etkinliklere yönlendirmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Avcıoğlu (2009) ise okulda sadece çocukların akademik başarı ve gelişimlerine odaklanılmaması ve çocukların sosyal gelişimleri için de uygun öğretim programları uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Bacanlı'ya (2014) göre öğretmenler sınıf içinde ve sınıf dışında yaptıkları etkinliklerle çocukların sosyal gelişimlerini önemsemeli ve desteklemelidirler. Sosyal beceri eğitiminde, okul, aile ve yakın çevrede çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak birçok yöntem, teknik ve etkinliklerin var olması gerektiği görülmektedir (Akkök, 2006; Avcıoğlu, 2009; Bacanlı, 2014; Gülaçtı, 2009; Özgüven, 2005; Stanley, 2010). Bu yöntem, teknik ve etkinliklerden bazıları şöyledir: Çocuk oyunları, rol oynama, drama, grup çalışmaları, iş birlikli öğretim yöntemi, aktif öğretim yöntemi, belirli gün ve haftaları kutlama programları, tiyatro çalışmaları, sportif etkinlikler, geziler, sosyal kulüp çalışmaları, öğrenci merkezli öğretim.

Bacanlı'ya (2014) göre sosyal beceri eğitiminde uygulanacak yöntem, teknik ve etkinliklerden, öğretmenlerce öğrenci grubunun özelliğine göre en uygunun seçilmesi verimli ve etkili olacaktır. Bu nedenle öğretilmesi planlanan sosyal beceriler akademik becerilerde olduğu gibi önceden belirlendiğinde ve uygun öğretim yöntemi seçilerek kazandırılmaya çalışıldığında daha etkili olacaktır. Sosyal beceri eğitimi toplumdaki yapının sağlıklı ve devamlı olması açısından üzerinde durulması gereken önemli bir konudur ve eğitim sistemi

içerisinde akademik beceriler ne kadar önemli ise sosyal becerilerde aynı derecede öneme sahiptir (Bacanlı, 2014).

Sosyal beceri eğitimi, bazı sosyal becerilerin kazandırılmasını amaç edinen, genel olarak davranışçı yöntemlere ve performansa dayalı, bireysel olarak veya grupla uygulaması yapılan bir eğitimidir (Shepherd, 1983). Sosyal beceriler öğretilen davranışlardır ve birçoğu, yaşamda bazı noktalarda eksikliği olan veya engelli çocuklara, uygun ve planlı bir eğitim süreci ile kazandırılabilir (Gresham, 1997). Yetersizliği belirlenen becerilerin sistemli ve planlı bir şekilde kazandırılmasını hedefleyen sosyal beceri eğitiminde, öncelikli amaçlar bireylerin iletişim ve etkileşim becerilerini geliştirmek, yaşadıkları çevreye uyum sağlamalarına yardım etmek ve yaşam kalitelerini artırmaktır (McGuire ve Priestley, 1981).

Sosyal beceri noktasındaki yetersizlikleri gidermeye yönelik bir müdahale programının öncelikle belirlenen sorunlara ve eksikliklere uygun olması, belirlenmiş beceri yetersizliklerini öğretmeye ve sorunları gidermeye yönelik olması gerekmektedir (Gresham, 1997; Merrell, 1999). Çocuklara verilecek sosyal beceri eğitiminde çocuğun gelişimi göz önüne alınarak ilerlenmeli verimlilik için gerekli etkinlikleri belirleyerek, eğitimde bunlara yer verilmesi gerekmektedir (Bacanlı, 1999).

Sosyal beceri eğitiminde birden fazla değerlendirme tekniği kullanılarak bireyin veya grubun sosyal becerilerdeki eksiklerinin, kişinin bireysel performansı yönünde nereden başlanacağı ve öncelikli hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir (Merrell ve Gimpel, 1998; Westwood, 1993). Sosyal beceri eksiklikleri ve bireyin gereksinimleri belirlendikten sonra da bireysel veya grupla uygulanacak uygun eğitim programı geliştirilmelidir (Antia ve Eldredge, 1993; Westwood, 1993). Sosyal beceri eğitimi bireysel olarak ya da grupla yapılabilmektedir. Sınıfta bireysel veya grupla sosyal beceri eğitimi yapılırken, grubun belirlenmesinde sosyal becerilerde ortak yetersizlikleri olan bireyler temel alınmaktadır (Merrell ve Gimpel, 1998). Sosyal beceri eğitimi programları planlanırken ve hazırlanırken, davranışçı yaklaşım, sosyal öğrenme, bilişsel yaklaşım gibi yaklaşımların teknik ve yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Hangi yöntem veya tekniğin kullanılacağına sosyal beceri eğitimi verilecek kişilerin bireysel özellikleri ve gelişimleri dikkate alınarak karar verilmektedir (Merrell ve Gimpel, 1998).

2.1.3. İlkokul Döneminde Sosyal Beceri Gelişimi Ve Sosyal Beceri Eğitimi

İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi 4. ve 5. sınıf programında beceri kavramı, “Bilgi gerektiren ve performans içeren karmaşık bir eylemdir. Hem bilgi hem beceri kısa zamanda

kolayca öğretilbilir ve öğrenilebilir.” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2005, s.52). Sosyal becerilerin gelişmesi çocuğun yetişkinlik sürecine kadar toplumdaki bireylerle ilişkilerini, diğerlerine karşı tutumunu, duygularını kapsar ve çocuğun toplumun bir üyesi ve parçası olduğunun farkına varması sürecidir (Çubukçu ve Gültekin, 2006). Sosyal becerilerin edinilme sürecinde çocuk farklı değişkenlerden etkilenmektedir ve bu değişkenlerin başında çocuğun içinde bulunduğu aile ve okul ortamı gelmektedir (McCelland ve Morrison, 2003). Çocukların sosyal beceri edinme süreci, akran öğreniminin gerçekleştiği ve bazı sosyal kuralları öğrendiği erken çocukluk döneminde başlar, bu süreci ilkökul dönemi takip etmektedir (Culbertson vd., 2003). Sosyal Becerilerin gelişmesi noktasında çocuklara birbirlerinden öğrenecekleri, iletişim ve etkileşim kurabilecekleri akranlarıyla vakit geçirebilecekleri eğitim ortamları sunulması önemlidir (Şahin, 2016).

İlkökul döneminde çocuklar hemcinsleri ile daha çok yakınlaşmaktadırlar. Kız ve erkeklerin grupları ortaya çıkmakta ve bu grupların yapılarında bazı farklılıklar gözlenmektedir. Kız grupları daha küçüktür ve daha çok konuşma içerir oysa erkek grupları kızlara göre daha büyük ve daha çok hareket içermektedir (Roffey vd., 1994). İlkokulda gruplar çocuk oyunlarına dayalı olarak oluşturulmakta ve grupları oluşturan kişiler sürekli olarak değişmektedir. Kız ve erkeklerin bir araya geldiği kalıcı arkadaş grupları genellikle daha sonraki yaşlarda gözlenmektedir (Grusec ve Lytton, 1988. Akt: Bilbay, Çetin ve Kaymak, 2003).

İlkökul döneminde sosyal becerileri geliştirecek önemli unsurlardan biri grup çalışmalarıdır. Grup çalışmaları sosyalleşmeyi sağlamakla birlikte, diğer gelişim alanlarını da olumlu açıdan etkilemektedir. Grup çalışmaları ile çocuklar; yardımlaşma, paylaşma, karar verme ve problem çözme konusunda kazanımlar edinmektedir (Yüksel, 2003). Eğitimcilere de sosyal becerilerin gelişimi noktasında bazı sorumluluklar düşmektedir (Dermez, 2008):

1. Öğrencilerin sosyal çevresine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak.
2. Toplumun ve sunduğu ön yargıları ortadan kaldırmak.
3. Eğitim ortamlarına ilişkin olumlu tutum geliştirmekle birlikte karar verme konusunda desteklemek.
4. Yetenekler yönünde beceri ve değerlerin kazanılmasında yardımcı olmak. Eğitim ve öğretim etkinliklerinde, öğrencilerin sosyal gelişimlerini dikkate almak.

İlkökul döneminde sosyal beceriler, sınıf öğretmenleri tarafından etkinliklerle öğrencilere kazandırılmaktadır. Müfredatta bu beceriler doğrudan veya dolaylı olarak yer

almaktadır. Öğretmenler zamanı geldikçe konulara birlikte günlük yaşam bilgi ve becerilerini programların hedefleriyle bütünleştirilerek öğretmektedir (Bacanlı, 2004). İlkokula gelen her çocuk gerek aile ve çevresi tarafından gerekse okul öncesi dönemde bazı sosyal becerileri edinerek gelmiştir. Dolayısıyla sosyal becerilerin öğretilmesi noktasında çocuğun daha önce içinde bulunduğu sosyal çevrenin yapısı dikkate alınmalıdır (Şişman, 2008). Yavuzer (2011), sosyal becerileri kazanmış çocukların 3 özelliğe sahip olması gerektiğini ifade etmektedir:

1. Toplumca kabul gören davranışları sergiler. Toplum tarafından konulan ahlak, hukuk vb. kuralları kabul eder ve bu kurallara uyar.
2. Toplum tarafından verilen rolleri ve görevleri üstlenir, bunları yerine getirir.
3. Sosyal ortamda kişilere olumlu davranışlar sergiler, olumlu bir tutum içinde olur.

Çocuk, bebeklik döneminden sonra, sosyal ilişkilerinin gelişimini etkileyecek farklı davranışlar göstermektedir. Bunlar, utanma duygusunu gösterme, bir kişiye bağlı olma, taklit etme, sosyal gruplarla işbirliği yapma, rekabet içerisine girme, olaylara karşı gelme, ilgi çekme isteği gibi davranışlardır. Bu dönemde çocuk çevresindeki davranışları değiştirmeden almaya çalışmaktadır (Yavuzer, 2000).

Çocuğun topluma ve sosyal yaşantılara karşı geliştirdiği davranışlarının şekli, diğer bireylerle iletişim biçimi, doğumuyla birlikte başlayan öğrenmelerine bağlıdır ve bu öğrenmeler de, çocuğa çevresi tarafından sunulan imkanlara, öğretmen ve ailenin rehberlik etmesine bağlıdır. Tüm bu etkenler çocuğun sosyal becerileri edinerek sosyalleşmeyi öğrenmesini, toplum içindeki göreceği değeri ve sosyal gelişimini etkilemektedir (Coşkun, 2011). Ailenin çocuğa yeterli zamanı ayırması, çocuğun okulda daha verimli ve başarılı olmasını sağlayarak çocuğun okula isteyerek gitmesine, benlik saygı düzeyinin artmasına ve okula karşı olumlu tutum geliştirmesine katkı sağlamaktadır (Kılıç, 2009).

Çocuklar sosyal becerileri aileleriyle ilişki kurarak öğrenmekte, ilerdeki dönemlerde okul çevresi, akranlar ve diğer yetişkinler de bu gruba dahil olmakta ve sosyal beceriler böyle gelişmektedir (Cartledge ve Milburn, 1980). Ailenin eğitim seviyesi de çocuğun sosyal becerilerini etkilemektedir. Eğitim seviyesinin düşük olması, aile bireylerinin ilişkilerin olumlu yönde olmaması, çocuğun sosyal becerileri kazanmasında eksiklere neden olabilmektedir. Çocuğun davranışlarını, kişilik özellikleri ve yetiştiği aile içindeki yaşadığı deneyimler etkilemektedir (Onur, 2000).

Sosyal yönden gelişimi açıklayan, sosyal davranış ve becerilerin kazanılmasıyla ilgili çeşitli gelişim kuram ve yaklaşımları vardır. Bunlardan biri Freud'un psikanalitik

yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda Freud gelişim dönemlerini beş başlıkta inceler. Bunlar sıralı olarak oral, anal, fallik, gizil ve genital dönemler olarak isimlendirilmiştir.

İlkokul çağına karşılık gelen dönemler gizil dönem ve genital dönemdir ve ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri gizil dönem içinde incelenmektedir. Gizil dönemde çocuk, cinsiyetiyle ilgili toplumsal rolünü anlamaya başlamaktadır. Bu dönemde aile dışında öğretmenleri ve diğer bireylerle de ilişkiler içine girmeye başlayan çocuğun ilgisi, sosyal beceriler edinmeye yönelik yoğunlaşmaktadır. Gizil dönemi sorunsuz bir şekilde geçiren çocuğun öğrenme ve sosyal becerileri edinme süreçleri kolaylaştırmaktadır (Küçükkaragöz, 2004). Çocukların davranışlarını açıklayan önemli yaklaşımlardan biri olarak kabul gören psikanalitik yaklaşımda Freud, sosyal gelişimi ve sosyalleşmeyi çocuğun ailesine karşı hissettiği duyguların toplumdaki diğer kişilere karşı da yansıtılması olarak kabul etmiştir (Fogel ve Menson, 1988). İlkokul yaşındaki çocukların enerjileri, sosyal becerilere ve ilgi duyulan farklı alanlara yoğunlaşmaktadır. Daha önce çocuğun sosyal çevresi aile iken bunun yerini akranları alır. 6-10 yaş arasındaki bu dönemde çocuk, akranları ile vakit geçirmeyi aile ile birlikte olmaya tercih etmektedir (Bilbay vd., 2003).

Freud'un kuramından etkilenen Erikson ise bireyi yaşamını psiko-sosyal anlamda ele aldığı sekiz döneme ayırmıştır ve bu dönemlerin her birinde başarılması beklenen gelişimsel roller vardır. Eğer dönemler sağlıklı geçirilmezse krizlere sebep olabilmekte ve gelişim süreci zarar görmektedir. İlkokul döneminin ilk aşaması Erikson'un "başarılı olmaya karşı, yetersizlik" (7-11 yaş) dönemine karşılık gelmektedir, bu dönemde aile ve öğretmenlerin çocuğun başarıma isteğini karşılayabilmeleri gereklidir (Küçükkaragöz, 2004). Çocuğa başarabilecekleri düzeyde sorumluluklar verilmeli, bu yolla kendilerini başarılı görmelerine yardımcı olunmalı bu dönemdeki sorunların çözülebilmesi için, aile ve öğretmenlere düşen sorumlulukların yerine getirilmesi gerekmektedir (Öztürk, 1998).

Piaget ise gelişim kuramları içinde ele alınan bilişsel gelişim üzerinde çalışmıştır. Bilişsel gelişim kuramı, sosyal gelişim içerisinde bilişsel becerilerin kazanılması temeli üzerine kuruludur. Piaget'e göre geçirilen bilişsel gelişim süreci, sosyal davranışlarda değişime sebep olur. Empati, hafıza ve dikkatin gelişimi, problem çözme gibi bilişsel beceriler, çocukların akranlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmalarına ve çevrelerine karşı duyarlı olmalarına katkı sağlar (Fogel ve Menson, 1988. Akt: Bilbay vd., 2003).

Sosyal öğrenme kuramcıları çocuğun sosyal çevre karşısında pasif olmadığını, tam tersine, plan yaparak, düşünerek, empati yaparak, yorumlama yaparak gerekli tepkileri

verdiğini savunmaktadırlar (Can, 2000). Sosyal öğrenme kuramcıları bununla birlikte dil gelişiminin de sosyalleşme süreciyle birlikte geliştiğini çocuğun bu süreçte toplumsal davranışları öğrendiği yollarla konuşmayı da öğrendiğini ve geliştirdiğini kabul ederlerken, çocuğun dil becerisinin gelişmiş olmasının sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacağını ifade etmektedirler (Küçükkaragöz, 2004). Lev Vygotsky ise ‘potansiyel gelişim alanı’ ifadesini ortaya koymakta ve öğrenmenin sosyal ortamda çocuğun ilgisi doğrultusunda ve öğreticilerin (öğretmen, aile, akranları vs.) öncülüğünde gerçekleştiğini vurgulamaktadır. Okul, toplumun ufak bir örneğidir ve öğrenciler tarafından bakıldığında yararlı faaliyetlerin olduğu, grup çalışmalarının ve problem çözmenin öğretildiği bir yer olmalıdır. Bununla birlikte okul, öğrencilerin ve öğretmenlerin olumlu ilişkiler içinde öğrenme süreçlerinin gerçekleşmesi için uygun çalışmaların gerçekleştiği yer olmalıdır (Dewey, 1966).

Sosyal öğrenme kuramları, sosyal beceri eğitiminde yaygın olarak kullanılan temelleri ortaya koymaktadır. Sosyal öğrenme kuramlarına göre çocuk, bulunduğu sosyal çevrenin davranışlarını gözlemlemekte ve sonra bu davranışlara benzer şekillerde davranmaktadır. Buna göre birçok sosyal davranış, öğrenilmektedir. Özellikle ilkökul çağına denk gelen gelişim yıllarında çocuklar çevrelerindeki diğer bireylerin (anne-baba, öğretmen akranları vb.) davranışlarını gözlemler ve taklit ederek öğrenmektedirler (Cartledge, 1992).

Bandura’nın geliştirdiği sosyal-bilişsel öğrenme kuramının temel alındığı altı ilke vardır. Senemoğlu (1997) bunları şu şekilde özetlemektedir:

1. Karşılıklı Belirleyicilik: Bireysel özellikler, davranış ve çevre, karşılıklı olarak etkileşim içindedirler ve bu etkileşimler bireyin yaşamındaki bir sonraki davranışını belirlemektedir.
2. Sembolleştirme Kapasitesi: Birey, düşünme ve konuşma yeteneğine sahip olduğundan, geçmişi hatırlayabilmekte, geleceği ise sorgulayabilmektedir.
3. Öngörü Kapasitesi: Birey, gelecekte başkalarının kendilerine nasıl davranacaklarını ön görebilmeli, geleceğini planlayabilmelidirler.
4. Dolaylı Öğrenme Kapasitesi: Bireyler özellikle çocuklar, başkalarının davranışlarını gözlem yaparak öğrenirler.
5. Öz Düzenleme Kapasitesi: Bireyler, davranışlarını kontrol edebilme becerisine sahiptirler. Bireyin davranışları, diğerlerinin gösterdikleri tepkilerden etkilenmektedir. Ama bireyler davranışlarının sonucundan kendileri sorumludur.

6. Öz Yargılama Kapasitesi: Bireyler kendileri hakkında düşünme, sorgulama, kendilerini yansıtmaya yeteneğine sahiptirler.

Palut (2003) ise sosyalleşme sürecinde çocuğun kazanması gereken temel sosyal becerileri şu şekilde sıralamıştır (Akgül ve Barış, 2008):

- Kendine güven
- Yetenek ve becerilerin farkında olunması
- Öz değerlendirme
- Akran ilişkileri

2.1.4. Müzik Eğitiminin Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Müzik, ‘Düşünce ve duyguları belli yöntemlerle ve amaçlarla bir estetik anlayışıyla birleştirip seslerle bütünleştirme’ olarak tanımlanmıştır (Uçan, 1997, s. 10). Müzik, algılama, hareket, duygu, öğrenme ve düşünme gibi birden fazla zihinsel faaliyeti harekete geçirir ve çok yönlüdür (Ayan ve Kaya, 2016). Müzik, duyguları ifade etmenin yoludur çünkü müzik; içsel bir özü, dürtüleri, heyecanları, ruh hâllerini anlatır (Pamir, 1989, s. 176). Müzik, zaman içinde bazı seslerin bir araya getirilerek düzenlenmesi ile insanların oluşturduğu, insana özgüdür ve üretme, birleştirme, ayırıştırma, söyleme, çalma gibi etkinliklerle yapılır (Hoffer, 1983). Zihinsel gelişim büyük ölçüde 8 yaşına kadar tamamlanmaktadır ve müzik, zeka ve beyin gelişimini bu yaşta olumlu yönde etkilemektedir (Özbey, 2010).

Çocukluk döneminde bireyler çevresini duyuları ve gözlemleri ile öğrenmektedirler yani bu dönem, izlenimlerinin ve duyularının yoğun olduğu bir dönemdir (Özbey, 2010). Nelly Caron’a göre müzik yoluyla eğitimde algıları güçlendirmek, duyarlılığı artırmak ve bireylerin sosyal becerilerini geliştirmek gibi hedefler gerçekleştirilirken, çocuklarda ritmik sezgiler harekete geçirilerek aktif dinleme sağlanabilir (Özbey, 2010). Çocuklar müziğe karşı doğuştan yeteneklidirler, anne babalarının seslerini tanıyarak tepkiler verirler ve 3,4 ve 5 yaşındaki çocuklar müziği genellikle dinlemeyi tercih ettikleri için müzik onların dinleme becerilerinin gelişimine katkı sağlar (Yavuzer, 2000).

Kabiliyet düzeyine bakılmadan her çocuk müzikli etkinliklerinden hoşlanırlar; enstrüman çalmak, şarkı söylemek, dans etmek ve dinlemek gibi (Özbey, 2010). Müzik bireye, estetik, uyum sağlama, güven duygusu kazandırarak bireyin ruhsal ve zihinsel olarak kendisini iyi hissetmesini sağlar (Morgül, 2004). Müziksel becerilerin geliştirilmesi ve

müziğin eğitimde kullanılmasının önemli ve etkili olduğu dönemlerden biri ilköğretim dönemidir (Eskioğlu, 2003).

Müzik eğitimi, 'Kişinin eğitim yoluyla bir amaç doğrultusunda belirli müziksel kazanımları edindiği süreçtir' (Uçan, 2005, s.3). Müzik eğitimi, nitelikli bireylerin ve toplumların oluşmasında önemli araçlardan biridir ve tarihte eğitimciler müziğin yaşamdaki yerini vurgulayarak eğitimde kullanılması gerektiğini söylemişlerdir (Bilen, 1999). Sak'a göre (1997) müzik eğitimi, öğrencinin müziksel algılamaya yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, öğrenciyi belli koşulların ürünü olan tek yanlı müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalıdır. Uçan'a (2005) göre; müzik eğitimi aracılığıyla bireyin davranışlarında meydana gelen değişimler toplumu, toplumdaki değişimler ise bireyi etkilemektedir. Bireyin kültürel, toplumsal, sanatsal çevresi arasındaki etkileşimin daha düzenli ve verimli olması beklenmektedir. Toplumun bireyden beklentisi, müzik eğitiminde öğrenciyi merkeze alan anlayışı ve yaklaşımı gerektirmekte bu uygulama da öğrencinin aktif olduğu ve öğretmenin rehber olduğu bir sistemle mümkün olmaktadır (Çuhadar, 2016). Küçüköncü (2007) müzik eğitimini iki açıdan inceler. Bunlar davranışsal ve içeriksel açılarıdır. Davranışsal açıdan incelendiğinde, müzik eğitiminin kapsamı şunlardır: Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi, şarkı söyleme eğitimi, çalgı çalma eğitimi, müzik dinleme eğitimi, müziksel yaratma eğitimi, müziksel bilgilenme eğitimi, müziksel beğeni geliştirme eğitimi, müziksel kişilik kazanma eğitimi, müziksel duyarlılığı artırma eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi, müzikten yararlanma eğitimi.

İçeriksel açıdan incelendiğinde ise, müzik eğitiminin kapsamı şunlardır: Müziksel işitme (kulak) eğitimi, ses eğitimi, çalgı eğitimi, müziksel devinim ve tartım (ritim) eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, müziksel kişilik eğitimi, müziksel etkinlikler eğitimi, müziksel kullanım ve yararlanma eğitimi.

Çocukların müziğe karşı olumlu tutum geliştirmesinde, ilgilerinin artırılmasında aile ve öğretmenlerin rehber olmaları gerekmektedir. İlkokul döneminde, eğitimde müzikli etkinliklere eğitim programlarında yer verilerek çocukların müzikli etkinliklerle fiziksel ve sosyal yönden gelişmeleri sağlanmaktadır (Gönen vd., 1998). İlkokul döneminde müzik, zekanın gelişimine katkı sağlayan bir unsur olmakla birlikte derslerde istenilen kavramlar, şarkılar, çalgılar ve müzikli oyunlar yardımıyla kolaylıkla öğretilir (Şendurur, 2002). Müzikli etkinliklerin kullanıldığı derslerle, sosyal yaşam kuralları ve kültürel değerlerini öğretmek mümkün olmakla birlikte, soyut kavramların (sayılar, zamana ve mekana dayalı

kavramlar) öğretilmesi de kolaylaşmaktadır (Göğüş, 2008). İlkokul döneminde müziğin eğitimde bir araç olarak görülmesi, çocukların mutlu oldukları bir ortamda yer almaları, onların bir gruba ait olma duygusunu desteklemekle birlikte toplu müzik etkinlikleri birlikte çalışabilmelerini, disiplin ve sabır gelişimlerini de desteklemektedir (Başer, 2004).

Uçan'a (1997) göre ilkokul döneminde müzik eğitimi ve öğretimi, bu yaş grubu çocukların hepsi için gerekli, zorunlu bir eğitimidir ve bunun için de öğrencilerin düzeyleri dikkate alınarak eğitim-öğretim etkinlikleri planlanmalıdır. Çocukları müzikle tanıştırmak, kaynaştırmak için nitelikli programların yapılması ve müzikli etkinlikler yoluyla çocukların sosyal yönden gelişiminin desteklenmesi gerekmektedir (Yavuzer, 2000). Mason (1970), müzik eğitiminin amacının, usta müzisyenler yetiştirmek değil, müziği anlayan bireyler yetiştirmek olarak etmiş, çocuklara ilkokulda öğretilen okuma-yazma gibi müziğin de programlı bir şekilde öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Müzik eğitimcilerinden Carl Orff ise müzik öğretimiyle ilgili yaratıcılık kavramını ortaya koymuş, çocuklara küçük yaşlarda doğaçlama denemeleri yaptırılması önermiştir (Akgül, 2008).

Bir diğer müzik eğitimcisi Zoltan Kodaly, her bireyin müziği bilmesi, günlük yaşantısına katması gerektiğini, ancak bunun çok küçük yaşlardan itibaren başlaması gerektiğini belirtmiştir (Akgül, 2008). Brien'a göre; resim öğretmenlerinin, resim yapmayı, çocuklara yaptırarak öğrettiği gibi müzik öğreticilerinin de çocuklara müzik yaptırarak (yani, çalgı eğitimi, sesini kullanma ve müzik yaratma etkinlikleriyle) dersini yürütmelidir (Göğüş, 2008).

Uçan (1997), ilkokulda müzik eğitimi gerçekleştirilirken öğrenci merkezli bir yaklaşım ve anlayışın benimsenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Derslerde müziğin bütün boyutları dikkate alınarak öğrencinin bilişsel ve duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak sosyal gelişimine de katkı sağlanması için planlı etkinlikler uygulanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Türkiye'de Milli Eğitimi Geliştirme Projesi içeriğinde 'eğitimde müzik kullanımı' ile ilgili üç temel yaklaşım ele alınmıştır:

- Kültürel değerlerin çocuklara kazandırılması,
- Müziğin, çocuğun gelişim durumuyla doğrudan ilişkili olması,
- Öğreticilerin çocukları bir 'keşfedici' gibi görerek yardımcı ve rehber konumunda olması (Göğüş, 2008).

Müzik, ilkokul döneminde çocuğun yaşamında önemli bir yer edinmektedir ve ilkokul dönemi sağlam bir eğitimin temeli olduğundan müzik kullanışlı bir eğitim aracıdır (Uçan,

1997). İlkokulda müzik eğitimi ezber bilgi yerine bazı uygulamaların yapıldığı bir süreçtir, derslerde müzik etkinlikleri yaparak-yaşayarak öğrenme temeli üzerine inşa edilmiştir (Kim, 2000). Çocukların eğitim-öğretim sürecine aktif katıldığı, birçok bilgi ve becerinin edinildiği ilkokul dönemi, müzik eğitiminin de temellerinin atıldığı dönemdir (Özeke, 2017).

İlkokulda müzik eğitiminin başlıca öğelerinden biri ilköğretim müzik dersi öğretim programıdır. Programda yapılandırmacı yaklaşımın temel alındığı ve bu yaklaşımın yaparak-yaşayarak öğrenme kuramına dayandığı ifade edilmiştir (Aydın, 2008). Müzik öğretim programının genel amaçları, öğrenme alanlarını, kazanımları, temel becerileri etkinlikleri, açıklamaları, öğrenme-öğretme süreçlerini ve ölçme ve değerlendirme boyutlarını içermektedir. Program içeriği, öğrenme alanları ve çıktılarında oluşmaktadır (İlkokul Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8, 2007).

Müzik etkinliklerinde şarkı söylemek, çocuğun müziksel gelişimini ve beceri gelişimini artıracaktır (Schweizer, 2006). Bu doğrultuda beceri gelişiminde kullanılacak şarkıların niteliği önemlidir ve şarkı öğretiminde en önemli aşama şarkı seçimi aşamasıdır (Uçan, 1997). Şarkıların ritmik yapısı, sözleri ve ses sınırları öğrenci grubunun yaşı ve düzeyi dikkate alınarak belirlendiğinde etkili bir öğretim mümkün olacaktır (Aydoğan, 2004). Bu noktada zengin içeriklerle hazırlanan kitaplar yayımlanarak, ilkokul öğrencileri ve müzik öğretmenleri tarafından çoğunlukla eşlik eden CD'lerle birlikte yardımcı kaynak olarak kullanılmaktadır (Tarman ve Durak, 2019).

2.2. Eğitsel Oyunlar

Oyun kavramının birçok farklı tanımı bulunmaktadır ve oyunun, yaşamdaki yeri ve önemi artarak günümüze gelmiştir (Koka, 2018). Bu farklı tanımlara bakıldığında oyun kavramının önemi anlaşılmaktadır ve oyunun çocuk için temel yaşam ihtiyaçları olan beslenme ve barınma kadar gerekli olduğu anlaşılmaktadır (Koçyiğit vd., 2007). Oyun çocuğun temel ihtiyaçlarından biridir ve çocuğun çevresiyle kuracağı iletişimde önemli bir rol üstlenmektedir (Pehlivan, 2005).

TDK oyunu 'Belirli kuralları olan, insanı, bedensel ve zihinsel yönden geliştiren, çoğunlukla çocuklar tarafından oynanan hoş vakit geçirmeye yarayan eğlence aracı' şeklinde tanımlamıştır (TDK, 2020). Demirel'e (2002) göre oyun, kişinin kurallar çerçevesinde rekabet ortamında veya iş birliği yaparak planlanmış bir amaca ulaşmak için gerçekleştirdiği eylemlerdir. Boydaş (1999) oyunun çocuğun iç dünyasının ve duygularının yansıması

olduğunu belirtmiştir. Yavuzer (2012) ise oyunu, çocuğun kimsenin yardımı olmadan kendisinin istediği ve deneyerek öğrendiği etkinlikler olarak ifade ederken Yıldırım (2015) oyunu, her yaştaki insanın ve özellikle çocukların bir araya gelerek belli bir amaç doğrultusunda gerçekleştirdikleri etkinlikler olarak ifade etmiştir. Oyun geçmişten itibaren insanlığın varlığıyla birlikte gelişerek ve değişerek kuşaktan kuşağa aktararak gelen etkinlikler bütünüdür, oyun kavramı çocuklarla bütünleşmiştir (Pehlivan, 1997).

Oyun bebeklik çağında, çevreyi gözlemleyerek, farklı nesnelere oynamaya başlayan bir süreçtir ve bebeklik döneminden çocukluğa, çocuk döneminden gençliğe kadar olan dönemde insanların farklı türlerde üretmiş olduğu etkinliklerdir (Değer, 2012). Bireyin hayatında önemli ve kritik dönemlerden biri olan ve çocukluk döneminden ergenlik dönemine kadar olan süreç, oyun çağı olarak ifade edilmektedir (Şimşek, 2013). Oyun, bu dönemde çocuğun gelişimi ve özellikle yaratıcılığının gelişmesi noktasında önemlidir (Şimşek, 2013).

Bilimsel gelişmeler, değişimler ve teknolojinin gelişmesi ile araştırmacılar kendi dönemlerindeki teknolojik ve bilimsel gelişmeleri, yaşam koşulları dikkate alarak eğitimin nasıl olması gerektiği ile ilgili çalışmalar yapmıştır (Ummanuel, 2017). Geçmişteki önemli eğitim düşünürlerinden, Gazali, Piaget, Dewey, Vygotsky, Montessori, Montaigne, Freud, Huizinga gibi düşünürler çocuk gelişimi ve oyun konusunda, incelemeler ve çalışmalar yapmışlardır (Bardak, 2018).

Gazali (1058-1111), eğitimde teneffüsün olması gerektiğini ifade etmiştir. Oyun çocuklar için bir ihtiyaçtır ve çocuk teneffüste oyun yoluyla dinlenir, hayal gücünü güçlendirir, öğrenme isteğini artırır (Seyrek ve Sun, 2005). Gazali'ye göre oyun çocuğun zekasını güçlendirerek aktif kalmasına ve motive olmasına katkı sağlar (Akandere, 2013).

Montaigne (1533-1592), ezberci eğitimi eleştirmiş, öğretimin gerçekleştirilirken uygulamaların yapılması gerektiğini savunmuş, ezber bilginin kolay unutulacağını ifade etmiş ve oyunun, kalıcı öğrenme noktasında etkili olacağını ortaya koymuştur (Montaigne, 1998). Friedrich Froebel (1782- 1852), eğitimde oyunun bir araç olması gerektiğini, çocukların öğrenmesinin oyun yoluyla daha etkili gerçekleşeceğini ve çocuğun var olan yeteneklerini oyun yoluyla ortaya çıkarabileceğini ifade etmiştir (Ergün, 1980). Bununla birlikte Froebel, oyun ile çocukların duygularını yansıttıklarını ve çevre ile iletişim kurmalarının kolaylaşacağını savunmaktadır (Akandere, 2013).

Sigmund Freud (1856-1939), oyunu çocukların iç dünyalarının dışa yansması olarak görürken, bununla birlikte oyun sayesinde çocuğun duygularını ifade etme ve bazı becerileri

edinme gibi kazanımları elde ettiklerini ifade etmiştir (Sevinç, 2004). Freud çocukların davranışları incelendiğinde davranışların altında yatan bir neden olduğunu, oyun içerisinde çocukların iyi gözlemlenmesi ile bu davranışların altında yatan nedenlerin anlaşılabilirliğini düşünmektedir (Sevinç, 2004).

John Dewey (1859-1952), bilgilerin öğretici tarafından ezbere dayalı sunulmaması gerektiğini öğrencinin yaparak yaşayarak, uygulama yaparak öğrenmesinin daha verimli olacağını savunmuştur. Bununla birlikte eğitimde oyunun olması gerektiğini oyunun çocuğun gerçek yaşamı anlamlandırmasında etkili olduğunu ifade etmiştir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Dewey'e göre okul, gerçek yaşamın kendisi olarak görülmeli, öğretmenler öğrenciyi, gerçek yaşamda karşılaşılabileceği sorunlarla tanıştırmalı ve böylece öğrencilere deneyim kazandırmalıdır (Şimşek ve Kaymakçı, 2015).

Montessori (1870-1952), oyunun, çocuğun gelişim sürecinin belli bir dönemini kapsadığını ve bu dönemde çocuğun davranışlarının incelenmesi gerektiğini ifade etmiştir (Durakoğlu, 2011). Montessori, oyunun çocuğun temel yaşamsal uğraşı olduğunu ve çocuğu ilerideki yaşamına hazırlamada önemli olduğunu belirtmiştir (Elkind ve Öngen, 1999). Bununla birlikte eğitimde, çocuğun düşüncelerini dile getirmesi ve öz denetimini sağlamasında oyunun önemli rolü olduğunu, eğitimcilerin, çocukların düzeyine uygun araçlarla, uygun oyunlar seçmeleri gerektiğini savunmuştur (Sevinç, 2004).

Jean Piaget (1896-1980), oyunu çocuğun kendini ifade ettiği bir etkinlik, çocuğun dili olarak görmüştür ve çocuğun zihinsel açıdan gelişmesine fayda sağladığına dikkat çekmiştir (Önder, 2017). Piaget oyun aracılığıyla çocuğun yaşama uyum sağlamasının ve yaşamı kendi tecrübeleriyle öğrenmesinin gerçekleştiğini ifade etmiştir (Yavuzer, 2012).

Lev Vygotsky (1896-1934), çocuğun gelişim dönemlerinde çevre faktörünün önemli olduğunu vurgulayarak çevre ile çocuk etkileşiminin düzeyinin çocuğun gelişimi ile doğru orantılı olduğunu belirtmiştir (Senemoğlu, 2013). Bununla birlikte çocuğun isteklerini oyuna yansıttığını ve böylece oyun yoluyla doyum noktasına vardığını ifade etmiştir (Senemoğlu, 2013). Johann Amas Comenius (1592- 1671), Çocuğun oyun sayesinde sosyalleşeceğini enerjisini harcayıp düzeni, kültürü ve kuralları öğreneceğini belirterek oyunun öğrenmeye önemli ölçüde katkı sağladığını ifade etmiştir (Sevinç, 2004). Günümüzde ise; oyunun eğitimdeki yeri ile ilgili yapılan çalışmalar önemli ölçüde eğitime yansımış, ebeveynler de bu konuya önem vermiş çocuklarına oyun alanları temin etmiş, çeşitli oyuncaklar edinilmeye başlanmış, eğitimde oyun planlı olarak yer almıştır (Karakaya, 2008).

2.2.1. Eğitsel Oyunun Tanımı

Teknolojik ve bilimsel gelişmeler ve değişmelerle birlikte eğitim alanında da hızlı değişmeler olmakta ve yeni çalışmalar yapılmaktadır (Koka, 2018). Eğitimdeki değişme ve gelişmeler yeni yöntem ve yaklaşımları doğurmuş geleneksel eğitimden çağdaş eğitime geçiş sağlanmıştır (Yağcı, 2016). Eğitim sürecinde çocuklar kazanması gereken bilgi, davranış, beceri ve alışkanlıkları bizzat uygulamalar yaparak oyun yoluyla öğrenmektedirler (MEB, 2017). Bu süreçte çevre ile olumlu ilişkiler kurma, konuşma, , gerçek yaşamı deneyimleme, sosyal rollerini anlama gibi kazanımları oyun sayesinde edinmekte ve çocuğun yetenekleri oyun sırasında ortaya çıktığından oyun, önemli bir eğitim aracıdır (MEB, 2017).

Eğitsel oyun, bilgi ve davranışların pekiştirilerek öğrenilmesine katkıda bulunan, bilgilerin tekrar edilmesini sağlayan, etkinliklerdir (Karakaya, 2007). Eğitsel oyunlar eğitim için gerekli olan ihtiyaçları gidermeye yönelik geliştirilmiş etkinliklerdir ve öğrenme eğlenerek gerçekleşirken, öğrencilerin yeteneklerini geliştirici etkinlikler içermektedir (Bilen, 1999). Eğitsel oyunlar okul ve ders dışı etkinlikleri de kapsayarak ödev, performans ve proje dosyaları gibi faaliyetlerle de değerlendirilebilir (Bilen, 1999). Öğrencilerin derste öğrenmekte zorlandığı bazı konu ve kavramlar basit oyunlar aracılığıyla çocuğa kazandırılabilir (Çakı, 2008). Eğitsel oyunlar, farklı süreçleri barındırdığından çocuğun birden fazla gelişim alanına katkı sağlamaktadır (Çakı, 2008).

Geleneksel eğitimdeki, öğretmenin merkezde olduğu yöntemlerde ve ezbere dayanan sistemlerde öğrencinin öğrenme seçeneği sınırlıdır. Eğitsel oyunların derslere dahil edilmesiyle oyunun çocuğa, sosyalleşme imkanı, başarıma duygusu, paylaşım, birlikte çalışma ve yardımlaşma, gibi katkılarından faydalanarak öğrencinin öğrenme ve gelişim düzeyi artırılabilir (Gedik, 2017). Klasik eğitim yöntemlerine karşı, yapılandırmacı eğitim anlayışının desteklediği yöntemlerden olan eğitsel oyunlar, öğrenmeyi eğlenceli kılarken, ders boyunca kullanılabilir. Ayrıca derse başlarken öğrencilerin dikkati oyunla çekilebilir, dersin gelişme bölümünde öğretici oyunlarla öğrenciler belirlenen kazanımları öğrenebilir, dersin sonuç bölümünde ise öğrenilen davranış ve bilgilerin tekrarını içeren oyunlar yoluyla bilgiler pekiştirilir, değerlendirme bölümünde ise ders sürecini kapsayacak özellikte bir oyunla ders sonlandırılabilir (Bilen, 1999).

Eğitsel oyun, çocukluk döneminde edinilmesi gereken davranışların çocuğun önceden edindiği öğrenmelerle yeni öğrenmelerini ilişkilendirip eğlendiği bir ortamda öğrenilmesidir (Güler, 2011). Akandere (2013), eğitsel oyunları eğitim için oynanan oyunlar olarak ifade

etmektedir. Eğitsel oyun, çocuğun gelişimi sürekli olduğundan gelişim süreciyle devam eden bir etkinliktir ve yeni eğitim anlayışıyla müfredatta yer almakta olup çocuğun düzeyine göre uygun oyunlar seçilerek öğretmenler tarafından kullanılmaktadır (Küçükahmet, 2011).

Demirel' e (2010) göre eğitsel oyunlar, çocuğun kendisini rahat hissettiği bir ortamda önceki bilgilerinin pekiştirilmesini sağlayan eğlendirici ve öğretici etkinliklerdir. Avedon ve Smith'e (2008) göre öğrenmenin gerçekleşmesi ve kolaylaşması için eğitsel oyun kullanımına eski tarihlerden itibaren başlanmıştır. Eğitsel oyun, kurallı, düzenli, planlı, belirli amaçları, kazanımları ve hedefleri olan etkinliklerdir (Çangır, 2008). Daha önceden edinilen öğrenmelerle yeni kazanılan öğrenmeler arasında ilişki kurulmasına, öğrenmelerin tekrarını ve yanlış öğrenmelerin ders sırasında düzeltilmesini sağlamaktadır (Çangır, 2008). Doğanay'a (2007) göre eğitsel oyunlar, çocuğun bilişsel becerilerini, duygularını geliştiren, öğrenmeyi eğlenceli kılan, bilgilerin ve davranışların tekrarını sağlayan etkinliklerdir. Çamlıyer (2009) ise eğitsel oyunları, çocukluk döneminde temel becerileri ve davranışları kazanmada, sosyal becerileri ve iletişim becerilerini kazanmada, çocukların hoş vakit geçirmesinde önemli bir etkinliktir olarak belirtmiştir. Akandere (2013), ilkokul dönemindeki çocuklarda soyut kavramları öğrenmede ezber yöntemi yerine bazı uygulamalar yaparak ve deneyim kazanarak öğrenme sağlanması gerektiğini bildirmiş, ilkokul döneminde sınıfta oynanan eğitsel oyunları üç başlıkta ele almıştır:

- 1. Oyunun Tanıtılması:** İlk adımda amaç öğrencinin ilgisini ve dikkatini çekerek oyunun isminin söylenmesi ve oyunun tanıtılmasıdır. Böylece öğrenci oyunu merak edecek oynamaya isteği artacaktır.
- 2. Oyun Kurallarının Açıklanması:** İkinci adımda oyun süresince düzenin sağlanması için oluşturulan kurallar açıklanmakta ve oyundaki ebe, başkan, gibi oyuncular seçilmektedir.
- 3. Oyunun Uygulanması:** Son aşamada amaç asıl oyuna geçmeden çocukların bir deneme yaparak oyunu oynaması ve çözmesi, olası yanlış anlamaların düzeltilmesidir (Akandere, 2013).

2.2.2. Eğitsel Oyunların Özellikleri

Aksoy'a (2010) göre eğitsel oyun yanlış ile doğruyu ayırt etmeyi sağlayan, önceden amaçları belirlenmiş kuralları olan, düzenli ve planlı etkinliklerdir. Eğitsel oyun yoluyla çocuğa, oyun sırasında dönüt verilebileceğinden çocuğun yanlışın ve doğrunun farkına

varması hedeflenirken çocuğun paylaşım, yaratıcılık ve sorun çözme becerileri de gelişir (Aksoy, 2010). Salen ve Zimmerman'a (2004) göre eğitsel oyun, birden çok kişi ile oynan, çocukların zevk aldığı, sosyalleşmeyi de hedefleyen bir sistemdir. Karadağ ve Çalışkan (2005) ve Ural (2009) eğitsel oyunların bazı özelliklerini şöyle sıralamışlardır:

- Eğitsel oyunlar, çocuğun zevk aldığı etkinliklerdir.
- Oyun sırasında, çocuklar duygularını dışa vururlar.
- Eğitsel oyunların belirli bir amacı vardır ve çocuğun gelişim alanlarına göre düzenlenir.
- Eğitsel oyunlarda çocuk aktiftir ve merak eder, yaratıcı düşünür, sorgulama yapar.
- Her oyun kendi içinde kurallar barındırır ancak, toplumsal ve katı kurallardan bağımsızdır.
- Eğitsel oyunda, çocuğun hedef davranışı kazanması amaçlanır
- Çocuğa mutluluk verir, imgeleme sıkça görülür.
- Çocukların yaşına, düzeyine ve bireysel yapısına göre oyunun niteliği, kuralları, teknikleri değişir.
- Eğitsel oyunda öğrenme, tecrübe kazanma, taklit ve keşfetme vardır.
- Çocuğun hayal dünyasını ve yaratıcılığını geliştirir.
- Çocuğun sosyal ve bilişsel gelişim alanlarına katkı sağlar.
- Eğitsel oyunlarda eğlenme ve mutluluk vardır. Bu durum çocuğu motive eder.
- Belli bir zaman ve mekân vardır, oyun o mekânda istenilen sürede tamamlanır (Karadağ ve Çalışkan, 2005; Ural, 2009).

Eğitsel oyunlarla bilgi ve kavramalar uygulamaya geçirilmektedir ve soyut kavramalar somut bir hal alabilmektedir. Böylece, eğitsel oyunlarla öğrenme daha kolay ve etkili gerçekleşmektedir (Pehlivan, 2005). Bir öğrenme alanı olan eğitsel oyunlar, içinde öğrenmeye yönelik birçok özellik içermektedir (Öncü, 2009):

- Eğitsel oyunlarda yorumlayarak öğrenme vardır ve öğrenciler öğrenmelerini kontrol edebilmektedir.
- Eğitsel oyunlar sayesinde öğrenciler öğrenmenin gerçekleşmesi sırasında aktiftirler.
- Eğitsel oyunlar grup çalışması ve iş birliği içermektedir (Öncü, 2009).

Eğitsel oyunlarla çocuklar, kavramları eğlenceli bir yolla öğrenirken kazanılması planlanan hedeften uzaklaşılmalı, oyunlarla, çocukların bilişsel becerilerini artırmak ve bu yolla öğretimi etkili hale getirmek amaçlanmalıdır (Koşucu, 2016). Eğitimciler eğitsel oyun etkinliklerini uygularken amacı iyi belirlediklerinde, öğrencilerin gelişimlerini, yaşlarını, ailelerin özelliklerini, kültür yapılarını göz önünde bulundurdıklarında verimli bir öğrenme gerçekleşecektir (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunların kişiye veya bir gruba göre hazırlanması, etkinliğin gerçekleşeceği ortamın özellikleri, oyunda kullanılacak araç gereçlerin seçimi eğitsel oyun etkinliklerinin verimliliği etkilemektedir (Öncü, 2009).

Çangır' a (2008) göre eğitsel oyunlarda bulunması gerek özellikler şunlardır: Problem çözüme, kavram öğretimi, kritik düşünme, dikkat çekme, amaca yönelik olma, öğrenci seviyesine uygun olma, hedeflenen kazanıma uygun olma, eğlenceli olma (Çangır, 2008). Eğitsel oyunlarda olması gereken başka bir özellik ise oyunların bir sorununu ve çözümünü içermesidir, bu yolla öğrenciler gerçek yaşam sorunları ile karşılaşma imkanı bulacaktır (Koşucu, 2016). Bununla birlikte eğitsel oyunlar, eleştirel düşünme, yaratıcılık, problem çözüme gibi bilişsel becerileri de içermelidir (Koşucu, 2016).

Eğitsel oyunların önemli görülen özelliklerinden biri de öğrenmeyi amaçlamasıdır ve bu amaç doğrultusunda sınıfta uygulamalar yapılarak gerçekleştirilmektedir (Karakaya, 2007). Eğitsel oyunlarla öğrenciler yarışma içine girerek derste daha aktif olmaktadır ve ders eğlenceli hale gelmektedir. Bununla birlikte eğitsel oyunlar başarıya ve kazanma isteği içerdiğinden öğrenciler öğrenmeye yoğunlaşmakta, dikkat ve motivasyonları artmaktadır (Akta, 2020).

2.2.3. Eğitsel oyunların ögeleri

Eğitsel oyunların belirli hedefleri olması, bazı kazanımları edinmeyi amaçlaması ve çok yönlü olması dolayısıyla sınıflandırmaya gidilmiştir (Sönmez, 2010). Eğitsel oyunlar; taklit, mücadele ve sportif oyunlar olarak sınıflanmıştır (Hazar, 2005). Amacına göre ise; eğitim, eğlenme ve sağlık amaçlı olmak üzere sınıflandırılmıştır (Timurkaan vd., 2013). Akandere (2004) eğitsel oyunları, oyunun karakterine, oyunun uygulanış özelliklerine, oyunda kullanılan araç- gereçlere göre şöyle sınıflandırmıştır:

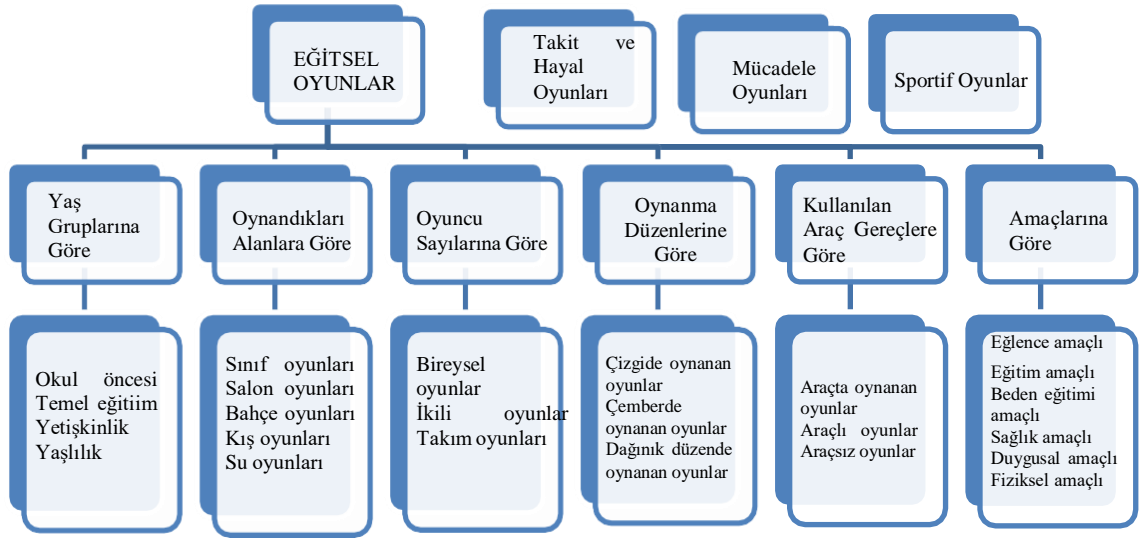
2.2.3.1. Oyun karakterine göre;

- Taklit oyunları: Taklit oyunları çocukların, bir hayvanı, bir sesi ya da bir mesleği seçip onu taklit ettikleri bir oyun türüdür (arı sesi, su sesi, öğretmen vs.).
- Mücadele oyunları: Böyle oyunlarda genelde fiziki kabiliyetler ortaya koyulur. (kurt baba, ip çekme yarışı vs.)
- Sportif oyunlara hazırlayıcı oyunlar: Önceden hazırlanmış herhangi bir spor türünden alıntılar yapılarak oynanan bir oyun çeşitidir (yakan top, şut çekme vs.).

2.2.3.2. Oyunun uygulanış özelliklerine göre sınıflandırılması

- Yaşa göre; Okul öncesi dönemi, temel eğitim dönemi, lise dönemi, yetişkinlik dönemi, yaşlılık dönemi
- Oynanan alana göre: Sınıf oyunları, salon oyunları, bahçe ve açık hava oyunları, kış oyunları, su oyunları.
- Oyuncu sayısına göre; Ferdi oynanan oyunlar, ikili oynanan oyunlar, grup halinde oynanan oyunlar.
- Oyun düzeyine göre; Çizgide oynanan oyunlar, daire formunda oynanan oyunlar, dağınık halde oynanan oyunlar.
- Kullanılan araç ve gereçlere göre;

Bir araç ya da alet yardımı ile oynanan oyunlar, bir araç yardımı olmadan oynanan oyunlar. Yalçın, Demirdağ ve Kazak (2017, s. 37) ise eğitsel oyunların ögelerini Şekil 1'deki gibi ifade etmişlerdir (Dede, 2020).

Şekil 1. Eğitsel Oyunların Sınıflandırılması (Yalçın vd., 2017, s. 45)

Taklit ve Hayal Oyunları: Çocukların fiziksel yönden gelişimlerinde bu oyunlar etkilidir. Çocuk istemsiz yaptığı hareketlerle gördüklerini taklit eder. Bu taklit sonucunda oluşan oyunlara taklit ve hayal oyunları denir. 3-6 yaş düzeyindeki çocukların olayları ifade ederken canlandırmaları taklit ve hayal oyunları dahilinde değerlendirilir.

Mücadele Oyunları: Sonucu planlanan ve belirli amaçlara yönelik oynanan oyunlardır. Genellikle ilkökul dönemi öğrencilerin oynadığı oyunlardır. Müzikli oyunlar, koşu yarışı oyunları bu oyun kapsamına girer. Sportif Oyunlar: Kazanma ve mücadele seviyesinin yüksek olduğu oyunlardır. Ortaokul dönemi ile ortaöğretimdeki öğrencilerin oynadığı oyunlardır. Spor dallarının tümü bu oyun türünün dahilindedir (Dede, 2020).

2.2.4. Eğitsel Oyunların Çocuk Gelişimine Etkileri

Çocuklara göre oyun oynamak en önemli iştir (Kuzu, 2010). Oyun sayesinde çocukların yaptıkları işe olan ilgileri ve motivasyonları artar, kendilerine olan güvenleri yükselir (Aslan vd., 2015). Oyunyoluyla kendisini keşfeden, merak eden, araştıran, eğlenen, öğrenen, sosyalleşen ve mutlu olan çocuklar yetişkinlik dönemine sağlıklı bir geçişin önemli bir adımını atmış olacaklardır (Değer, 2012). Oyun çocuğun çevresini gözlemleyerek, olanlara anlam yüklediği, yeni davranışlar edinmesini ve keşfetmesini sağlayan bir öğrenme

alanıdır ve çocuk oyun yoluyla kendisini, duygularını ifade eder, çevresiyle iletişime geçer, yaratıcılığı gelişir (Doğanay, 1998).

Çocuğun, sosyal ve zihinsel gelişimine katkısından dolayı eğitsel oyunlar, eğitimde sıkça yer almaktadır ve birçok değer ve becerinin edinilmesinde yararlı olduğundan önemli görülmektedir (Yıldırım, 2015). Eğitimde kazandırılmak istenen davranışlar oyunlar sayesinde daha hızlı ve doğru şekilde öğretilmektedir (Yıldırım, 2015). Eğitsel oyunlarla kazanılan davranışlar ve tecrübeler kalıcı ve etkili olmaktadır (Gülhan, 2012).

Oyun, çocuğun dünyaya gelmesiyle birlikte yaşamında var olan, konuşma becerisini edinmeden önce kendini en iyi şekilde ifade edebileceği iletişim aracıdır ve çocuğun büyümesi ve gelişmesi için beslenme, ait olma, barınma gibi ihtiyaçlara benzer şekilde çocuk için en temel ihtiyaçlardandır (Sevinç, 2004). Dolayısıyla oyunu fiziksel bir ihtiyaç olarak görmek yerine çocuğun tüm gelişimsel dönemlerinde etkili ve gerekli olan bir aktivite olarak görmek, oyunun çocuğa sağladığı yararları daha iyi anlama noktasında yararlı olacaktır (Sevinç, 2004).

Birçok eğitimiçi oyunun çocuğun gelişim alanlarına (fiziksel, sosyal, duyuşsal, psikomotor, dil gelişimleri ve zihinsel gelişim) destekleyici birçok yararı olduğunu savunmuşlardır (Engin vd., 2004) Çocuğa öğretilmesi noktasında zorlanılan bilgiler oyun yoluyla daha kolay ve rahat öğretilir (Yıldız, 2019). Çocuk oyunlarla yaparak yaşayarak öğrendiği, yaşamı deneyimlediği, belli bir sosyal grupta iş birliği yaptığı, bazı kuralları ve kavramları öğrendiği için oyunun eğitimde sıkça yer alması gerekmektedir (Çoban ve Nacar, 2013).

Eğitsel oyunlar, öğretimde çocuğun hedeflenen kazanımları edinmesinde etkilidir, çocuk farklı bilgi ve becerilerini oynayarak geliştirir (Ayan ve Dünder, 2009). Eğitsel oyun, öğrencinin merkeze alınmasını ve öğretime dâhil olmasını, bütün duyularıyla eğitim sürecine katılmasını, gerçek yaşam senaryolarıyla öğrenmeyi gerçekleştirmesini, öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlar (Torun ve Duran, 2011).

İlkokul dönemindeki çocuklar, somut işlemler döneminde oldukları için dikkatleri hızlı dağılmakta ve derslerde çabuk sıkılmaktadır (Akandere, 2013). Eğitsel oyunlar, öğrencinin okulda ve derste aktif kalmasını sağladığı, kavramları somutlaştırdığı ve dersi daha eğlenceli hale getirdiği için etkili ve verimli olmaktadır (Akandere, 2013). Öğrencilerin, etkili ve anlamlı öğrenmelerini sağlamak, kavram yanılgılarını azaltmak için eğitsel oyunlar eğitimde sıkça yer kullanılmaktadır (Torun ve Duran, 2011). Öğrenci eğitsel oyunlarla ders

sürecine aktif olarak katıldığı için yorumlama, sorun çözme ve anlama becerileri gelişmektedir (Torun ve Duran, 2011).

Altunay (2004), Kuzu (2010), Özyürek ve Çavuş (2016) ve Zengin (2002) eğitsel oyunların çocuğa yararlarını şöyle sıralamışlardır:

- Eğitsel oyunlar, öğrenmeyi eğlenceli kıldığı ve öğrencinin ilgisini çektiği için dikkatin canlı kalmasını sağlar.
- Eğitsel oyunlarla öğrenci aktiftir ve öğretim sürecinde öğrencinin merkezde olduğu öğrenmeler gerçekleşirken ders eğlenceli hale gelir.
- Öğrenciler yeteneklerinin farkına varır, sosyal çevresiyle etkileşimde bulunur ve çevresini keşfeder.
- Öğrencinin, öz saygı, , yaratıcılık, girişimcilik öz güven ve kendini ifade etme becerileri gelişirken öğrenci heyecan, korku ve stresle baş etmenin yollarını öğrenir.
- Kendi sorumluluğunu aldığı gibi, içinde bulunduğu sosyal grubun da sorumluluğunu paylaştığından öğrencilerin sosyal becerilerinin artmasına katkı sağlar.
- Eğitsel oyunlar, önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeler arasında köprü görevi görerek öğrenmenin kalıcı ve anlamlı olmasını sağlar.
- Öğretim programında bulunan psikomotor, bilişsel ve duyuşsal hedeflerin edinilmesine katkı sağlar.
- Öğrenciler tarafından anlamlandırılması zor olan soyut kavramların ve konuların somutlaştırılmasını ve kolay anlaşılmasını sağlar.
- Eğitsel oyunların kuralları olduğu için bu kurallar sayesinde, öğrencilere kurallara uyumun gerekliliği öğretilmiş olunur.
- Eğitsel oyunlar ile öğretmen- öğrenci arasındaki iletişim gelişir.
- Öğrencilerle, iş birliği, etkileşim ve iletişimi olumlu yönde etkilediğinden sınıf ortamında olumlu duyguların ve davranışların oluşmasını sağlar.
- Öğrencinin empati ve konuşma becerisini geliştirirken dilini etkili kullanmasına katkıda bulunur (Altunay, 2004; Kuzu, 2010; Özyürek ve Çavuş, 2016; Zengin, 2002).

2.2.5. Eğitsel Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Eğitsel oyunlarla çocuk gerçek hayata hazırlanır, yetenekleri ve duyguları gelişerek sosyal becerileri artar (Pehlivan, 2005). Çocuklar çevresinden gördüklerini, duyduklarını eğitsel oyunlarla deneyimleyerek öğrenmektedir (Çalışkan, Karadağ 2014). Çocuklar, düzen oluşturma, karar verme, kendini ifade etme, paylaşma, saygı gösterme gibi birçok beceriyi eğitsel oyunlar yoluyla kazanmaktadır (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunlar genelde sosyal becerilerin gelişimine yöneliktir ve oyun sırasında çocuk yeni keşifler yapar, üstlendiği sorumluluğu yerine getir, hoş vakit geçirir, deneme yanılma yoluyla doğruyu kendisi bulur, paylaşır ve kendiliğinden öğrenmeler gerçekleştirir (Arslan, 2017).

Eğitsel oyunlarla çocuklar belli bir sosyal gruba dahil oldukları için, kuralları, liderlik, saygı, empati ve iş birliği gibi becerileri öğrenirken kaybetme ve kazanma duygularını ve bu duygularla nasıl başa çıkabileceklerini de öğrenmektedirler (Akandere, 2013). Çocukluk döneminde eğitsel oyunlar yoluyla öğrenilen bu kavramlar, çocukların gelecek yaşamlarında karşılımlarına çıkacak toplumsal kurallara uymayı, içinde bulunulan sosyal gruplara uyum sağlamayı ve saygı duymayı öğretir (Akandere, 2013). Eğitsel oyunlarla çocuk içinde bulunduğu sosyal gruba uyum sağlar, çevresini gözlemleyerek yeni davranışlar edinir (Arslan, 2017). Okullarda planlı ve hedefe uygun eğitsel oyunlar kullanıldığında öğrencilerin fiziksel gelişimleri ile birlikte bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimleri de olumlu etkilenecektir (Onay, 2007). Eğitsel oyunlar sayesinde öz güvenli, sorun çözme becerisine sahip, yardımlaşan ve paylaşan, içinde bulunduğu sosyal gruba ve topluma uyumlu bireyler yetişecektir (Onay, 2007).

İlkokul döneminde eğitimde çocuk eğitsel oyunlar yoluyla gerekli davranışları becerileri ve bilgileri kazanmakta, kişiliği gelişmektedir. Çocuğun çevresiyle etkileşimi ve iletişimi gelişerek kuvvetlenmekte paylaşma, yardımlaşma duyguları gelişmektedir (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunlarla çocuğa zor gelebilecek bilgi ve kavramlar daha hızlı ve etkili öğretilmekte, toplumsal kurallar benimsetilmektedir (Akandere, 2013). Eğitsel oyun sırasında çocuk yeni beceriler kazanacak, var olan becerilerini tekrar etme imkanı bularak sosyal ilişkileri güçlenecektir (Çalışkan ve Karadağ, 2014). Çocuk oynadığı oyun içinde farklı rollere girecek, farklı duygu ve düşünceleri deneyimleyecek, empati becerisi gelişecektir (Pehlivan, 2005). Oyun içinde karşılaşacağı sorunlara çözüm üretirken de problem çözme becerisi gelişecektir. Eğitsel oyunlar yoluyla çocuğun konuşma becerisi ve fiziksel becerileri de gelişecektir (Pehlivan, 2005). Öğrenciler eğitsel oyunlarla grup içinde birçok sosyal beceriyi öğrenmektedirler (Çangır, 2008). Bu nedenle, eğitsel oyunlar eğitimin

hedefine uygun hazırlandığında, öğrenci oyunu net bir şekilde anladığında sosyal becerilerin kazanılması kolay ve etkili olacaktır (Çangır, 2008). Akandere (2006) ise, eğitsel oyunlarla çocuğun çevresini taklit ettiğini, aile ve öğretmenini rol model olarak gördüğünü, bu kişilerin toplumsal rollerinin kavradıklarını ifade etmiştir. Bununla birlikte çocukların oyun sürecinde bazı meslekler ile ilgili de öğrenmeler gerçekleştirdiklerini belirtilmiştir.

Çoban ve Nacar (2013) eğitsel oyunların çocuğun sosyal gelişimi üzerine etkilerini şöyle ifade etmiştir:

- Eğitsel oyunlarla çocuk, içinde bulunduğu sosyal çevresinden öğrendiği toplumun kültürel değerlerini benimseyerek sosyalleşir.
- İçinde bulunduğu sosyal grupta cinsiyet rollerini benimser ve gruba uyum sağlar.
- Oyun kurallarına uymayı öğrendiği gibi toplumsal kurallara uymayı da öğrenerek sorumluluk ve saygı kavramlarını benimser. Bu yolla haklarını ve sorumluluklarını öğrenir, diğerlerinin haklarına ve da saygı göstermesi gerektiğini kavrar.
- Kazanma, kaybetme, liderlik kavramlarını öğrenirken bir sosyal gruba ait olmayı ve sorumluluk almayı öğrenir.

Sınıf ortamında uygulanan eğitsel oyunların öğrencilere eğitsel ve sosyal açıdan sağladığı faydalar şöyle sıralanabilir (Pehlivan, 2005):

- Çocuğun davranış ve tutumlarında olumlu değişim.
- Toplumdaki farklı rolleri benimseyebilme.
- Yapılan uygulamalarla yeteneklerin gelişmesi.
- Karşılaşılan sorunlara çözüm üretme.
- Dikkati güçlendirme.
- Düşünme becerilerini artırma ve geliştirme.
- Çevreye olan duyarlılığı artırma (Pehlivan, 2005).

Öğreticilerin öğrenme ortamlarına eğitsel oyunları dahil etmesi, sınıf yönetimi ve kontrolünü kolaylaştıracak, öğrenme eğlenceli bir hal alacak, öğrenciler aktif olacak, öğrenilen davranışlar kalıcı olacaktır (Pehlivan, 2005). Eğitsel oyunların sosyal gelişimine yüksek düzeyde katkıda bulunması için; strateji geliştirme, olgunlaşma, bedensel gelişim, kavram öğretimi, sorun çözme, amaca yönelik olma, dikkat dağıtmama, öğrencinin yaş ve

gelişim seviyesine uygun olma, eğlenerek öğrenme, bireysel ve grup çalışmalarına yönelik olma, yaratıcı düşünme gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir (Yalçın vd., 2017). Bu özelliklerin varlığı için eğitsel oyunları hazırlama, uygulama, değerlendirme basamakları başarılı olmalıdır ve eğitsel oyunları hazırlarken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır (Alan, 2016 ve Demirel 2002):

- Öğrencilerin sürece aktif katılımını sağlayacak şekilde anlaşılır ve basit olmalıdır.
- Öğretimin amacı doğrultusunda olmalıdır.
- Öğrencilerin dikkatini çekecek özellikte olmalıdır ve öğrenciler oyunu kolaylıkla oynayabilmelidir.
- Kurallar öğrencilerin anlayacağı düzeyde ve açık, anlaşılır olmalıdır.
- Eğitim programındaki değerlere ve dersin hedeflediği kazanımlara ve becerilere, yönelik olmalıdır.
- Öğrencilerin yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik olmalıdır.
- Öğrenmeyi eğlenceli hale getirmeyi, öğrencilerin sorun çözme yeteneğini olumlu etkilemelidir.
- Belli bir hedefe yönelik olmalı, planlanan sürede tamamlanabilir nitelikte olmalıdır.
- Bütün öğrenciler oyuna aktif katılabilmeli oyuna uygun materyal seçilmelidir.
- Oyun öncesinde oyun kuralları öğrencilere açıklanmalıdır.

2.3. Müzikli Oyunlar

Oyun, bir amaç doğrultusunda veya amaçsız olarak kural dahilinde yada kuralsız oluşturulan, çocukların isteği ile gerçekleşen, yaşamın yansıtıldığı önemli öğrenme etkinlikleridir (Baykoç, 1992). Oyun, çocukların sosyal gelişiminde önemli rol oynayan, gözlem, keşfetme, sorgulama, deneyimleme, öğrenme süreçlerini içeren etkinliklerdir (Akman, 2002). M. Montaigne oyunu çocukların önemli bir meşguliyeti olarak görmekte, çocukların öğrenmelerine, araştırmalarına, nesnelere tanımlarına, paylaşım yapmalarına sorun çözmelerine olanak sağladığını ifade etmektedir (Yılmaz, 2006). Bununla birlikte çocuklar oyun yoluyla birçok soyut kavramı algılamakta ve zihinsel süreç becerileri de gelişmektedir (Yılmaz, 2006). Seyrek ve Sun' a (1991) göre oyun, çocukların ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı bireyler olarak yetişmesinde, sosyal ve bilişsel gelişimlerinin

hızlandırılmasında önemli bir etkidir (Yılmaz, 2006). Oyun, çocuğun eğlenerek kendi işini oluşturması, bedensel ve zihinsel etkinliklerinin bütünüdür (Seyrek ve Sun, 1991). Oyun kavramı yaş sınırı olmaksızın tüm insanlar için bir ihtiyaçtır ve çocuklar oyunlar yoluyla gelişim göstermektedir (Tek, 2000). Çocuk, oyun yoluyla yaşantı kazanır, eğlenerek sosyal ve kültürel öğeleri öğrenir, kendini ifade etme fırsatı bulur (Tek, 2000).

Oyun kavramını, sosyal ve bilişsel becerileri geliştiren, çocukların yaşamında önemli bir yeri olan etkinliklerin başında müzik gelmektedir (Uçan, 1997). Müzik içeren etkinlikler de oyun gibi, çocukların ilgi ve dikkatini çekmektedir. Müzikli oyunlarda müzik ve oyun bir aradadır ve çocuklar duyarak, görerek etkinlikleri gerçekleştirmektedirler (Uçan, 1997). Sun (1999), müzikli oyunları bir olayı, hikayeyi müzik eşliğinde, şarkı sözlerine uygun hareketlerle oyunlaştırma, dans ve seslendirme eşliğinde gerçekleşen etkinlikler olarak ifade etmiştir (Kılık, 2001). Sun (1999), müzikli oyun kavramını dört başlıkta ele almaktadır (Kılık, 2001):

- Şarkılı Öykünmeler; şarkı sözlerinin bir uyum içinde taklit edilerek oyun haline getirilmesidir. Bu oyunlaştırma genelde kendiliğinden olmakla birlikte öğretmenler çocukların hayal dünyasının gelişmesi noktasında destek vermelidirler.
- Şarkılı Oyunlar; şarkı söyleme eşliğinde oynanan, kuralları önceden belirlenmiş oyunlardır. Bu oyunlarda şarkı sözleri oyuna uygun olmalıdır.
- Müzik Eşliğinde Öykünmeler; taklit hareketlerine bir müziğin eşlik etmesidir. Bu oyunların başlangıcında çocuklar tarafından uyum zorunluluğu olmadan bağımsız hareketler söz konusu iken müziğin oyuna girmesiyle yapılan hareketler bir uyum ve birliktelik kazanmakta ve oyun bu şekilde devam etmektedir.
- Tartım Çalışmaları; tartım çalışmalarının oyun etkinlikleriyle birlikte yapılmasıdır. Bu oyunlarla çocuğun ayak ve el hareketleri sayesinde bedensel yetenekleri gelişirken tepki yeteneği, güven duygusu ve beden koordinasyonu da gelişmektedir.

Müzikli oyunlarda dans ve hareket önemli kavramlardır (Dinçer, 1992). Müzik eşliğinde yapılan dans ile çocuk dilediği gibi hareket etme imkanı bulmakta, bu yolla duygularını ifade edebilmekte ve öz güven kazanmaktadır (Dinçer, 1992). Çocuklar müzikli etkinlikler aracılığı ile iletişim kurmayı, oynamayı, eğlenmeyi, dinlenmeyi daha kolay öğrenmektedirler (Uçan, 1997). Jones (2000), şarkı dinleyen ve müzik eşliğinde oyun oynayan çocukların dikkat süreleri, konuşma ve dinleme becerileri artarken, bedensel ve zihinsel fonksiyonlarının da geliştiğini ifade etmiştir (Yılmaz, 2006). Müzikli etkinlikler

sayesinde çocuk öğrendiği bilgiyi eğlenerek tekrarlamakta, algı düzeyi artmakta, çocuğun duyuşsal ve bilişsel becerileri gelişmektedir (Yılmaz, 2006). Çocuklar müzik içeren oyunlar oynarken dinledikleri şarkıya eşlik etmekte bu yolla şarkıda geçen kavramları farkında olmadan öğrenmekte, müzik sayesinde öğrenme eğlenerek gerçekleşmektedir (Uçan, 1997). Müzikli oyunlar yoluyla çocuk güven, paylaşma, yardımlaşma gibi duyguları kazanırken, çekingenlik, utanma gibi davranışları da yok olmaktadır. Bununla birlikte çocuk müzikli etkinliklerle estetik duygusunu ve yaratıcılığını da geliştirmektedir (Yılmaz, 2006). Dikici (2002), müzikli oyunlarla öğrenmenin daha etkili ve kalıcı olduğunu, çocuğun gerçek yaşamdan uygulamalar yaparak öğrendiğini böylece öğrenmenin daha hızlı ve kolay gerçekleştiğini ifade etmiştir (Yılmaz, 2006). Bununla birlikte öğrenmeyi önemli ölçüde destekleyen müzik etkinliklerine katılımında çocukların gönüllü olmasının esas alınması gerektiğini belirtmiştir (Yılmaz, 2006). Müzikli oyunlar, farklı kültürlerden çocukların ortak bir paydada buluşabileceği, anlaşıp iletişime geçebileceği önemli bir araçtır (Öztürk, 2000). Çocuklar oyun içinde şarkı söylerken özgüveni artmakta, enstrüman çalarken dikkat düzeyi artmakta, müziği dinlerken dinleme becerisi gelişmekte, oyun içinde paylaşmayı öğrenmekte, bulunduğu sosyal grup içerisinde sosyal becerileri gelişmektedir (Dikici, 2000). Bununla birlikte ritme uygun hareketler sayesinde bedensel gelişimi desteklenmekte, sanat sevgisi ve estetik duygular kazanmakta, kendi yeteneğinin farkına varmaktadır (Dikici, 2000). Müzikli oyun etkinliklerine çocuklar isteyerek katılmakta, enerjilerini oyuna yansıtmakta, farklı yaşantılar edinmektedirler (Sığırtmaç, 2005). Müzikli oyun “Öğrenme için benzersiz bir yol sağlayacak müzik sanatı ve oyun sanatının birleştirilmesi” olarak tanımlanmıştır (Littleton, 1991, p. 9 2021). Littleton’ e (1998) göre müzikli oyun, çocukların ses üretmesi, doğaçlama ve keşif yapmasına imkan sunan etkinliklerdir (Burak, 2021). Niland (2009), çocukların oynarken kendilerini ifade etmek için dans ettiklerini, şarkı söylediklerini, sesleri keşfettiklerini ve bu süreçlerin müzikli oyunlar yoluyla daha etkili gerçekleşeceğini belirtmiştir (Burak, 2021).

Oyunun farklı yönlerinin incelenmesiyle ilgili kuramlar 20. yüzyılda hızlanmış ve oyun kavramı bilişsel ve sosyal yönden incelenmiştir (Burak, 2021). Littleton (1991), ilk olarak Piaget (1962) tarafından tanımlanan ve daha sonra Smilansky tarafından geliştirilen bilişsel oyun kavramının; işlevsel, yapılandırmacı, dramatik ve kurallı oyunlar olmak üzere 4 başlıkta ele alındığını ifade etmiştir (Burak, 2021).

2.3.1. İşlevsel Müzikli Oyun

İşlevsel müzikli oyun sesleri ve seslerin nasıl üretildiğini keşfetmek amacıyla yapılan etkinliklerden oluşmaktadır. Bununla birlikte ses üretim yöntemlerini, müziksel kavramları tanıtan kaynakları keşfetmeyi içerir (Morin, 2001). İşlevsel oyun ile çocuklar çevresini anlamak için atlama, koşma, nesnelere hareket ettirme gibi davranışlarda bulunurlar (Tarnowsky, 1999). Bu sayede çocuklar bedensel yeterliliklerini, çevrelerini anlama, keşfetme kapasitelerini geliştirirler (Yi, 2021).

2.3.2. Yapılandırıcı Müzikli Oyun

Yapılandırıcı müzikli oyun, doğaçlama yapma, besteleme, çalgı yapımı veya ses kaydı gibi yaratıcı fikirler geliştirmeyi amaçlar (Morin, 2001). Yapılandırıcı oyun, yapılar veya yaratıcı formlar oluşturmak için (resim yapma, legolar inşa etme gibi) objelerin kullanıldığı etkinliktir (Tarnowsky, 1999). Bu etkinlikte çocuk bir yapıyı kendisi meydana getirmektedir (Yi, 2021).

2.3.3. Dramatik Müzikli Oyun

Dramatik müzik oyununda, rol esnasında çalgılar ya da şarkılar yer almaktadır (Morin, 2001). Bununla birlikte seslendirmeleri, vücudun veya objelerin ritmik hareketini de kapsamaktadır. Dramatik oyun çocukların oyuna katılım sağlamaları ve nesnelere kullanmaları yoluyla oluşmaktadır (Tarnowsky, 1999). Bu oyunla çocuk birden fazla rolde aynı anda bulunabilmektedir (Yi, 2021).

2.3.4. Kurallı Oyunlar

Kurallı oyunlar çocukların oyuna kurallar oluşturduğu, kurallı etkinliklerin yer aldığı oyunlardır (Tarnowsky, 1999). Bu etkinliklerde çocuklar oyunda üstlendikleri rolleri seçmekle birlikte kendi davranışlarını kontrol eder ve oyun sırasında farklı yeni kurallar oluştururlar (Yi, 2021). Kurallı oyunlar, daha önce belirlenmiş davranışlara ve oluşturulmuş kurallara sahip şarkı söyleme, alkış tutma ve dans etme gibi müzik etkinliklerini kapsar (Morin, 2001).

Smith ve Montgomery (2014) ise müzikli oyunları 'yaygın oyun' ve 'serbest oyun' olmak üzere iki başlıkta incelemektedir (Sarıkaya, 2019). Çocukların müzik içeren günlük etkinlikleri esnasında meydana gelen davranışları yaygın oyun olarak nitelendirmektedirler. Serbest oyunu ise bir öğretici tarafından oluşturulan ve belirli öğrenme ortamlarında

gerçekleşen bazen öğreticinin de oyuna katıldığı oyunlar olarak ifade etmişlerdir (Sarıkaya, 2019).

2.3.5. Oyun İçeren Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları

2.3.5.1. Kodaly Yöntemi

Kodaly öğretim yöntemi Zoltan Kodaly (1882-1967) tarafından ortaya konulmuştur, dans ve müziği birleştiren bir öğretim yöntemidir (Çevik, 2007). Bu öğretim yönteminde öğrencilerin derse aktif katılımı, şarkıların oyunlaştırılması, dans ve hareket söz konusudur (Gedikli, 2003). Kodaly, çocukların oyun oynamaktan zevk aldıklarını ve dans etmenin de bir çeşit oyun olduğunu ifade etmiş, dolayısıyla şarkıları oyunlaştırmıştır. Bu yöntemde genel olarak halk şarkıları kullanılmakta bununla birlikte çocuklar şarkı söyleyerek ve dans ederek öğrenmektedirler (Çevik, 2007). Kodaly öğretim yönteminde çocuklar temel ritmik vuruşları oyunlar yoluyla algırlar ve doğal hareketlerle şarkılara serbestçe eşlik ederler (Gedikli, 2003).

Kodaly yönteminde çocukların aşına olduğu şarkıların kulaktan öğretilmesiyle başlanarak, bilinenden bilinmeyene doğru ilerleme kaydedilir. Öğretilecek kavramlar ve şarkılar oyun yoluyla kazandırılır (Gürgen, 2007). Bu yöntemde çocuklar müziği öğrenmeye küçük yaşta başlanmalı, oyunlarla birlikte eğlenerek öğrenme gerçekleşmelidir (Yiğit, 2000). Yöntemde şarkı söyleme önemlidir ve çocukların gelişim düzeyine, seçilen çalgının özelliğine göre adım adım ilerleyen bir düzen söz konusudur. Bu yöntemde şarkılara yürüyerek, alkış tutarak, el çırpılarak eşlik etme vardır ve sesin kullanılması önemlidir (Yiğit, 2000). Kodaly öğretim metodunun eğitime yansımaları noktasında şu görüşler benimsenmiştir (Gedikli, 2003):

1. İnsanların tümü nasıl dil alanında bilgili ise müzik alanında da bilgili olabilirler ve özellikle çocukların müziği anlaması ana dillerini anlaması kadar normal bir durumdur. Müzik okullarda yer alması gereken akademik bilgiler kadar önemli bir alandır ve ilkokulda okuma yazma öğretiminde müzikteki konular ve ritimler kullanılabilir.
2. Şarkı söylemek müziğin temelini oluşturur ve çocuklar kendi kültürlerinden benimsedikleri halk şarkılarını söyleyerek müziğe başlamalı, ardından sanat müziğine yönelmelidir.
3. Müzik eğitimi erken yaşta başlamalıdır.
4. Çocukların gelişmesi ve büyümesi ile birlikte söyleyecekleri şarkılar da gelişmeli ve daha karmaşık ritimli şarkılar öğrenmelidirler.

5. Çocukların gelişimi ile birlikte müziksel zeka da gelişeceğinden çocuklar önce temel müzikal bilgileri öğrenmeli, ardından enstrüman çalmaya geçmelidirler.

2.3.5.2. Dalcroze Yöntemi

Emile Jacques-Dalcroze (1865-1950) müzik eğitiminde çocukların vücudundaki ritmik hareketleri temel alır. Dalcroze öğrenme yönteminde zihin ve vücut hareketleri arasındaki uyum doğaçlama olarak ortaya konulur ve hareket etmek önemlidir. Çocuklar müziği kendilerine göre yorumlayarak hareketleri ile yeteneklerini ortaya koyarlar, bu süreçte kendi yeteneklerinin farkına varırlar (Çevik, 2007).

Beden hareketlerinin ve ritmin esas alındığı, müziksel becerilerin gelişimini hedefleyen bu öğrenme yöntemde amaç, doğaçlama yapma, şarkı söyleme, müziği duyma, bir çalgı aletini çalma ve yaratıcılığın gelişmesidir (Özmenteş, 2005). Bu öğretim yönteminde çocuklar ritme dikkat ederek zihinsel ve bedensel olarak müziği yorumlar ve bu süreci bedensel hareketler eşliğinde eğlenerek geçirirler (Gedikli, 2003).

Dalcroze yönteminin temelleri şunlardır:

1. Hareket ve ritim müziğin temelidir. Ritim de insan vücudunun doğal hareket etmesiyle oluşur.
2. İnsan bedeni bir enstrümandır ve ancak beden hareketleri ile bu enstrüman çalınabilir.

Dalcroze yöntemi üç adımdan oluşmaktadır:

1. Ritmik hareket: Ritmik harekette amaç ritmik ve fiziksel hareketlerle çocukların vücutlarında müziksel ritmi hissetmesi ve ritme karşı duyarlılık kazanmasıdır.
2. Solfej okuma çalışması: Solfej okuma çalışmalarıyla çocuk dinleme ve müziksel sesleri hatırlama becerisi kazanmaktadır.
3. Doğaçlama: Bu aşama, ritmik hareket ve solfej okuma çalışmaları ile birlikte. Çocuklar çalgılar ve müziksel ses konusunda başarılı olduktan sonra doğaçlama aşamasına geçer. Bu aşama yöntemin en önemli adımını oluşturmaktadır (Hoffer, 1993).

2.3.5.3. Suzuki Yöntemi

Suzuki öğrenme yöntemi, müzik eğitiminin bebeklikten başlaması gerektiğini savunur ve Suzuki (1898-1998) tarafından ortaya konulmuştur (Özçelik, 2010). Bu öğretim yöntemi anadil kavramı üzerinde yoğunlaşır. Çocuklar anadillerini bilerek doğarlar ve büyüdükçe

dillerini geliştirirler (Özçelik, 2010). Müziksel yeteneğin gelişimi de benzer şekilde çocuğun doğumu ile vardır ve zamanla gelişmektedir. Bu gelişim müziği dinleyerek ve deneyimleyerek mümkün olmaktadır (Brody, 2016).

Suzuki yönteminin temelleri şunlardır:

1. Müzik eğitimi bebeklikte başlar, çocuklar müziği dinleyerek ve deneyimleyerek müziksel anlamda gelişebilirler.
2. Çocuklar enstrüman çalmayı öğrenmeye küçük yaşta başlamalıdır çünkü müziksel gelişim enstrüman çalmakla başlar.
3. Müzikte önce çalma öğretilmeli, ardından nota okuma öğretilmelidir.
4. Müzikte uzmanlaşma tekrarlar ile mümkündür.
5. Müzikte parçaların öğretilmesi gerçekleştirilirken rahat bir öğrenme ortamı sağlanmalıdır ve çocuklar kendilerine güvenmelidir.
6. Bu yöntemde aile de öğretime dahil olur ve grup çalışmaları söz konusudur.

2.3.5.4. Orff-Schulwerk Yaklaşımı

Orff-Schulwerk yaklaşımı Carl Orff (1895- 1982) ortaya koymuştur. Orff çocukları gözlemleyerek 'hareket, şarkı, müzik' kavramları üzerinde durmuştur (Çevik, 2007). Çocuklar müziği bu üç kavramın bütünleşmesi olarak görmektedirler. Çocuk ritimsel algılamasını geliştirerek müziksel anlamda gelişir. 'Yaratıcılık ve doğaçlama' kavramları bu yöntemde önemlidir. Bu kavramlar çalgılar yoluyla geliştirilir ve özellikle davul bu noktada önemlidir (Çevik, 2007).

Orff-Schulwerk yönteminde çocukların doğal olarak gelişen hareketleri (koşma, zıplama, sallanma vb.) doğal ritimler olarak görülmektedir. Böylece çocuklar şarkıları öğrenirken bu doğal ritimleri ve yaratıcılıklarını kullanarak dans etmektedirler. Çocuklar bu yöntemle öğrenirken kendilerine güvenmekte, oynayarak, dans ederek, şarkı söyleyerek öğretimi eğlenceli hale getirmektedirler. Bu yöntemde, çalgılar, dans, insan sesi, doğaçlamalar ve müzik eşliğinde oynanan oyunlar vardır. Bu etkinlikler çocukların yaratıcılığını geliştirmekte, grup olarak yapıldığından çocukların sosyal becerilerini artırmakta ve özgüven kazanmalarını sağlamaktadır (Gürgen, 2007). Tekerlemeler, danslar, müzikli oyunlar Orff Schulwerk yaklaşımında yer alan kavramlardır ve şarkılara davul, marakas, ritim çubukları gibi orff çalgılarıyla eşlik edilmektedir (Çimşir, 2013).

2.3.6. Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Gelişimine Etkileri

Çocuklar müziği dinlerken keyifli vakit geçirmenin yanında dikkati, sabretmeyi ve saygıyı da öğrenmektedir (Güler, 2008). Müziksel algılama çocukluk döneminde gelişmektedir ve çocuk bu algılama ile etkin dinleme becerisini de geliştirmektedir (Güler, 2008). Şarkı söylerken çocuk duygularını yansıtmakta ve kendisini rahatça ifade etme imkanı bulmaktadır. Bu yolla çocuğun özgüveni ve ifade gücü artmaktadır. Müzikli oyunlar ile çocuklar, çevreye uyum sağlamakta, güven duygusunu yaşamakta ve ruhsal açıdan dinlenmektedirler (Morgül, 2004).

Eğitimde müzikli oyunların kullanılması çocuğun öğrenmede aktif olmasını sağlarken çocuğun dil becerisi, bilişsel becerileri, iletişim becerileri de gelişmektedir (Ayan ve Kaya, 2016). Eğitimde müzikli oyunların yer alması aynı zamanda çocuğun duygusal anlamda gelişmesini, çevreye duyarlılığının artmasını ve iletişim becerilerinin gelişerek çocukta ritim algısının oluşmasını sağlamaktadır (Özbey, 2010). Bununla birlikte çocuk müziği duymayı ve etkin dinlemeyi de öğrenmektedir (Özbey, 2010). Çocuklar müziği duyduklarında müziği söyleme eğilimindedirler ve bu sırada müziksel algılamaları ve dilleri de gelişmektedir (Özbey, 2010).

Müzikli oyun etkinlikleri ile çocuklar sosyal çevresinde olanları, doğayı, insan ilişkilerini daha kolay anlamlandırmaktadırlar ve bilgileri ve yetenekleri olumlu yönde gelişmektedir (Ayan ve Kaya, 2016). Çocuklar müzikli etkinlikler yoluyla kişisel ve sosyal açıdan gelişmekte müzik ile çocuğun algılama düzeyi artmaktadır (Achkasova, 2013). Bununla birlikte çocuklar müziği dansa dönüştürmekte, ritim tutmakta ve bu yolla eğlenerek öğrenme de gerçekleşmektedir (Achkasova, 2013). Çocuğun günlük yaşamının, içinde bulunduğu sosyal çevrenin yansıtıldığı şarkılar, grup çalışmalarını temel alan müzikli oyunlar, çocuğun sosyal yönden gelişmesine katkı sağlamaktadır (Eskioğlu, 2003). Müzik etkinlikleri ile hatırlama hızlı gerçekleşmekte, konuşma, duyma, söyleme ve dil becerileri artmaktadır (Jakobson vd., 2003).

2.4. İlgili Araştırmalar

2.4.1. Sosyal Beceri İle İlgili Araştırmalar

Durualp ve Aral (2010), ‘Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi’ adlı çalışmalarında anasınıfına seviyesindeki

altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi Programının etkisini araştırmışlardır. Araştırmada öntest-sontest-kalıcılık testi kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma anasınıfı düzeyinde, altı yaşındaki 96 çocuk (deney: 48, kontrol: 48) ile yapılmıştır. Deney grubuna sekiz hafta boyunca haftada üç kez olmak üzere ‘Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi Programı’ uygulanmıştır. Veriler, “Aile Bilgi Formu” ile Acun Kapıkıran ve diğerlerinin (2006) geliştirdiği “Sosyal Beceri Ölçeği” ile toplanmıştır. Veriler, tek faktörlü Kovaryans analizi ve t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol grubundaki çocukların sosyal beceri puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve eğitim programının etkili olduğu görülmüştür.

Gedik (2012), “Ortaokul ikinci sınıf öğrencilerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkileri” isimli araştırmasında eğitsel oyunların; konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi Türkçe dersi temel dil becerilerinin kazanımında öğrencilerin başarı seviyeleri ve bilgilerin kalıcılığı üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerilerinin geliştirilmesinde ve bilgilerin kalıcılığında eğitsel oyun yönteminin, klasik eğitim yöntemine göre daha etkili olduğu görülmüştür.

Gülhan (2012), “10-12 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerine eğitsel oyunların etkisi” adlı çalışmasında beden eğitimi dersinde eğitsel oyunların öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerinde etkisini araştırmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre beden eğitimi dersinde eğitsel oyun uygulanan deney grubu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin, geleneksel eğitim uygulanan kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

Kılınç (2017), ‘5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri ve Problem Davranışları ile Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’ adlı çalışmasında 5-6 yaş düzeyindeki çocukların sosyal beceri düzeylerinin öğretmen görüşlerine bağlı incelemiştir. Araştırma ilişkisel araştırma şeklinde tasarlanmıştır. Çalışma grubunda, 16 farklı okul öncesi eğitim kurumundaki, 5-6 yaş düzeyindeki toplam 250 çocuk yer almıştır. Veriler “Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği/Pre-school ve Kindergarden Behavior Scale” ve “Okul Öncesi Oyun Davranış Ölçeği” ile toplanmıştır. Sonuç olarak 5-6 yaş düzeyindeki çocuklarının oyun ve problem davranışlarının yaş ve cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiğini; sosyal beceri seviyelerinin ise cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken yaş değişkenine bağlı anlamlı bir biçimde farklılaşmadığını göstermektedir. Aynı zamanda araştırma sonuçlarına bakıldığında,

5-6 yaş düzeyindeki çocuklarının oyun davranışları, sosyal becerileri ve problem davranışları arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Kavanagh (2020), “İlkokul Ortamında Sosyal Duygusal Gelişimin Desteklenmesi” adlı araştırmasında ilkokul düzeyi çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini incelemiştir. Öğrenci veli ve öğretmen işbirliğini içeren, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan bir müdahale planı uygulamıştır. Uygulama sonunda derslere katılım, güven, duygusal gelişim, ifade ve düzen, iletişim gibi davranışların geliştiği gözlemlendiği gibi öğrencilerin genel mutluluk düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir.

Ahmed (2018), ilkokul dönemi çocukların okul öncesi eğitimine bağlı sosyal beceri edinimini incelemiştir. Araştırma 59 ilkokulda 4443 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmada üç araştırma aracı kullanılmıştır. Süreci değerlendirme için gözlem programı, belirtilen sosyal becerileri ölçmek için Sosyal Beceriler Ölçeği (OSSS) ve mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ilkokul dönemi sosyal beceri ediniminde okul öncesi eğitimi deneyimi olan öğrencilerin sosyal beceri edinmede daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

2.4.2. Müzikli Oyunlar İle İlgili Araştırmalar

Shen (2009) “İngilizce’de Şarkıları Kullanma” isimli araştırmasında 57 üniversite öğrencisi ile çalışma yapmış, öğrencilerden 26’sı kontrol grubunu, 31’i deney grubunu oluşturmuştur. Farklı sınıf düzeylerinde olan iki grup, (Elektronik Mühendisliği ve İletişim Mühendisliği) dil sınavından ortalama eşit puan almıştır. Deney grubunda İngilizce dersleri verilirken şarkılardan ve müzikten yararlanılmıştır. Çalışma 2009’da yapılmış olup, bir eğitim dönemini kapsamıştır. Gruplarda 68 saat ders işlenmiş, uygulama sonunda dinleme testi, yazılı ve sözlü sınav yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarında şarkıların ve müziğin öğrenmeyi artırdığını bulgusu elde edilmiştir. Bununla birlikte şarkıların kişilerde stresi azalttığı ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı sonucuna da ulaşılmıştır.

Kılık (2001) ‘Müzikli Oyunların Çocuk Gelişimine Etkisi’ adlı araştırmasında müzikli oyunların çocukların bedensel, duygusal ve sosyal gelişimine olan etkisini ortaya koymayı amaçlamış, 20 anaokulu öğrencisi(10 deney grubu, 10 kontrol grubu) ile çalışmıştır. Haftada iki gün birer ders saati olmak üzere deney grubu ile 6 hafta süren müzikli oyun uygulamaları yapmış, uygulamalar sonunda her bir öğrenciyi ‘Gözlem Aracı’ ve ‘Gelişim Değerlendirme Anketi’ ile değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda müzikli oyun etkinlikleri içeren uygulamaların yapıldığı grubun bedensel, duygusal ve sosyal gelişimde artış olduğu görülmüştür.

Achkasova (2013), “Çocuklara İngilizce Öğretmenin En İyi Yolları: 5-6 Yaş Çocuklara Öğretimde Çocuk Operalarından Yararlanma” isimli çalışmasında öykü, ritim ve favori karakterler yoluyla çocuklara İngilizce etkinlikleri vermiştir. Çalışmada amaç müzikli etkinliklerle dil edinim kapasitesini artırmaktır. Çalışma 2013 yılında 5-6 yaşındaki Rus çocuklarla yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre çocukların temel iletişim becerileri gelişmiştir.

Ayan ve Kaya (2016), okul öncesi dönemde müzik ve bedensel hareketlerin bu dönemdeki çocukların öğrenmelerine etkisini incelemiştir. Çalışmada 41 öğrenci yer almıştır. Deney grubuna bedensel hareketlerle harmanlanmış müzik eğitim programı uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise geleneksel yöntemlerle uygulama yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda geleneksel uygulamalar yapılan kontrol grubunun tersine, deney grubu test sonuçları müzikli etkinliklerin ve bedensel hareketin akademik başarıyı artırdığı ve aynı zamanda bu yöntem ile çocukların sosyal olarak daha aktif oldukları görülmüştür.

Özbe (2010), erken çocukluk döneminde akranlarına göre düşük performans gösteren çocuklara müzikli eğitim verildiğinde bu çocukların bilişsel ve sosyal olarak gelişmesi noktasında zamanında müdahale edilmiş olacağını savunmaktadır. Buna göre Özbe, çocukların müzik eğitimi ile bilişsel ve sosyal yönden gelişeceğini belirterek yaptığı çalışmada 6 yaş grubundan 4 çocuk deney, 4 çocuk kontrol grubu olmak üzere toplam 8 çocuk yer almıştır. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ile yapılan bu çalışmada, deney grubuna “Okul Öncesi 6 Yaş Grubu Öğrencilerinin Bilişsel ve Sosyal Performanslarının Yükseltilmesinde Müzik Eğitimi Programı” isimli bir programı uygulanmıştır. Ritim çalışmaları, müzikli oyunlar ve yaratıcılığa dayalı ritmik hareketler uygulamada yer almıştır. Araştırmada; müziğin, çocukluk döneminde zihinsel gelişim, öğrenme, bilişsel ve sosyal performansa etkileri incelenmiştir. Veriler ölçme aracı olarak kullanılan Bilişsel ve Sosyal Değerlendirme ölçekleri ile değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre deney grubunun toplam son-test puanında, kontrol grubuna göre anlamlı farklılığa yakın düzeyde yükseliş olmuştur. Buna göre müzik ile bilişsel ve sosyal işlevler arasındaki ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Yıldız (2019), “Dijital ve sınıf içi müzikli oyunlarla gerçekleştirilen fen eğitiminin okul öncesi öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine ve bilişsel gelişim düzeylerine etkisi” isimli araştırmasında fen eğitiminde eğitsel dijital oyunların ve sınıf içi müzikli oyunların okul öncesi öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine ve bilişsel gelişim düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, eğitsel dijital oyunların ve sınıf içi müziksel

oyunların öğrencilerin bilişsel gelişim düzeylerini ve bilimsel süreç becerilerini artırdığı görülmüştür.

Koç (2017), ilkokul 1, 2 ve 3. sınıftaki öğrencilere uyguladığı 12 hafta süren müzikli etkinliklerden ve eğitsel oyunlardan oluşturulan ‘İlkokul çağındaki çocukların temel motor beceri gelişiminde eğitsel oyunların etkisi’ adlı çalışmada eğitsel oyunların ve müzikli etkinliklerin temel motor beceri gelişimi üzerine etkisini araştırmıştır. Çalışmanın sonunda müzikli etkinliklerin ve eğitsel oyunların motor beceri gelişimi üzerinde olumlu etki oluşturduğu görülmüştür.

Kekeç (2013), ‘Düzenli eğitsel oyun oynayan 11-12 yaş grubu çocuklarda problem çözme becerisinin incelenmesi’ adlı araştırmasında 10 hafta boyunca uygulanan eğitsel oyun programının çocuklarda problem çözme becerisi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Uygulama sonucunda deney grubu öğrencilerinde, kontrol grubu öğrencilerine göre problem çözme becerilerinde anlamlı farklılık görülmüştür. Bununla birlikte eğitsel oyunların ve müzikli etkinliklerin problem çözme becerisi üzerindeki etkilerinin yaşa ve cinsiyete bağlı olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Burak (2021), ‘Eğitimsel Oyunlar Bağlamında Müzikli Oyunlar’ adlı çalışmada oyun ve müzikli oyun kavramlarını tanımlamış, müzikli oyunların erken çocukluk dönemindeki önemini vurgulamıştır. Bununla birlikte eğitimde müziğin yer alması ve öğretim programlarına dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Yılmaz (2006), ‘Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocukların Sayı ve İşlem Kavramlarını Kazanmada Müzikli Oyun Etkinliklerinin Etkisi’ adlı çalışmada üç ilkokulun anasınıfına devam eden 6 yaşındaki çocukların sayı ve işlem kavramlarını kazanmada müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada deney grubunda 10, kontrol grubunda 10 çocuk yer almıştır. Uygulamadan önce çocuklara ‘5-6 yaş çocuklarda sayı ve işlem kavramının kazanılmasına ilişkin başarı testi’ ön test olarak uygulanmıştır. Bununla birlikte uygulamadan önce her çocuğun ailesi tarafından ‘Kişisel Bilgi Formları’ doldurulmuştur. Bu verilerden yola çıkılarak bir deney ve iki kontrol grubu oluşturulmuştur. Sayı ve işlem kavramları deney grubunda müzikli etkinlikler kullanılarak verilmiş, kontrol grubuna ise müzikli oyun etkinlikleri kullanılmadan verilmiştir. Eğitim on iki hafta boyunca haftada iki gün bir ders saati olacak şekilde devam etmiştir. Uygulama sonunda ‘5-6 yaş çocuklarda sayı ve işlem kavramının kazanılmasına ilişkin başarı testi’ son test olarak uygulanmıştır. Veriler kovaryans analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre sayı ve işlem kazanmada ön test puan ortalamalarına göre deney ve

kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı, son test puan ortalamalarında ise deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Çadır (2008), ‘Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi’ adlı çalışmasında zihinsel engelli öğrenciler için müzik terapi yöntemine göre hazırlanan sosyal beceri öğretim programının etkilerini araştırmıştır. Engelli öğrencilerin, sosyal becerileri öğrenmelerinde, müzik terapinin etkili olup olmadığını araştırmıştır. Süreçte tek denekli araştırma modellerinden, denekler arası çoklu yoklama modeli deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma eğitim uygulama okulu ve iş eğitim merkezine devam eden, orta düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olan, dokuz öğrenci ile yapılmıştır. Ön test verileri Sosyal Beceri (4–6 yaş) değerlendirme ölçeğini doldurularak toplanmıştır. Uygulama programları 5 hafta boyunca haftada 5 gün, günde 30 dakika olmak üzere gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrasında araştırma grubu öğrencilerinin devam ettiği zihinsel engelli sınıfın öğretmeni, sosyal beceri değerlendirme ölçeğini tekrar doldurmuştur. Uygulamalar ile birlikte, izleme süreçleri de gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, müzik terapi yöntemi doğrultusunda hazırlanan sosyal beceri öğretim programının etkili olduğu görülmüştür.

Koops’un (2017) ‘Eğlence döngüsü: Müzikli oyun sırasında 4-7 yaş arası çocukların müzikal eğlence doyumları’ adlı çalışmasında, çocukların müzikli oyun oynarken yaşadıkları eğlence kavramını tanımlamayı amaçlamıştır. Erken çocukluk dönemindeki çocukların oyun içeren müzik derslerinden zevk alma durumlarını ele almıştır. Çalışmada aynı zamanda, çocukların müzikli oyunlar yoluyla sosyal beceri kazanımı da incelenmiştir. Araştırmaya; okul öncesi ve 7 yaşında 12 çocuk ve 4 yetişkin katılmıştır. Her biri 45dakika süren 24 müzikli etkinlikle çocuklara ve yetişkinlere belirli görevler verilmiştir. Koops (2017), çocukların her etkinlikte şarkı söylemesi, hareket etmesi, çeşitli çalgıları çalması ve müzik yapması için imkanlar vermiştir. Çalışma sonucunda, müzikli oyun etkinliklerinin çocukların süreçten zevk alma düzeylerini olumlu etkilediğine ulaşılmıştır.

Smith (2008) ‘Erken çocukluk döneminde müzikli oyun ve yönlendirici destek’ adlı çalışmasında, müzikli oyunların yer aldığı ortamlarda çocukların müziksel gelişimini incelemiştir. Çalışma sonucunda müzikli oyunun çocukların müziksel gelişimine katkı sağladığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte Smith (2008), akran desteğinin çocukların müziksel gelişimi açısından önemli olduğunu ve öğreticilerin müzikli oyun uygulamaları esnasında uygun müdahaleyi yapmak için çocuğun bireysel özelliklerini bilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Berger ve Cooper (2003), “Müzikli oyun: Okul öncesi çocuklar ve ebeveynler ile ilgili bir durum çalışması” isimli çalışmalarında çocukların müzikli etkinliklerin olduğu ortamlarda çevresiyle olan iletişimlerini incelemişlerdir. Araştırmacılar çalışmanın amacını “okul öncesi çocukların müziğe ilişkin davranışlarını özgür ve yapılandırılmış bir müzik ortamında gözlemlemek” olarak ifade etmişlerdir. Araştırmanın bulgularında çocukların müzikli oyun etkinliklerine yönelik davranışları: oyunu yarıda bırakma, oyunu bitirme ve oyunu geliştirme olarak ele alınmıştır. Çalışmada, çocukların oyununu değiştiren unsurlar tespit edilmiştir. Çocukların oyun için yeterli zamana ihtiyaçları vardır ve çocuklar yetişkinlerin oyun esnasındaki müdahalelerinden sonra oyunu bırakabilmektedir. Bununla birlikte, yetişkinler de isteyerek oyuna dahil olduğunda ve çocukları oyunla ilgili desteklediklerinde çocukların müzikli etkinliğe daha fazla katılım sağladığı görülmüştür.

Shaw, Graziano, ve Peterson (1999), “Piyano ve Bilgisayar Eğitimi Öğrencilerin Matematik Başarısını Artırıyor” adlı çalışmada erken yaşta müzik eğitimi verilen çocukların zihinsel becerilerinin geliştiği sonucuna varmışlardır.

Bulut ve Aktaş (2014), ‘Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerini Uygulama Durumları’ isimli araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programındaki müzik etkinliklerini sınıfta nasıl uyguladıklarını incelemiştir. Çalışma 18 farklı okulda görev yapan 73 okul öncesi öğretmeni ile yapılmıştır. Örneklem grubunda yer alan okul öncesi öğretmenlerine anket uygulanmıştır. Ankette yer alan soruların kapsam geçerliliğinin belirlenmesinde uzman görüşü alınmıştır. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin; Ritim çalışmasını müzik aletleri (%71,3) ve beden dilini kullanarak (%37,0) uyguladıkları, Ses dinleme ve ayırt etme çalışmasını görsel işitsel araç gereçler kullanarak (%49,0) ve sesi tanıma-sesin benzerini çıkarma çalışmaları yaptırarak (%47,6) uyguladıkları, Şarkı söyleme çalışmasını (%49,0) şarkıları önce bütün sonra bölümlere ayırıp tekrarederek yaptıkları, Müzik eşliğinde hareket çalışmasını (%25,2) oyun ile yaptıkları, sonuçlarına ulaşılmıştır. Bununla birlikte çalışmada öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında yer alan ritim çalışmalarını, görsel işitsel araç-gereçler kullanılarak da yaptırması ve çocuklara gruplar halinde müzikli oyunlar dinlettirmesi, şarkı söyleme çalışmasına başlamadan önce nefes açma alıştırmalarına gereken önemi vererek çocukları bu çalışmaya hazır hale getirmesi, müzikli öykü oluşturma çalışmasını yaptırırken çocuklara bir öykü anlatması, öyküyü yarıda bırakıp çocukların ritim aletlerini kullanarak bu öyküyü tamamlamasını sağlanması önerilmektedir.

Kabataş (2017) ‘Çocuğun Motor, Algısal, Sosyal, Duygusal Bilişsel Ve Dil Gelişimi Dönemlerinde Müziğin Önemi’ adlı çalışmasının öğretmenlere ve müzik eğitimcilerine kaynak olmasını amaçlanmıştır. Araştırmada müzik eğitiminin önemi vurgulanmış, verilerin toplanmasında betimsel analiz ve kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak müziğin etkili bir eğitim aracı olarak kullanılması gerektiği ve müzikli etkinliklerin çocukların, bedensel, zihinsel, dil, duygusal ve sosyal gelişimini olumlu etkilediği görülmüştür.

Snow (2012) araştırmasında ortaöğretim döneminde müzik yoluyla girişimcilik eğitimi vermeyi amaçlamış, bireyler için müzikal, sosyal ve ekonomik değer yaratmak üzere bir program tasarlanmıştır. Süreçte, ABD'nin Sistema Fellows Programı, Birleşik Krallık'taki Musical Programı ve New York'ta Eğitimde Müzik Konsantrasyonu gibi farklı müzik eğitim programları uygulamıştır. Araştırma sonunda girişimcilik eğitimde müziğin ve programların etkili olduğu görülmüştür. İlgili alan yazında görüldüğü gibi müzik ve müzikli oyunlar ilkökul öğrencilerinin sosyal beceri gelişimde etkili ve önemlidir. Bununla birlikte araştırmacılar müzikli oyun etkinliklerinin eğitimde ve öğretim programlarında yer alması gerektiğini ifade etmektedirler.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma tasarımı karma yöntemdir ve deneysel desen kullanılmıştır. Karma yöntem, çalışmadaki araştırma sorunsalını anlamak için nicel ve nitel yöntemleri kullanarak, veri toplayıp analiz ederek araştırmayı desenleme sürecidir (Creswell ve Clark, 2011). Bu araştırmada karma yöntem araştırma tasarımlarından sıralı açıklayıcı tasarım kullanılmıştır (Creswell, 2003). Bu tasarımda baskın olarak nicel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nitel veri toplanır. Önceliğin genellikle nicel verilerde olduğu bu tasarımda, nitel veri esasen nicel verileri artırmak için elde edilir ayrıca verilerin analizi birbiriyle ilişkili olup çoğunlukla veri yorumlama ve tartışma bölümlerinde birleştirilir (Baki ve Gökçek, 2012). Araştırmanın deneysel deseni "Denk olmayan kontrol gruplu öntest sontest deseni" dir. Denk olmayan kontrol gruplu öntest sontest deseninde gruptaki elemanların yansız atama yolu ile eşitlenmesine çalışılmaz. Hali hazırdaki gruptan (okul ortamında sınıflar) yansız atama yolu ile bir deney, bir de kontrol grubu seçilir. Grupların yine de belli özellikler açısından benzer olmalarına özen gösterilir (Akdağ, 2010). Bu araştırmada bir deney bir de kontrol grubu yer almıştır. Araştırmanın nitel boyutunda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmasının amacı müzikli oyun uygulamalarından elde edilen nicel verileri desteklemektir. Yarı yapılandırılmış görüşme formları çalışılan konu hakkında derinlemesine soru sorma, cevap eksik veya açık değilse tekrar soru sorarak durumu daha açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunar (Çepni, 2009). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan sorular araştırmacı tarafından uzman görüşüne başvurularak hazırlanmış olup deney ve kontrol grubu sınıf öğretmenlerine yönlendirilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim- öğretim yılında Kars ilinde Merkez Atatürk İlkokulu'nda öğrenim gören 3-B ve 3-C öğrencileri oluşturmaktadır. Deney ve kontrol gruplarını belirlemek için kura çekilmiştir. Müzikli oyun programının uygulandığı

grup deney grubu, 3. sınıf müzik ders kitabından seçilen etkinliklerin uygulandığı grup ise kontrol grubu olarak adlandırılmıştır. Buna göre 3-C sınıfı deney grubu (n=30, 16 kız,14 erkek), 3-B sınıfı kontrol grubu (n=30, 17 kız, 13 erkek), olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte deney ve kontrol grubu sınıf öğretmenleri ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Deney grubu sınıf öğretmenin cinsiyeti erkektir ve 49 yaşındadır. 27 yıllık sınıf öğretmenliği deneyimine sahiptir. Kontrol grubu sınıf öğretmenin cinsiyeti erkektir ve 54 yaşındadır. Kendisi 32 yıllık sınıf öğretmenliği deneyimine sahiptir.

3.3. Veri toplama araçları

Bu araştırmada veriler, Sosyal Beceri Ölçeği (Kocayörük, 2000) ve araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

3.3.1. Sosyal Beceri Ölçeği

Sosyal Beceri Ölçeği (Kocayörük, 2000) tarafından ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin (8-9 yaş) göz teması kurma, merhaba deme, iyi günler dileme, dinleme, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtmaya, izin isteme, iltifat etme, gruba katılma, yardım isteme, özür dileme, ikna etme, iş bölümüne uyma, grup sorumluluğunu yerine getirme ve kendini ödüllendirme davranışlarının gelişimini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir.

Ölçek beşli Likert türünde bir ölçektir ve ilk hali 40 maddeden oluşmaktadır. Yapılan güvenilirlik çalışmaları sonunda ölçeğin güvenilirliği .75 (Cronbach-Alfa katsayısı) olarak bulunmuştur. Geçerliliği için ise uzman görüşüne başvurulmuş ve 5’li puan sistemine göre değerlendirilmesi istenmiştir. Değerlendirme sonucunda ortalama puanın 4.5 olduğu bulunmuştur.

Ölçeğin puanlandırılması şu şekilde yapılmaktadır: “hiç” 1puan, “bazen” 2 puan, “genelde” 3 puan ve “tamamen” 4 puan şeklindedir. Bu şekilde ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20 olmaktadır (Ek 2).

3.3.2.Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşme formu on haftalık uygulamadan sonra uygulanmıştır. Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin ilkokul 3. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişiminde müzikli oyunların etkisi ile ilgili olarak sahip oldukları görüşleri hangi uygulamalarla ya da derslerle eşleştirerek nasıl yapılandıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Süreç sonunda yapılan görüşmelerde ayrıca derslerin müzikli oyun uygulamaları ile işlenmesiyle birlikte öğretmenlerin, öğrencilerin sosyal beceri boyutunda kazandıkları deneyimleri nasıl yorumladıkları ortaya çıkarılmıştır. Böylece müzikli oyun uygulamalarının öğrencilerin sosyal beceri gelişimlerinde ne derecede etkili olduğu ortaya konulmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan form sınıf eğitiminde uzman iki öğretim elemanın görüşüne sunulmuştur. Görüşler dikkate alınarak soruların açık ve anlaşılabilir olmasına yönelik gerekli düzenlemeler yapılmış, formun geçerliliği sağlanmıştır. Hazırlanan ölçme aracı iki sınıf eğitimi uzmanı tarafından tekrar incelenmiş ve gerekli düzenlemelerin ardından, soruların anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla iki ilkokul 3.sınıf öğrencisine sorular yönlendirilmiştir. Bu aşamaların ardından yarı yapılandırılmış görüşme soruları son şeklini almıştır. Form öğrencilerin kazandıkları deneyimleri nasıl yapılandıklarını ortaya koyacak şekilde hazırlanmış yedi sorudan oluşmaktadır. Görüşme deney ve kontrol grubu sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir (Ek 1).

3.4. Deneysel İşlemler

Deneysel uygulamalar 10 hafta boyunca, haftada 1 ders saati (40 dk) olmak üzere yapılmıştır. Deney grubu ile müzik dersleri tasarlanan müzikli oyunlar kullanılarak, kontrol grubu ile üçüncü sınıf müzik ders kitabı etkinlikleriyle işlenmiştir. Deneysel uygulamalar sonunda her iki gruba da Sosyal Beceri Ölçeği tekrar uygulanmış ve analizler yapılmıştır.

Araştırmada iki grubun da müzik dersleri araştırmacı tarafından işlenmiştir. 3. sınıf müzik programından seçilen kazanımlar deney gruplarıyla müzikli oyunlar yoluyla işlenirken, kontrol grubuyla ise İlköğretim Müzik 3. Sınıf ders kitabı etkinlikleriyle işlenmiştir. Etkinlikler genellikle soru cevap, kulaktan tekrar yoluyla şarkı öğretimi, düz anlatım ve bazı şarkılara düzenli vuruşlarla eşlikten oluşmaktadır. Müzikli oyunlar, ders planları araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve Akdeniz Üniversitesi'nde sınıf eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşüne başvurularak hazırlanmıştır. Çalışmada belirlenen sosyal beceriler ve kazanımlar Akdeniz Üniversitesi'nde sınıf eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşüne başvurularak seçilmiştir. Çalışmada yer alan kazanımlar şunlardır:

1. Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.
2. Mü.3.B.4. Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.
3. Mü.3.A.1. Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır.
4. Mü.3.C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
5. Mü.3.A.5. Oluşturduğu ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.
6. Mü.3.D.4. Millî, dinî ve manevi değerler ile ilgili müzik dağarcığına sahip olur.
7. Mü.3.A.6. Kendi kültüründen oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler.
8. Mü.3.B.6. Notalar ile renkleri eşleştirir.
9. Mü.3.C.2. Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa ve oyuna dönüştürür.
10. Mü.3.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.

Çalışmada kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

1. İlişkiyi Başlatma: Kendini tanıtmaya, tanıştırmaya, selam verme, iyi günler dileme.
2. Grupla İş Yapma: Grupta iş bölümü ve sorumluluk, oyuna katılma
3. Konuşma: Konuşmayı başlatma, sürdürme, bitirme, duraklamadan sürdürme, konuşmak için izin isteme.
4. Konuşma ve Sosyal Katılım: Soru sorar, cevap verir. Doğru olduğunu bildiği konuda söz alır. İlgi duyduğu faaliyetlere gönüllü katılır.
5. Duygusal Beceriler: Başkalarıyla ilgili olumlu/olumsuz duyguları ifade etme, kendisinin hislerini ifade etme, arkadaşlarını övme.
6. *Dinleme*: Anlatılanları dikkatle dinler. Gördüğü aksaklıklarla ilgili bilgi verir.
7. Yönerge verme becerileri: Soru sorar, cevap verir, sözel yönerge verir ve bu yönergeye uyar. Eğlenceli fikirler üretir.

8. Sonuçları Kabul Etme Becerileri: Kurallara uymadığında, başarısız olduğunda ve uygun olmayan davranışlar sergilediğinde sonuçları kabul eder.
9. Kendini kontrol etme becerileri: Karşısındakinin duygu durumuna göre tepki verme, gerektiğinde özür dileme. Kavga etme, zarar verme ve rahatsız etmekten kaçınma. Aşırı sevinç, üzüntü, öfke gibi duygularını uygun şekilde ifade etme
10. Bilişsel Beceriler: Sosyal ortama uygun davranış gösterme, problem çözme, çözemediği problemle ilgili yardım isteme.
11. İlişkiyi Sürdürme: Başkalarından yardım isteme, teşekkür etme ve yardım teklif etme.

Kazanımlar ve kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler doğrultusundaki deneysel uygulamalar her hafta ayrıntılı bir şekilde aşağıda ele alınmış ve açıklanmıştır. Ekte planlar verilmiştir (Ek 3).

Tablo 3.4.1. Deney Grubu Uygulama Süreci

HAFTA	KAZANIM	SOSYAL BECERİ	ŞARKI	MÜZİKLİ OYUN
1. Hafta	Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.	İlişkiyi Başlatma: Kendini tanıtmaya, tanıştırmaya, selam verme, iyi günler dileme.	-Tren	-Don -Tren Oyunu
2. Hafta	Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.”	Grupla İş Yapma: Grupta iş bölümü ve sorumluluk Oyuna katılma	-Tren	-Aynadaki Ben
3. Hafta	Mü.3.B.4. Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.	Konuşma: Konuşmayı başlatma, sürdürme, bitirme, duraklamadan sürdürme, konuşmak için izin isteme.	-Karlı Dağlar -Tahta At	-Konuş Ritmini Yap -Kurbaga Oyunu
4. Hafta	Mü.3.A.1. Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır.	Konuşma ve Sosyal Katılım: Soru sorar, cevap verir. Doğru olduğunu bildiği konuda söz alır. İlgi duyduğu faaliyetlere gönüllü katılır.	-Pazara Gidelim	-Kutumda Ne Var? -Ritmik Yürüme

5. Hafta	Mü.3.C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	Duygusal Beceriler: Başkalarıyla ilgili olumlu/olumsuz duyguları ifade etme. Kendisinin hislerini ifade etme. Arkadaşlarını övme.	-Neşeli Ol Ki Genç Kalasın	-Müzik Ne İfade Ediyor? -Duygu Topu
6. Hafta	Mü.3.A.5. Oluşturduğu ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.	Dinleme: Anlatılanları dikkatle dinler. Gördüğü aksaklıklarla ilgili bilgi verir.	- Nasrettin Hoca Yapma	-Marakas
7. Hafta	Mü.3.A.6. Kendi kültüründen oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler.	Yönerge verme becerileri: Soru sorar, cevap verir, sözel yönerge verir ve bu yönergeye uyar. Eğlenceli fikirler üretir. Sonuçları Kabul Etme Becerileri: Kurallara uymadığında, başarısız olduğunda ve uygun olmayan davranışlar sergilediğinde sonuçları kabul eder.	-Beş Parmak -Dere Geliyor	-El Üstünde Kimin Eli -Mendilim Nerede?
8. Hafta	Mü.3.B.6. Notalar ile renkleri eşleştirir.	Kendini kontrol etme becerileri: Karşısındakinin duygu durumuna göre tepki verme, gerektiğinde özür dileme. Kavga etme, zarar verme ve rahatsız etmekten kaçınma. Aşırı sevinç, üzüntü, öfke gibi duygularını uygun şekilde ifade etme.	-Kayıkçı	-Gökkuşakı
9. Hafta	Mü.3.C.2. Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa ve oyuna dönüştürür.	Bilişsel Beceriler: Sosyal ortama uygun davranış gösterme, problem çözme, çözemediği problemle ilgili yardım isteme.	-Deli	-Müzikli Örüntü İstasyonu -Topu Kap
10. Hafta	Mü.3.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri	İlişkiyi Sürdürme: Başkalarından yardım	-Heykel	-Hareketli Heykel

dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.	isteme, teşekkür etme ve yardım teklif etme.	Yardım İstiyor

Tablo 3.4.1.'de görüldüğü gibi 10 haftalık uygulama sürecinde, her hafta için ayrı ayrı kazanım, sosyal beceri, şarkı ve müzikli oyun belirlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Bu bölümde araştırma için toplanan verilerin nicel ve nitel boyutlarda analizi yapılmıştır.

Tablo 3.5.1. Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları	Tür	Veri Analiz Yöntemleri
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	Nitel	İçerik Analizi
Sosyal Beceri Ölçeği	Nicel	Bağımsız gruplar t testi

Tablo 3.5.1.' de araştırmada kullanılan veri toplama araçları yer almaktadır. Bu araçların türü ve veri analiz yöntemleri de verilmiştir.

Araştırmanın nitel boyutunda içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda kategoriler belirlenmiş, veriler seçilen kategorilere göre sınıflandırılmış, anlaşılır hale gelmiştir. Öğretmenlerin cevapları ve sorulan sorular dikkate alınarak gerçekleştirilen uygulamalara yönelik öneriler belirlenmiştir. Öğretmenlerin belirttikleri ifadelerdeki temel düşünceleri özetleyen alıntılardan faydalanılarak nitel boyutun analizi tamamlanmıştır.

Nicel analiz yapabilmek için kullanılan Sosyal Beceri Ölçeği olumlu ve olumsuz 20 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini tespit etmek amacıyla kullanılmıştır.

Araştırmada toplanan nicel veriler öncelikle bilgisayara aktarılmıştır. Verilerin bilgisayara girilmesi, saklanması, düzenlenmesi ve çözümlenmesi için IBM SPSS Statistics (IBM SPSS Statisticssürüm 25) bilgisayar programı kullanılmıştır. Nicel

verilerin çözümüne yönelik Sosyal Beceri Ölçeği ön test puanları üzerinde bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır.

Betimleyici değerlere ek olarak, uygun çıkarımsal çözümleme tekniğine karar verebilmek için ölçek değerlerinin normal dağılıp dağılmadığı Skewness ve Kurtosis teknikleri ile değerlendirilmiştir. Bu çözümlemenin sonuçları Tablo 4.1.2.'de verilmiştir.

Tablo 3.5.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanlarının Skewness ve Kurtosis Değerleri

		Ön Test		Son Test	
		Değer	Standart Hata	Değer	Standart Hata
Deney	Açıklık	34,00		33,00	
	Çeyrekler arası açıklık	13,50		10,25	
	Skewness	0,752	0,441	-1,215	0,441
	Kurtosis	-0,505	0,858	2,766	0,858
Kontrol	Açıklık	19,00		25,00	
	Çeyrekler arası açıklık	7,50		4,25	
	Skewness	-0,025	0,441	0,879	0,427
	Kurtosis	-0,860	0,858	1,827	0,833

Tablo 3.5.2'de görüldüğü üzere, öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test puan toplamalarının deney grubu Skewness (0,752) ve Kurtosis (-0,505) değerleri ile kontrol grubu Skewness (-0,025) ve Kurtosis (-0,860) değerlerinin [-2,+2] aralığında kaldığı hesaplanmıştır. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının deney grubu Skewness (-1,215) değeri ile kontrol grubu Skewness (0,879) ve Kurtosis (1,827) değerlerinin [-2,+2] aralığında kaldığı hesaplanmıştır. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının deney grubu Kurtosis (2,766) değeri, 1'in altında bir ölçüde +2 üst sınırının üstünde gözlemlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Araştırmanın Nicel Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen nicel bulgular ve yorumlar her bir alt problemle ilişkili olacak biçimde sunulmuştur.

Çıkarımsal çözümlemelere geçmeden önce, veriler üzerinde bir dizi betimsel çözümlene gerçekleştirilmiştir. 1. ve 2. alt problemlerin çözümüne yönelik çalışmaya katılan ilkokul öğrencilerinin Sosyal Beceri Ölçeği'ne verdikleri yanıtların çözümlenmesi sonucunda elde edilen betimsel istatistiksel değerler Tablo 4.1.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1. Sosyal Beceri Ölçeği'nin Betimsel Değerleri

		Ön Test		Son Test	
		Değer	Standart Hata	Değer	Standart Hata
Deney	\bar{X}	54,178	1,855	67,642	1,313
	Medyan	51,500		69,000	
	Varyans	96,448		48,312	
	Standart Sapma	9,820		6,950	
	Minimum	40,00		45,00	
	Maksimum	74,00		78,00	
Kontrol	\bar{X}	61,964	0,999	62,333	0,946
	Medyan	61,500		61,500	
	Varyans	27,962		26,851	
	Standart Sapma	5,287		5,181	
	Minimum	53,00		53,00	
	Maksimum	72,00		78,00	

Tablo 4.1.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test puan toplamalarının deney grubunda 40 ile 74 arasında ($\bar{X}=54,178$, $S=9,82$, Medyan=51,5), kontrol grubunda ise 53 ile 72 arasında ($\bar{X}=61,964$, $S=5,287$, Medyan=61,5) dağıldığı hesaplanmıştır. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının deney grubunda 45 ile 78 arasında ($\bar{X}=67,642$, $S=6,95$, Medyan=69) kontrol grubunda ise 53 ile 78 arasında ($\bar{X}=62,333$, $S=5,181$, Medyan=61,5) dağıldığı hesaplanmıştır.

4.1.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi “Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri ön test puan toplamaları arasında anlamlı fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmişti. Bu problemin çözümü için Sosyal Beceri Ölçeği ön test puanları üzerinde bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Çözümlemelerin sonuçları Tablo 4.1.1.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.1. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarına Yapılan t-Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	S	T	SD	P
Sosyal Beceri	Deney	28	54,17	9,82	3,694	41,44	0.001
	Kontrol	28	61,96	5,28			

Not: *** $p < 0.001$

Tablo 4.1.1.1.’de görüldüğü üzere; öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test puan toplamalarının deney ya da kontrol grubunda olma durumlarına göre anlamlı fark gösterdiği gözlemlenmiştir ($t(41,44)=3,694$, $p=0.001$). Kontrol grubundaki öğrencilerin ($\bar{X}=43.57$), deney grubundaki öğrencilere göre ($\bar{X}=40.61$) Sosyal Beceri Ölçeği ön testinde anlamlı düzeyde daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu anlamlı farkın etki büyüklüğünün yüksek düzeyde olduğu hesaplanmıştır ($\eta^2=0.2$).

4.1.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Deney ve Kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri son test puan toplamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmişti. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri ön test puan toplamaları arasında

anlamli bir fark gözlemlendiğinden dolayı ikinci problemin çözümü için Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamları üzerinde kovaryans çözümlemesi uygulanmıştır.

Kovaryans çözümlemesi yapılabilmesi için regresyon eğrilerinin homojenliği (homogeneity of regression slopes) varsayımının karşılanabilmesi gerekmektedir. Bu varsayımın sağlanıp sağlanmadığının kontrolü de grup değişkeni ile ortak değişken arasındaki etkileşime (interaction) bakılarak yapılmaktadır. Etkileşim değişkeninin F değerinin istatistiksel olarak anlamlı olmaması, regresyon eğrilerinin homojenliği varsayımının sağlandığını göstermektedir. Uygulanan “Son Test Grup X Ön Test Puan” ortak testi sonuçları Tablo 4.1.2.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.1. Son Test Grup X Ön Test Puan Ortak Testi Sonuçları

Kaynak	Tip III Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	P
Düzeltilmiş Model	456,721*	3	152,240	3,946	0,013
Intercept	1912,746	1	1912,746	49,576	0,000
Ön Test Puan	68,520	1	68,520	1,776	0,188
Son Test Grup	33,289	1	33,289	0,863	0,357
Son Test Grup * Ön Test Puan	10,782	1	10,782	0,279	0,599
Hata	2006,261	52	38,582		
Toplam	239193,000	56			
Düzeltilmiş Toplam	2462,982	55			

Not: * $R^2 = 0,185$ (Düzeltilmiş $R^2 = 0,138$), Bağımlı değişken: Son Test Puanı

Tablo 4.1.2.1.’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal beceri ölçeği son test puan toplamı üzerinde “Son Test Grup X Ön Test Puan” ortak etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($F(1,52) = 0,279$, $p > 0,5$). Bu bulgu, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sosyal beceri ölçeği ön test toplam puanına dayalı olarak sosyal beceri ölçeği son test puan toplamının yordanmasına ilişkin hesaplanan regresyon doğrularının eğimlerinin eşit olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla regresyon eğrilerinin homojenliği varsayımının sağlandığı anlaşılmıştır.

Kovaryans çözümlemesinin varsayımları kontrol edildikten sonra, kovaryans çözümlemesine geçilmiştir. Bunun için öncelikle, öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının düzeltilmiş ortalamaları hesaplanmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.1.2.2.'de sunulmuştur.

Tablo 4.1.2.2. Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarının Gruba Göre Betimsel İstatistikleri

Grup	N	S	Ortalama	Düzeltilmiş Ortalama	Standart Hata
Deney	28	6,950	67,642	68,163	1,237
Kontrol	28	5,349	62,392	61,872	1,237
Toplam	56	6,691	65,017		

Tablo 4.1.2.2.'de görüldüğü üzere, öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının düzeltilmiş ortalamalarına bakıldığında deney grubunun $\bar{X}=67.642$ olan ortalaması $\bar{X}_{\text{düzeltilmiş}}=68,163$ olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun $\bar{X}=62.392$ olan ortalaması $\bar{X}_{\text{düzeltilmiş}}=61,872$ olarak hesaplanmıştır. Grupların düzeltilmiş Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının ortalama değerleri arasında gözlenen farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin kovaryans çözümlemesi sonuçları Tablo 4.1.2.3.'te sunulmuştur.

Tablo 4.1.2.3. Sosyal Beceri Ölçeği Ön Test Puanlarına Göre Düzeltilmiş Son Test Puanlarının Gruba Göre Kovaryas Analizi Sonuçları

Kaynak	Tip III Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Parçalı η^2
Ön Test Puan	60,065	1	60,065	1,578	0,215	0,029
Son Test Grup	442,340	1	442,340	11,623	0,001***	0,180
Hata	2017,043	53	38,057			
Düzeltilmiş Toplam	2462,982	55				

Not: *** $p=0.001$, $R^2 = 0,181$ (Düzeltilmiş $R^2 = 0,150$), Bağımlı değişken: Son Test Puanı

Tablo 4.1.2.3.'te görüldüğü üzere, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test toplam puan ortalamalarına göre düzeltilmiş son test toplam puanları arasında anlamlı farkın olduğu bulunmuştur ($F(1,53) = 11,623$, $p = 0,001$). Başka bir

anlatımla, ön test toplam puanları kontrol edildiğinde, deney grubundaki öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test toplam puanları kontrol grubundaki öğrencilerin son test puan toplamlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir. Bu anlamlı fark yüksek bir etki büyüklüğüne sahiptir ($\eta^2=0,18$).

4.2. Araştırmanın Nitel Bulguları

Araştırmanın 3. Alt problemi; “İlkokul 3. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişimde müzikli oyunların etkisine yönelik deney ve kontrol grubu öğretmen görüşleri nelerdir?” biçiminde ifade edilmişti. Bu alt problemin çözümüne yönelik elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

4.2.1. Sosyal Gelişimin Öğrencilere Sağladığı Faydalar

Görüşmeye katılan öğretmenlerden katılımcı 1 gelişim kavramını sosyal beceri tanımında birleştirmektedir. Sosyalliğin beceri boyutu ile ilgili olarak katılımcı 1, sosyal becerileri gelişmiş öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinin olumlu oluşunu ve bunun derslere de yansiyarak akademik başarıyı olumlu etkilediğini belirtmektedir.

Katılımcı 2'nin ise bu konudaki görüşü şöyledir:

Katılımcı 2:

“Çocuklar okul bittikten ve iş yaşamına atıldıktan sonra birer yetişkin olduklarında hayatta bocalıyor. Akademik başarı ile birlikte okullarda sosyal başarı da önemsenmeli. Sosyal açıdan kendini geliştiren çocuk hayata atıldığında da başarılı olur. Sosyalleşmiş birey, mutlu birey demektir.”

Katılımcı 1 ayrıca ‘iletişim’ ‘paylaşma’, ‘işbirliği’, ‘sorumluluk’ gibi bazı kavramların sosyal gelişim konusunda temel olduğunu düşünmektedir. Katılımcı 1, sosyallik kavramının beceri boyutu ile ilgili olarak birçok sosyal becerinin hayatın tüm alanlarında var olduğunu ileri sürmektedir. Okul ortamında sosyal becerilerin farklı disiplinlere uygulanabilecek biçimde genel olduğunu ve aynı becerilerin günlük yaşamda karşılaşılan çeşitli problemlerin çözümünde de kullanılabileceğini belirtmektedir. Bir öğrencinin sosyal anlamda etkili ve başarılı olması derslere de olumlu yansımaktadır. Bu nedenle Katılımcı 1'e göre sosyal becerilerin geliştirilmesine yönelik bir çaba öğrencilerin derslerdeki başarılarını

olumlu yönde etkileyecektir. Diğer taraftan Katılımcı 1 sosyal beceri kavramının gelişim boyutunu da ön plana çıkarmaktadır.

Katılımcı 1:

“Öğrencilerimiz sosyal varlıktır. Yaşadıkları ortama uyum sağlayabilmeleri için, kendilerini, kişiliklerini, benliklerini var oldukları ortama yansıtabilmeleri için sosyal gelişimlerini tamamlamış olmaları gerekir.”

Katılımcı 2'nin de bu konudaki düşünceleri, bu görüşleri destekler niteliktedir. Katılımcı 2 sosyalliğin çok yönlü olduğunu ve sosyal açıdan gelişmiş öğrencilerin başarısının derslere yansıdığını ifade etmiştir. Sosyal beceri, her alanda başarılı olmak için gerekli olan bir beceridir ve bu nedenle okulda sosyal becerilerin gelişimine yönelik etkinliklere önem verilmelidir.

4.2.2. Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Yeterliliği - Yetersizliği

Katılımcı 1 öğrencilerin sosyal becerilerinin yeterli olmadığını ve bunun derslere yansımalarının da olumsuz olduğunu ifade etmektedir. Katılımcı 2 de öğrencilerinin sosyal becerilerinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerinin herhangi bir sosyal ortamda bir problemle karşılaştıklarında bu problemi kendileri çözmek yerine, birilerinden (öğretmen, arkadaş, anne- baba vs.) çözüm beklediklerini ifade etmiştir. Buna ek olarak grup ödevlerinde iş bölümü, sorumluluk alma gibi konularda yetersiz olduklarını belirtmiştir. Katılımcı 1'e göre aile bu noktada önemli bir faktördür.

Katılımcı 1:

“Çağımızın en önemli özelliği iletişim araçlarının hızla gelişmesi ve değişmesidir. Bu gelişim ve değişimin gereği iletişim araçlarının kullanımının yaygınlaşmasıdır. Anne-baba bu araçları çocuklara verilmemesi gereken küçük yaşlarda (0-13 yaş) verdiği için, ebeveynlerin iş, sosyal yaşam ve aile ilişkilerinde zaman sorunu olduğu için çocukların sosyal beceri ve sosyalleşmelerinde eksiklik vardır.”

4.2.3. Sosyal Becerilerin Gelişimde İlkokul Döneminin Önemi

Katılımcı 1, çocuklarda gelişim anlamında sosyal beceriler ile birlikte bilişsel, duyuşsal ve bedensel gelişim açısından ilkokul döneminin önemli bir dönem olduğunu belirtmiştir. Bu dönemde çocuğun her anlamda kendisini ve yakın çevresini keşfettiğini, merak ettiğini, sorguladığını ifade etmiştir.

Katılımcı 1:

“Çocukların kişilik kazanmada (0-9) yaş aralığı her anlamda olduğu gibi sosyal becerilerin gelişimde de çok önemlidir. İlkokul dönemi çocukların ilgi ve kabiliyetlerinin keşfedilme dönemidir. Bu dönemde çocuklara sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik imkan ve ortam sağlanmalıdır.”

Katılımcı 2'nin bu konudaki görüşü şöyledir:

Katılımcı 2:

“İlkokul dönemi, paylaşma sorumluluk alma, birlikte çalışma gibi davranışların kazanıldığı önemli bir dönemdir. Öğrenci 1. Sınıftan itibaren aile ortamında ayrılarak alışık olmadığı ve ona farklı gelen okul ortamına giriyor. Bu ortam ona her anlamda gelişimi açısından birçok imkan sunuyor. İlkokul dönemi, başta sosyal beceriler olmak üzere, birçok alanda gelişim sağlayabileceği bir dönemdir.”

Katılımcı 2 okul ve ev ortamında öğrencilere sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik ortamlar sağlanması gerektiğini de düşünmektedir. Öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında ilkokul döneminin gelişim açısından önemli olduğu ve sosyal becerilerin gelişimi noktasında bu dönemin verimli geçirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

4.2.4. Müzikli Oyunların Kullanımının Sosyal Beceri Gelişimine Etkisi

Katılımcı 1, her çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemine göre sergilemesi beklenen oyunların ve becerilerin bulunduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte oyunun, çocuğun bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal gelişimine de katkısı olduğunu belirtmiştir. Katılımcı 1, müziğin de tıpkı oyun gibi duygu ve düşünceleri anlatmada etkili bir araç olduğunu düşünmektedir. Bu noktada katılımcı 1'e göre müzik ve oyunun birleştiği

etkinliklerin kullanımını öğrencilere sosyal becerilerle birlikte birçok konuda fayda sağlayacaktır.

Katılımcı 2 ise müzikli oyunların kullanımını ile utangaç ve iletişim konusunda sorun yaşayan öğrencilerin gelişim sağlayabileceğini düşünmektedir. Çünkü müziği, duyguları ifade etmenin en iyi yollarından biri olarak görmektedir. Müziği oyuna katarak öğrencilerin de duygu ve düşüncelerini müzikli oyunlarla daha iyi ifade edebileceklerini düşünmektedir.

Katılımcı 2:

“Kendisini farklı yönlerden ifade edemeyen öğrenciler için müzikli oyunlar büyük bir fırsattır. Öğrenciler müzikli oyunlar sayesinde kendilerini birçok uzvunu kullanarak ifade edebilir.”

Her iki öğretmenin de görüşlerine bakıldığında öğrencilerin sosyal beceri gelişimine müzikli oyunların katkı sağladığı sonucu çıkarılabilir.

4.2.5. Müzik Çalışmalarında Sosyalleşmeyi Amaçlayan Oyunların Kullanılması

İlkokul 3. Sınıf Müzik dersinin kazanımlarında grup çalışması ve işbirliği gerektiren davranışlar içeren cümlelerin var olduğu görülmektedir. Birlikte söyleme, şarkılara aynı anda başlama-bitirme gibi etkinlikler öğrencilerin diğerleri ile işbirliğini gerektirir. Dolayısıyla bu etkinliklerde sosyalleşme söz konusudur. Katılımcı 1, müzik dersi etkinliklerinde sosyalleşmeyi amaçlayan oyunların kullanılması gerektiğini ifade etmiştir.

Katılımcı 1:

“Beden Eğitimi ve Serbest Etkinlikler gibi oyunun fazlaca yer aldığı derslerde grup çalışmalarıyla, iş birliği gerektiren oyunlarla, müzikli oyunlarla öğrencilerin sosyalleşmesini amaçlarım.”

Katılımcı 2 genellikle ders içi ve ders dışı etkinliklerde sosyalleşmeyi amaçlayan oyunlara sıkça yer verdiğini belirtmiştir. Ders içinde özellikle müzik derslerinde kazanıma uygun olarak sosyalleşmeyi amaçlayan oyunlara yer verdiğini belirtmiştir. Ders dışında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı gibi resmi törenlerde hazırlanan gösteri ve etkinliklerde müzik çalışmalarında oyunu bolca kullandığını, müziği ve oyunu bütünleştirdiklerini söylemiştir. Çocukların sosyalleşmesine bu yolla katkı sağladığını düşünmektedir.

4.2.6. Uygulaması Gerçekleştirilen Müzikli Oyunların Sosyal Beceri Alanlarına Katkısı

Sosyal beceri alanlarının çok geniş bir konu olduğunu ifade eden Katılımcı 1, bu alanları ‘iletişim’ ‘duyguları ifade etme’ ‘anlama ve anlatma’ ‘gruba katılma’ gibi kavramlarla ilişkilendirmiştir. Derslerde Müzikli oyunların kullanımının da bu kavramları geliştirdiğini ve öğrencilerin sosyal gelişimine katkı sağladığını belirtmiştir. Katılımcı 1 ayrıca öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimdeki sorunların nedenlerine de değinmiştir.

Katılımcı 1:

“Genel olarak çocukların yaşamış olduğu evler, siteler hatta mahalleler onlara kendini ifade etme ve sosyalleşme fırsatını vermemektedir. Okulların fiziki yapıları, müfredat, ailenin çocuktan beklediği akademik başarı seviyesi, çocukların sosyal anlamda gelişmesine imkan vermemektedir. Bu anlamda müzikli oyunların öğrencilere bir nefes, bir şans, akranlarıyla hoş vakit geçirmelerini sağlayan bir araç, kendilerini ifade edebilmeleri için bir imkan olduğunu düşünüyorum. Burada kazandıkları davranışı akranlarıyla diğer ortamlarda paylaşarak sosyalleşme konusunda gelişim gösterdiklerini gözlemledim.”

Katılımcı 2, sınıfta uygulama gerçekleşmediği için bu soruya yanıt vermemiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu araştırma müzikli oyun uygulamalarının ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişimi üzerindeki etkilerini belirleme amacıyla yapılmıştır.

Araştırma öncesinde ve sonrasında deney ve kontrol gruplarına Sosyal Beceri Ölçeği uygulanarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Deney öncesinde yapılan ön testler sonucunda grupların Sosyal Beceri Ölçeği ön test puan toplamalarının deney grubunda 40 ile 74 arasında, kontrol grubunda ise 53 ile 72 arasında dağıldığı hesaplanmıştır. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test puan toplamalarının deney grubunda 45 ile 78 arasında kontrol grubunda ise 53 ile 78 arasında dağıldığı hesaplanmıştır.

Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği ön test puan toplamalarının deney ya da kontrol grubunda olma durumlarına göre anlamlı fark gösterdiği gözlemlenmiştir. Ön test toplam puanları kontrol edildiğinde, deney grubundaki öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği son test toplam puanları kontrol grubundaki öğrencilerin son test puan toplamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir. Bu anlamlı fark yüksek bir etki büyüklüğüne sahiptir. Sonuçlara göre sosyal beceri gelişimde müzikli oyunların olumlu etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisini inceleyen Durualp ve Aral (2010), bu araştırma sonuçlarını destekler nitelikte, eğitsel oyunların sosyal beceri gelişiminde etkili olduğunu saptamıştır. Benzer şekilde Gedik (2012), Ortaokul ikinci sınıf öğrencilerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkilerini inlemiş, eğitsel oyun yöntemin, klasik eğitim yöntemine göre daha etkili olduğu görülmüştür. Gedik'in (2012) araştırmasına göre eğitsel oyunlar içinde değerlendirilen müzikli oyunların da beceri gelişiminde etkili olduğu söylenebilir. 10-12 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerine eğitsel oyunların etkisini inceleyen Gülhan'a (2012) göre beden eğitimi dersinde eğitsel oyunların öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerinde olumlu etkisi vardır.

Müzikli Oyunların Çocuk Gelişimine Etkisini inceleyen Kılık (2001) araştırmasında müzikli oyunların çocukların bedensel, duygusal ve sosyal gelişimine olan etkisini ortaya

koymayı amaçlamış, araştırma sonucunda müzikli oyun etkinlikleri içeren uygulamaların yapıldığı grubun bedensel, duygusal ve sosyal gelişimde artış olduğu görülmüştür. Bu araştırma yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Benzer şekilde Achkasova (2013), çalışmasında öykü, ritim ve favori karakterler yoluyla çocuklara İngilizce etkinlikleri vermiştir. Çalışmada amaç müzikli etkinliklerle dil edinim kapasitesini artırmaktır. Araştırmanın sonucuna göre çocukların temel iletişim becerileri gelişmiştir. Çalışmanın sonucu yapılan araştırmadan elde edilen sonuç ile örtüşmektedir.

Okul öncesi dönemde müzik ve bedensel hareketlerin bu dönemdeki çocukların öğrenmelerine etkisini inceleyen Ayan ve Kaya (2016), deney grubuna bedensel hareketlerle harmanlanmış müzik eğitim programı uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise geleneksel yöntemlerle uygulama yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda geleneksel uygulamalar yapılan kontrol grubunun tersine, deney grubu test sonuçları müzikli etkinliklerin ve bedensel hareketin akademik başarıyı artırdığı ve aynı zamanda bu yöntem ile çocukların sosyal olarak daha aktif oldukları görülmüştür. Buradan müzik etkinliklerinin akademik başarıyı ve sosyal gelişimi olumlu etkilediği sonucuna ulaşılabılır.

Özbey (2010), erken çocukluk döneminde akranlarına göre düşük performans gösteren çocuklara müzikli eğitim verildiğinde bu çocukların bilişsel ve sosyal olarak gelişmesi noktasında zamanında müdahale edilmiş olacağını savunmaktadır. Buna göre Özbey, çocukların müzik eğitimi ile bilişsel ve sosyal yönden gelişeceğini belirterek yaptığı çalışmasında deney grubuna “Okul Öncesi 6 Yaş Grubu Öğrencilerinin Bilişsel ve Sosyal Performanslarının Yükseltilmesinde Müzik Eğitimi Programı” isimli bir programı uygulanmıştır. Ritim çalışmaları, müzikli oyunlar ve yaratıcılığa dayalı ritmik hareketler uygulamada yer almıştır. Araştırmada; müziğin, çocukluk döneminde zihinsel gelişim, öğrenme, bilişsel ve sosyal performansa etkileri incelenmiştir. Sonuçlara göre deney grubunun toplam son-test puanında, kontrol grubuna göre anlamlı farklılığa yakın düzeyde yükseliş olmuştur. Buna göre müzik ile bilişsel ve sosyal işlevler arasındayakın ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuç yapılan çalışmanın sonucu ile benzerdir.

İlkokul 1, 2 ve 3. sınıftaki öğrencilere uyguladığı 12 hafta süren müzikli etkinliklerden ve eğitsel oyunlardan oluşturulan çalışmada Koç (2017), eğitsel oyunların ve müzikli etkinliklerin temel motor beceri gelişimi üzerine etkisini araştırmıştır. Çalışmanın sonunda müzikli etkinliklerin ve eğitsel oyunların motor beceri gelişimi üzerinde olumlu etki oluşturduğu görülmüştür. Çalışmadan elde edilen sonuç yapılan araştırmadan elde edilen sonuç

ile örtüşmektedir. Burak (2021), 'Eğitimsel Oyunlar Bağlamında Müzikli Oyunlar' adlı çalışmasında oyun ve müzikli oyun kavramlarını tanımlamış, müzikli oyunların erken çocukluk dönemindeki önemini vurgulamıştır. Bununla birlikte eğitimde müziğin yer alması ve öğretim programlarına dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Koops (2017), çalışmasında, çocukların müzikli oyun oynarken yaşadıkları eğlence kavramını tanımlamayı amaçlamıştır. Erken çocukluk dönemindeki çocukların oyun içeren müzik derslerinden zevk alma durumlarını ele almıştır. Çalışmada aynı zamanda, çocukların müzikli oyunlar yoluyla sosyal beceri kazanımı da incelenmiştir. Çalışma sonucunda, müzikli oyun etkinliklerinin çocukların süreçten zevk alma düzeylerini olumlu etkilediğine ulaşılmıştır. Smith (2008) çalışmasında, müzikli oyunların yer aldığı ortamlarda çocukların müziksel gelişimini incelemiştir. Çalışma sonucunda müzikli oyunun çocukların müziksel gelişimine katkı sağladığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte Smith (2008), akran desteğinin çocukların müziksel gelişimi açısından önemli olduğunu ve öğreticilerin müzikli oyun uygulamaları esnasında uygun müdahaleyi yapmak için çocuğun bireysel özelliklerini bilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.Sonuç

Yapılan nicel analiz sonuçlarına göre müzikli oyun etkinliklerinin sosyal becerilerin gelişimi noktasında yararlı olacağı belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar sonucunda müzikli oyunların sosyal becerilerin gelişimine olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişiminde müzikli oyunların etkisi ile ilgili yapılan benzer araştırma sonuçlarına bakıldığında müzikli oyunların sosyal beceri gelişimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

5.3.Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda yapılan öneriler aşağıda verilmiştir:

1. Bu çalışmada üçüncü sınıf düzeyinde müzikli oyun etkinliklerine yer verilmiştir. Yapılacak çalışmalarda farklı sınıf düzeylerinde uygulamalara yer verilebilir.
2. Çalışmada müzik dersi içerisinde müzikli oyunlar kullanılmıştır. Farklı derslerin öğretimlerinde de müzikli oyunlardan yararlanılabilir.

3. Orff Schulwerk yaklaşımı, Kodaly ve Dalcroze yöntemleri gibi çağdaş müzik öğretim yöntemleri 2006 (1-8. Sınıflar) Müzik Öğretim Programı'nda yer almaktadır. Bunlara ek olarak müzikli oyun etkinliklerine de programda yer verilebilir.
4. İlkokul müzik eğitiminde farklı yöntem ve yaklaşımları kullanmanın öğrencilerin sosyal beceri gelişimi üzerindeki olumlu etkileri açığa çıkarılabilir.
5. Müzikli oyun uygulamalarının öğrencilerin sosyal becerileri üzerindeki etkileri, sosyal becerileri orta düzeyde olan öğrenciler üzerinde incelenebilir. Böylece uygulamaların öğrencilerin sosyal becerileri üzerindeki etkileri daha net açığa çıkarılabilir.
6. Müzikli Oyunların sosyal beceri dışında duyuşsal özellikler (ilgi, motivasyon, özyeterlilik gibi) üzerindeki etkileri açığa çıkarılabilir.
7. Müzikli Oyunların akademik beceriler (Matematik, Türkçe vb.) üzerindeki etkileri açığa çıkarılabilir.
8. Müzikli oyun uygulamaları ile ilgili daha geniş öğrenci ve öğretmen grupları ile çalışılabilir.

KAYNAKLAR

- Achkasova, N. (2013). *The best ways of teaching english to children: Using children"s operas in teaching to 5- to 6- year-old children*. David Publishing.
- Akandere, M. (2013). *Eğitici okul oyunları* (3. baskı). Nobel Yayınları.
- Akgül, B. D. (2008). Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik. *Milli Eğitim Dergisi*, 36 (177), 28-35.
- Akdağ, M. (2010). *Eğitimde program değerlendirme ve istatistiksel yöntemler*. Morpa Kùltür Yayınları.
- Akkök, F. (2006). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi öğretmen el kitabı*. Özgür Yayınları.
- Akkök, F. (1999). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi anne baba el kitabı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakùltesi Dergisi*, 1(33), 84-104.
- Akta, Ö. A. (2020.). *Erken Çocukluk Eğitiminde Drama*. Pegem Akademi.
- Aktaş, A. Y. (2000). Okulöncesi dönemi çocuklarında sayı kavramının kazanılması. *Çocuk Dergisi* 8(3), 14–16.
- Alan, S. (2016). *Eğitsel oyunlarla hazırlanmış ortaokul 7.sınıf "Yaşamımızdaki Elektrik" ünitesinin öğretiminin öğrenci başarısına etkisi* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Altunay, D. (2004). *Oyunla desteklenmiş matematik öğretiminin öğrenci erişisine ve kalıcılığa etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Antia, SK., Eldredge, K.H. (1993). Promoting social interaction between young children with hearing im pairments and their peers. *Exceptional Children*, 60(30), 262-275.
- Aslan, A.F., Atıcı, B. (2015). Oyun tabanlı öğrenme ortamlarının öğrenci başarısına ve görüşlerine etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, (2), 75-102.
- Atay, A. (2011). Çocukların duyguları tanıma ve arkadaşlık becerileri arasındaki ilişki. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (59), 128-140.
- Avcioğlu, H. (2009). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi* (3. baskı). Kök Yayıncılık.
- Avcioğlu, H. (2005). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi* (2. baskı). Kök Yayıncılık.

- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması (4-6 yaş). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 93-103.
- Avşar, Z., ztrk Kuter, F. (2007). Beden eğitimi ve spor bölümü ğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi (Uludağ niversitesi rneği). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(2), 197-206.
- Ayan, E. B., & Kaya, S. (2016). Okul öncesinde müzik ve hareketin öğrenme üzerindeki etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 463-480.
- Ayan S., & Dündar, H. (2009).Eğitimde okulöncesi yaratıcılığın ve oyunun nemi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 63-74.
- Aydoğan, F. (2004). Popüler kültür ve popüler müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 12,(20), 67-70.
- Bacanlı, H. (1999). *Sosyal beceri eğitimi* (3. baskı). Nobel Yayınları.
- Bacanlı, H. (2014). *Sosyal beceri eğitimi* (5. baskı). Pegem Akademi.
- Bacanlı, H., & Erdoğan, F. (2003). Matson ocuklarda sosyal becerileri değerlendirme leğinin (MESSY) Türkçeye uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 351-379.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Bardak, M., & A. Gürol, A. (Ed.). (2018). *Oyun temelli ğrenme. Erken ocukluk döneminde öğrenme yaklaşımları*. Efe Akademi Yayınları.
- Başer, D., & Akçay, S. (2014). Araşsal akıl ve sosyal hizmet: Bürokrasi ve yönetimsellik bağlamında bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(3), 1033-1051.
- Bayraktar, A. S. (2020). *Stratejik insan kaynakları sürecinde yetenek yönetiminin çalışanların kariyer memnuniyetine etkisi ve bir uygulama* [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Berger, A.A., & Cooper, S. (2003). Musical play: A case study of preschool children and parents. *Journal of Research in Music Education*, 51(2), 151-165.
- Bilbay, A. A., etin, F., & Kaymak D. A., (2003). *ocuklarda sosyal beceriler*. Epsilon Yayınları.
- Bilen, M. (1999). *Plandan uygulamaya ğretim*. Anı Yayıncılık.
- Bolat, E. Y., & Sığırtmaç, A. D. (2006). Sayı ve işlem kavramı kazanımında müzikli oyunların etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 43-58.

- Boydaş, N. (1999). *Sanat eğitiminde oyun yöntemi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Gazi Üniversitesi.
- Brody, Z. S. (2016). Suzuki Yetenek Eğitimi Felsefesi'ne kısa bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 79-88.
- Bulut, D., & Aktaş, A. (2014). Okul öncesi eğitimde müzik oyunu oynama: Niğde ili örneği. *Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 21-34.
- Burak, S., & Çelikten M. (Ed.). (2021). *Eğitimsel oyunlar bağlamında müzikli oyunlar. Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar*. Eğitim Yayınevi.
- Can, G. (2000). *Çocuk gelişimi kuramları, çocuk gelişimi ve psikolojisi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Coşkun, N. (2011). *İlköğretim Dördüncü ve beşinci sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Coşkun, N., & Samancı, O. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal Of Educational And Instructional Studies In The World*, (32), 45-53.
- Cartledge, G., & Milburn, J.F. (1983). Social skills assessment and teaching in the schools. *Advances in School Psychology*, (3), 175-235.
- Cartledge, G., & Milburn, J.F. (1992). *Teaching social skills to children*. Pergamon Press.
- Creswell, R. (2011). Egypt: The cultural revolution. *The New York Times*, (20), 56-61.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage.
- Çadir, D. (2008). *Zihinsel engelli öğrenciler için müzik terapi yöntemine göre hazırlanan sosyal beceri öğretim programının etkililiğinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Çağdaş, A. (2002), *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*, (1.Baskı). Nobel Yayınevi.
- Çalışkan, N., & Karadağ, E. (2014). *Eğitimde drama teorik temelleri ve uygulama örnekleri*. Anı Yayıncılık.
- Çamlıyer, H. (2009). *Eğitim bütünlüğü içinde çocuk hareket eğitimi ve oyun* [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Çangır, M. (2008) *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde eğitsel oyun yönteminin uygulanma durumu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.

- Çepni, S. (2009). Fen ve teknolojiyi iyileştirmenin olası tekniklerini kullanmada karşılaştıkları problemler: Trabzon örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 122-141.
- Çetin, F., Bilbay, A., & Kaymak, D. A. (2002). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler*. Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.
- Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 95-100.
- Çimşir, Ö. (2013). *Eğitmen eğitimi ve iletişim. Müzik, oyun ve dans üzerine makaleler*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Çoban, B., & Nacar, E. (2013). *Okul öncesi eğitimde eğitsel oyunlar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Çubukçu, Z., & Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bahar Dergisi* 37, 155-174.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Darwish, D., Esquivel, G. B., Houtz, J. C., & Alfonso, V. C. (2001). Play and social skills in maltreated and non-maltreated preschoolers during peer interactions. *Child Abuse and Neglect*, 25, 13-31.
- Dede, S. G. (2020). Beden eğitimi ve eğitsel oyunlara yönelik yazılan makalelerin incelenmesi. *Journal of Children's Rights and Education*, 1(1), 45-53.
- Değer, A. Ç. (2012). *Çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişim düzeylerine etkisi* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem Akademi Yayınevi.
- Dermez, H. (2008). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dikici, A. (2002). *Orff tekniği ile verilen müzik eğitiminin matematik yeteneğine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dinç, B. (2015). *Okulöncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal çalışma alanında öğretmenlik uygulaması* [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dinçer, İ. (1992). *Çocuk gelişimi ile ilgilenenler için müzik el kitabı*. Ya-Pa Yayınları.

- Durak, HY. (2019). Türkiye'deki ergenlerde nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığı yordayıcılarının incelenmesi: Demografik değişkenler ve akademik performans. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 56 (4), 492-517.
- Durualp, E., & Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 160-172.
- Durualp, E. (2014). Türkiye'de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 110-122.
- Doğanay, A. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (2. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Doğanay, J. (1998). *Anasınıfına devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Durakoğlu, A. (2011). Maria Montessori 'ye göre okul öncesi çocukluk döneminin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 133-145.
- Ekinci, V. (2012). *Okul öncesi eğitimin ilköğretime etkisinin aile katılımı ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].
- Elkind D., & Öngen D. (1999). *Çocuk ve toplum gelişim ve eğitim üzerine denemeler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Engin A., Seven M. & Turhan, N. (2004). Oyunların öğrenmedeki yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 109-120.
- Ergün, M. (2009). *Eğitim Felsefesi*. Pegem Akademik.
- Erkuş, A., & Günlü, E. (2009). İletişim tarzının ve sözsüz iletişim düzeyinin çalışanların iş performansına etkisi: Beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 7-24.
- Eskioğlu, I. (2003). Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyet Dergisi*, (16), 116-123.
- Fogel, A., & Menson, G. F. (1988). *Child development*. West Publishing Company.
- Gander, M. J., Gardiner, H. W., Onur, B., & Dönmez, A. (1993). *Cocuk ve ergen gelişimi*. Imge kitabevi.
- Gedik, M. (2017). Ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (58), 453-464.

- Gedikli, E. (2003). *Müzik eğitimi* (1. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Genç, S. (2005). İlköğretimde sosyal becerilerin gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 41-54.
- Gülaçtı, F. (2009). Sosyal beceri eğitimine yönelik programın üniversite öğrencilerinin, sosyal beceri, öznel ve psikolojik iyi olma düzeylerine etkisi [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Güler, G. (2011). 6. sınıftan ve teknoloji dersindeki 'hücre ve organelleri' konusunun eğitsel oyun yöntemiyle öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Gülay, H., & Akman, B. (2009). *Okul öncesi dönemde sosyal beceriler*. Pegem Yayıncılık.
- Gülhan, G. (2012). 10-12 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerine eğitsel oyunların etkisi [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Gültek, B. (2002). Müziğin çocuklar üzerindeki olumlu etkileri. *Çocuk-Çocuk Dergisi*, (11), 29.
- Günindi, Y. (2010). *Anasınıfına devam eden 6 yaş çocuklara uygulanan sosyal uyum beceri eğitimi programının çocukların sosyal uyum becerilerinin gelişimine etkisi* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Güralnick, MJ., Neville, B., Connor, RT., & Hammond, MA. (2003). Hafif gecikmeli küçük çocukların akran sosyal yeterliliği ile ilişkili aile faktörleri. *American Journal on Mental Retardation*, 108 (4), 272-287.
- Gürgen, E. (2007). *Orff- schulwerk ve kodaly yönteminin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri* [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Güven, E., & Erol, L. (2019). 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 174-189.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 369-382.
- Gönen, D., Guter, SJ., & Courchesne, E. (1998). 15q11-13 belirteçleri ile otistik bozukluğun bağlantı-dengesizlik haritalaması. *Amerikan İnsan Genetiği Dergisi*, 62 (5), 1077-1083.

- Gresham, F. M. (1997). Social competence and students with behavior disorders: Where we've been, where we are and where we should go. *Education and Treatment of Children*, 20(3), 233-250.
- Grusec, J.E., & Lytton, H. (1988). *Social development: history, theory and research*. Springer-Verlag.
- Hazar, M. (2005). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim* (3. Baskı). Tütibak Yayıncılık.
- Hepler, C. D., & Strand, L. M. (1990). Opportunities and responsibilities in pharmaceutical care. *American journal of hospital pharmacy*, 47(3), 533-543.
- Hilooğlu, S., & Cenkseven, F. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde zorbalığı yordamada sosyal beceri ve yaşam doyumunun rolü. *İlköğretim Online*, 9(3) , 1159-1173.
- Jakobson, L. S., Cuddy, L. L., & Kilgour, A. R. (2003). Time tagging: A key to musicians' superior memory. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 20(3), 307-313.
- Jones, M. (2000). *Çocuk ve Oyun* (1. Baskı). Kaknüs Yayınları.
- Kaymakçı, G. (2015). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 66-83.
- Karadağ E., & Çalışkan, N. (2005). *Kuramdan uygulamaya ilköğretimde drama oyun ve işleniş örnekleriyle*. Anı Yayıncılık.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 103-139.
- Karakaya, Z. (2008). *Dil edinimi okul öncesi dil ve oyun eğitimi*. Yazı Yayıncılık.
- Kekeç, M. (2013). *Düzenli eğitsel oyun oynayan 11-12 yaş grubu çocuklarda problem çözme becerisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kılıç, D. (2009). Yenilenen ilköğretim programlarında ailenin eğitim fonksiyonunun öğretmen ve veli görüşlerine göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (12), 30-35.
- Kılınç, N. (2016). *5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları ile oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kılık, T. (2001). *Müzikli oyunların çocuk gelişimine etkisi* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Koç, M. D. (2017). *İlkokul çağındaki çocukların temel motor beceri gelişiminde eğitsel oyunların etkisi* [Doktora tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, N. & Kök, M. (2007) .Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (16), 324-342.
- Koka, V. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan bilgisayar destekli eğitsel oyunların öğrencilerin ders başarısına olan etkisi* [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Konuk, D. (2006). *Zonguldak il merkezinde 7-11 yaş çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Koops, L. H. (2017). The enjoyment cycle: A phenomenology of musical enjoyment of 4-to7-year-olds during musical play. *Journal of Research in Music Education*, 65(3), 360-380.
- Koşucu, E. (2016). *Okulöncesi öğretmenliği programlarındaki çocuklarda oyun eğitiminde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kuzu, B. (2010) *Din ve ahlak öğretiminde oyun örnekleri* (2. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2011). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (2. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Küçükkaragöz, H. (2004). *Bilişsel gelişim ve dil gelişimi*. Pegem Yayıncılık.
- Küçüköncü, Y.H. (2007). *Müzik eğitimi ve öğretimi*. İlke Yayınevi.
- McGuire, İ., & Priestly, P. (1981). *Life a f t er school: A social schools curriculum*. Oxford: Pergamon Press.
- MEB (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi (4-5. sınıflar) öğretim programı*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2017). *İlköğretim Türkçe öğretim programı ve kılavuzu (1-5.sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Merrell, K.W., & Gimpel, G.A. (1998). *Social skills of children and adolescent*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Merrell, K.W. (1999). *Behavioral, social and emotional assessment of children and adolescents*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Metin, Ö. (2019). *Müzikli hikâye ve masalların okul öncesi eğitim dönemindeki çocukların yaratıcılık düzeylerine etkisi* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Montaigne, M. (1998) *Denemeler* (5. Baskı). Cem Yayınevi.
- Montgomery, A., & Smith, K. (2014). Şarkıda birlikte: Şarkıya dayalı resimli kitaplarla okuryazarlık ilişkileri kurmak. *Dil ve Okuryazarlık*, 16 (3), 27-53.
- Morgül, M. (2004). Evrende ritim ve biz. *Cumhuriyet Bilim Teknik*. (10), 88.
- Morin, F. L. (2001). Cultivating music play: The need for changed teaching practice. *General Music Today*, 14(2), 24-29.
- Niland, A. (2009). The power of musical play: The value of play-based, child-centered curriculum in early childhood music education. *General Music Today*, 23(1), 17-21.
- Ocak, G., Yazıcıoğlu, A., & Yıldız, S.Ş. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı'nın Sosyalleşmeye Yönelik Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Dergisi*. (7), 13-15.
- Onay, C. (2007). *100 Eğitsel oyun*. Morpa Kültür Yayınları.
- Önalın, F. A. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Öncü K., Özbay M.,(2009). *Erken çocukluk döneminde çocuklar için oyun*. Kök Yayıncılık.
- Özaydın, L., & Çolak, A. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ve okul öncesi eğitimde kaynaştırma eğitimi hizmet içi eğitim programına ilişkin görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 189-226.
- Özbey L., & Ezgi A. (2010). *Okul öncesi 6 yaş grubu çocuklarının öğrenme performanslarının artırılmasında müzik eğitiminin bilişsel süreçlerde etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Özçelik, Ö. A. (2010). Suzuki yetenek eğitimi ve Bartok mikrokosmos yöntemleriyle özgen piyano eğitiminde yoğunlaşma becerisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 643-661.
- Özeke, S. (2017). Bir erken çocukluk müzik eğitim modeli ve çocuk gelişimine etkileri: Music Together programı örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1035-1044.
- Özgüven, İ. E. (2005). *Bireyi tanıma teknikleri* (6. Baskı). Pegem Yayınları.
- Özmenteş, G. (2005). *Dalcroze eurhythmics öğretiminin müziksel beceriler, müzik dersine ilişkin tutumlar ve müzik yeteneğine ilişkin özgüven üzerindeki etkileri* [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Öztürk, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Türk Dünyası Dergisi*, 7(1), 101-120.

- Özyürek A., & Çavuş Z. (2016). İlkokul öğretmenlerinin oyunu öğretim yöntemi olarak kullanma durumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 257-266.
- Palut, B. (2003). *Sosyal gelişim ve arkadaşlık ilişkileri*. Morpa Kültür Yayınları.
- Pamir, A., Tuncer, A. M., & Uluoğlu, O. (1989). Aggressive Kaposi's sarcoma in children: a case report. *The Turkish Journal of Pediatrics*, 31(4), 297-303.
- Pehlivan, H. (1997). *Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin sosyal bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi* [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve Öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Reschly, DJ. (1998). Azınlık öğrencilerinin aşırı temsili: İncelenen değişkenlerin daha fazla özgüllüğü veya yeniden değerlendirilmesi durumu. *Özel Eğitim Dergisi*, 32 (1), 15-24.
- Roffey, S., Tarrant, T. & Majors, K. (1994). *Young friends: Schools and friendship*. Cassell.
- Rogers, DL., Ross, DD. (1986). Küçük çocuklar arasında olumlu sosyal etkileşimi teşvik etmek. *Küçük Çocuklar Dergisi* (3), 40-50.
- Sak, S., & Mullin, T. (1997). Cognitive biases and time stress in team decision making. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics-Part A: Systems and Humans*, 27(5), 698-703.
- Salen, M. (2004). Teknikten estetiğe geçiş: Oyun tasarımcısının oluşumu ve gelişimi. *Uluslararası Disiplinlerarası Ve Kültürlerarası Sanat*, 2(2), 141-153.
- Samancı, O., & Diş, O. (2014). Sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 573-590.
- Sel, R. (2000). *Okul öncesi çocuklarına oyunlar-rondlar*. Turan Yayınları.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ertem Matbaacılık.
- Senemoğlu, N (2013). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Yargı Yayınevi.
- Sevinç, M.(2004). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. YaylacıkMatbaası.
- Sevinç, M. (2005). *Kendine güven ve başarı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Seyrek, H., Sun, M. (1991). *Çocuk Oyunları*. Mey Yayınları.
- Seyrek H., Sun M. (2005). *Okul öncesi eğitiminde oyun*. Müzik Eserleri Yayınları.
- Sığırtmaç, A. (2005). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(9), 23-30.
- Smith, K. M. (2008). *An exploration of musical play and scaffolding in early childhood*. [Unpublished doctoral dissertation, University of Alberta Edmonton].

- Snow, C. P. (2012). *The two cultures*. Cambridge University Press.
- Sökezoğlu, D. (2010). Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi (Afyonkarahisar ili örneği). *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 160-165.
- Sönmez, V. (2010). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sullivan, H. S. (2014). The interpersonal theory of psychiatry. In *An Introduction to Theories of Personality*. Psychology Press.
- Sun, M. (1999). *Okul öncesi eğitiminde oyun*. Mey Yayıncılık.
- Shaw, G., Graziano, A. & Peterson, M. (1999). Piano and computer training boost student math achievement. *Neurological Research*, (21), 139-152.
- Shen, C. (2009). Using English Songs: an enjoyable and effective approach to ELT. *English Language Teaching*. (2), 88-94.
- Shepherd, G. (1983). *Introduction. developments in social skills training.(1-17)*. Academic Press.
- Stanley, M. (2010). *Çocuk ve beceri*. Ekinoks Yayıncılık.
- Swindells, D. & Stagnitti, K. (2006). Pretend play and parents' view of social competence: The construct validity of the child-initiated pretend play. *Australian Occupational Therapy Journal*, 53, 314-324.
- Şahin, S., & Diken, H. (Ed.). (2016) 0-6 Yaş çocukların temel gelişimsel özellikleri. Fiziksel-sosyal-duygusal gelişim. *Erken Çocukluk Eğitimi* (4. Baskı). Pegem Yayıncılık.
- Şendurur, Y., & Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 55-67.
- Şimşek, H. (2013) Eğitim ve oyun bağlamında 19. yüzyılda Türk çocukluk anlayışında değişimler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 215-249.
- Şişman, M. (2008). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi Yayınları.
- Tagay, Ö., Baydan, Y. & Voltan Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (BLOCKS) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 19-28.
- Tarman, B. (2019). Küresel bir Dünyada BİT. *Sosyal Bilimler ve Teknoloji Araştırmaları*, 4 (2), 110-134.
- Tek, Ö. (2000). National playing fields association, values and principles, best play. *Çocuk Çocuk Dergisi*, (13), 25.

- Timurkaan. S., Özen, G., Güllü, M., Meriç, F., Uğraş, S. & Çelik, D. (2013). *Güzel sanatlar ve spor liseleri / eğitsel oyunlar*. MEB Devlet Kitapları.
- Torun, F., & Duran, H. (2011). Çocuk hakları öğretiminde oyun yönteminin başarıya, kalıcılığa ve tutuma etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 418-448.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, Z. (2017). Çocuklarda sosyal beceri eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 281-288.
- Ummanuel, E., & Şahin, Z. (Ed.). (2017). *Okul öncesi eğitimin felsefi temelleri. Okul öncesi eğitime giriş*. Eğiten Kitap.
- Ural, M. (2009). *Eğitsel bilgisayar oyunlarının eğlendirici ve motive edici özelliklerinin akademik başarıya ve motivasyona etkisi*. [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Uzbaş, A. (2005). Lise öğrencilerinde görülen duygusal ve davranışsal sorunları ile denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21 (21), 43-58.
- Yağcı, S. (2016). *Din, ahlâk ve değerler öğretimi için eğitsel oyunlar*. Dem Yayınları.
- Yalçın, Y.K., Demirdağ, M., & Kazak, Ö. O. (2017). *Ortaöğretim spor lisesi eğitsel oyunlar 9. ders kitabı*. MEB Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (2000). *Çocuk psikolojisi* (19 Baskı). Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, Y. (2011). Okullarda saldırganlık/şiddet: okul ve öğretmenle ilgili risk faktörleri ve önleme stratejileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(192), 43-61.
- Yavuzer, H. (2012). *Çocuk psikolojisi*. Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri* (6. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldız, E.(2019). *5, 6, 7. sınıf fen bilimleri dersinde yaşanan öğrenme problemlerinin giderilmesinde eğitsel oyun, okuma-yazma-oyun ve okuma-yazma-uygulama yöntemlerinin etkisinin incelenmesi*. [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yıldız, E. (2019). *Dijital ve sınıf içi eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen fen eğitiminin okul öncesi öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine ve bilişsel gelişim düzeylerine etkisi*. [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Yıldırım, B. (2015). *Eğitsel oyun ve dönüt-düzeltilmenin öğrenme düzeyi ve kalıcılığa etkisi*. [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yılmaz, E. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi*. [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yiğit, R., & Yılmaz, H. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 335-347.
- Yi, G. J. (2021). Music-play in the guided music setting. *General Music Today*, 34(3), 20-28.
- Yiğit, R., & Yılmaz, H. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 335-347.
- Yüksel, G. (2003). İlköğretim öğrencilerinin gelişim alanları, gelişim alanlarının işaretçisi olan ihtiyaçlar ve geliştirilmesi gereken beceriler: bu süreçte rehber öğretmenin işlevleri: kurumsal bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, (13), 159.
- Yüksel, G. (2004). *Sosyal beceri envanteri el kitabı*. Pegem Yayınları.
- Zengin, H. K. (2002). *Eğitsel oyunlar ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde kullanımı* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi].
- Zimmerman, B. J. (2004). Self-regulation empowerment program: A school-based program to enhance self-regulated and self-motivated cycles of student learning. *Psychology in the Schools*, 41(5), 537-550.
- Westwood, PS. (1997). *Özel ihtiyaçları olan çocuklar için sağduyu yöntemleri: Normal sınıf için stratejiler*. Psikoloji Basın.
- Wolf, J. (1992). Let's sing it again: creating music with young children. *Young children*, 47(2), 56-61.

EK 1. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce öğrencilerinizin sosyal gelişimi önemli mi? Neden?
2. Sizce öğrencilerinizin sosyal becerileri yeterli mi?
3. Sosyal becerilerin gelişimde ilkokul dönemi önemli midir? Neden?
4. Müzikli oyunlar sosyal becerilerin gelişmesine katkı sağladı mı? Neden?
5. Müzikli oyunların kullanımını sosyal becerileri hangi yönlerden geliştirebilir?
6. Müzik çalışmalarınızda sosyalleşmeyi amaçlayan oyunlara yer vermeyi düşünür müsünüz? Nasıl?
7. Derslerde müzikli oyunların kullanımına yönelik görüşleriniz nelerdir?

EK 2. SOSYAL BECERİ ÖLÇEĞİ

SOSYAL BECERİ ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenciler,

Aşağıda, sizlerin davranışlarınızla ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Her bir ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra, ifadenin karşısında bulunan kutulardan, sizin için geçerli olanı işaretleyiniz Her cümle dört şıktan oluşmaktadır. Okuduğunuz cümle size hiç uygun gelmiyorsa 1'i, size biraz uygun geliyorsa 2'yi, genellikle uyuyorsa 3'ü, tamamen uygun geliyorsa 4'ü işaretleyiniz. Testte verdiğiniz bilgiler tamamen araştırma amaçlı kullanılacak ve yalnızca araştırmacı tarafından değerlendirilecektir.

		1 hiç	2 bazen	3 genelde	4 tamamen
1	Grup içinde konuşmak istediğimde izin alırım.				
2	Grup içinde rahatlıkla konuşurum.				
3	Sınıfa yeni gelen bir arkadaşın yanına gidip onunla tanışırım.				
4	Hoşlandığım insanlarla yakınlık kurarım.				
5	Arkadaşlarıma beğendiğim özelliklerini söylerim.				
6	Arkadaşlarımdan hatalı yönlerini kendilerine söyler ve uyarırım.				
7	Gerektiğinde teşekkür etmeyi ihmal etmem.				
8	Bir ortamdan ayrılırken "iyi günler" demeyi unutmam.				

9	Grup içinde bir takım görevler alırım.				
10	Kırdığım veya üzdüğüm kişilerin gönlünü alırım.				
11	Derste anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım.				
12	Doğru bildiğim konuları her yerde savunurum.				
13	Gördüğüm aksaklıkları ilgili kişilere bildiririm.				
14	Grup içinde yapılacak faaliyetlere ilişkin önerilerde bulunurum.				
15	Problemlerimi kendim halledemediğimde yardım isterim.				
16	İlgi duyduğum sosyal faaliyetlere katılırım.				
17	Birbirlerini tanımayan arkadaşlarımı tanıştıırım.				
18	Anlatılanları dikkatle dinlerim.				
19	Sınavdan iyi not alan arkadaşlarımı tebrik ederim.				
20	Derslerimi bitirince eğlenecek bir şeyler bulurum.				

EK 3. DERS PLANLARI / UYGULAMA SÜRECİ

1. Hafta

B ve C şubeleri arasında kura yoluyla deney ve kontrol grupları belirlenmiş olup, her iki sınıf için de 10 hafta sürecek uygulamalar ile ilgili öğrenciler bilgilendirilmiştir. Gruplara Sosyal Beceri Ölçeği araştırmacı tarafından uygulanmış, 10 hafta uygulama sürecinden sonra ölçeğin tekrar uygulanacağı söylenmiştir.

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

“Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.”

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

İlişkiyi Başlatma: Kendini tanıtma, tanıştırma, selam verme, iyi günler dileme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Öğretmen ‘merhaba’ diyerek sınıfa girmiş ve kendini tanıtmıştır. Daha sonra her bir öğrenciden kendinim tanıtmasını istemiştir. Tüm öğrenciler kendini tanıttıktan sonra oyuna geçilmiştir.

Tren ve Don Oyunu

Öğretmen sınıfta bir müzik(J. Sebastian Bach- Badinerie) açmış ve öğrencilerin sınıfta rastgele dağılmalarını ve istedikleri gibi dans etmelerini istemiştir. Müziği kapattığında öğrenciler oldukları yerde oldukları gibi donmuşlardır.

Öğretmen her öğrencinin en yakınındaki arkadaşını belirlemesini söylemiştir. Öğrenciler en yakınındaki arkadaşı ile ikililer oluşturmuşlar ve karşı karşıya geçmişlerdir. İkililer oluşturan öğrenciler birbirine kendini tanıtmış ve birkaç cümle ile sevdiklerinden bahsetmişlerdir. Daha sonra arkadaşından kendini tanıtmasını istemişlerdir. Öğretmen örnek bir uygulama yapmıştır.

‘Merhaba ben.....En sevdiğim renk..... Ya sen kimsin?’vb.

Konuşma sonunda da her ikili birbirine veda ederek ayrılmıştır.(Hoşça kal, iyi günler, görüşürüz vb.)Öğretmen birkaç dakika sonra müziği tekrar başlatmış ve aynı süreç tekrarlanmıştır. Böylece her öğrenci farklı bir arkadaşı ile iletişime geçmiştir.

Tren şarkısı öğrencilere kulaktan öğretim yöntemi ile öğretilmiştir. Sonra iki grup olan öğrenciler ayakta ellerini arkadaşının omzundan tutarak tren görünümünü almışlardır. Bu şekilde şarkının ilk bölümünü ilk grup söyleyerek sınıfın içinde yürümüştür. Bu sırada diğer

grup beklemiştir. Şarkının ilk bölümü bittikten sonra ikinci bölümünü ikinci grup söyleyerek sınıfın içinde yürürken diğer grup beklemiştir.

‘Çuf çuf düt düt hoşgeldin tren

Çuf çuf düt düt hoşçakal tren’ kısımlarını bütün öğrenciler birlikte söylemiş ve birlikte yürümüşlerdir.

Tren

İstasyona geldi sabah gün doğarken

Selamladı bizleri bir kara tren

Makinisti gördün mü düdüğü çalarken

Çuf çuf düt düt hoşgeldin tren

Yolcuları aldı istasyondan kalktı

Sıra sıra vagonları peşine taktı

Ovaları dağları köprüleri aştı

Çuf çuf düt düt hoşçakal tren

Bu uygulama sonrasında öğrencilere ‘Birlikte’ şarkıyı söylerken hatalarınız oldu mu? Bu hatalar neler olabilir? Bir şarkıyı birlikte söylerken nelere dikkat edilmelidir? Soruları sorulmuştur. Alınan yanıtlar tahtaya yazılmıştır. Öğretmen eklenmesi gereken bilgileri de eklemiş ve böylece birlikte söyleme kurallarını hep beraber oluşturulmuştur.

- Birlikte Söyleme Kuralları
- Söyleme etkinliği sırasında birlikte başlama ve bitirme
- Ses üretirken arkadaşlarını dinleme
- Kendi ürettiği ses ile topluluğun ürettiği ses arasında denge kurabilme
- Sözleri doğru ve anlaşılır söyleme
- Sesi ve nefesi doğru kullanma.

Birlikte söyleme kuralların oluşturulduktan sonra şarkı tekrar söylenmiş ve kurallara uyulup uyulmadığı kontrol edilmiştir. Öğrencilerin süreç hakkındaki görüşleri alınmıştır. Yaptıkları uygulamanın istenildiği gibi olup olmadığı tartışılmıştır. Öğrencilere aşağıdaki değerlendirme soruları sorulmuştur.

Soru 1:

Aşağıda verilen sözcüklerden uygun olanları boşluklara yazalım.

- Nefesimizi
- Boğazımızı

- Ağzımızı
- Sesimizi

Birlikte şarkı söylerken ve..... doğru kullanmalıyız.

Soru 2:

Hangisi birlikte söyleme kuralı değildir?

- A)Söyleme etkinliği sırasında birlikte başlama ve bitirme
- B)Ses üretirken arkadaşlarını dinleme
- C) Şarkı söylerken herkesten önde gitme

Süreç bir ders saatinde tamamlanmış ve öğrencilerin istenilen kazanımı ve sosyal beceriyi büyük ölçüde gerçekleştirdiği gözlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin grup çalışmalarında uyum içinde olduğu ve ders sürecinde eğlendikleri gözlenmiştir.

Kontrol Grubu

Öğrencilere ‘Şarkı söylerken nelere dikkat etmeliyiz?’ sorusu sorularak derse başlanmıştır. Öğretmen birlikte şarkı söylerken öğrencilerin birbirini dinlemesi gerektiği, şarkıya birlikte başlanması ve şarkıyı birlikte bitirmeleri gerektiği, bağırmadan söylemeleri gerektiği bilgilerini söylenmiştir. Öğrencilere ders kitabında yer alan ‘Bulut Olsam’ adlı şarkı dinletilmiştir. Öğrencilerden dinletilen şarkıyı birlikte söyleme kurallarına uyararak söylemeleri istenmiştir.

Öğrenciler kitaplarından Bulut Olsam şarkısının ve etkinliklerinin olduğu sayfayı açmış ve şarkı öğrencilerle birlikte söylenmiştir. Ders sonunda öğrencilerle birlikte söyleme kurallarına uyulup uyulmadığı üzerine konuşulmuştur.

Bulut Olsam

Havada bir top bulut olsam

Ne güzel parasız dolaşırdım

Sinop’a doğru gezinirdim

Oradan Hatay’a süzülürdüm

Ne şirin bir yurt bu güzel yurt,

Denizi güneşi havasıyla.

2. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

“Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.”

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Grupla İş Yapma:

-Grupta iş bölümü ve sorumluluk

-Oyuna katılma

(Bu derse 1. Hafta öğretilen 'Tren' şarkısı ile devam edilir.)

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Aynadaki Ben

Öğretmen elinde bir ayna ile sınıfa girmiştir. Aynanın işlevi hakkında konuşulmuştur. Daha sonra aynanın karşısına geçerek birkaç ritim uygulaması ve hareket yapılmıştır.(İki alkış- bir kere başı öne eğme vb.) Uygulama sırasında aydaki görüntü ile aynı anda ve birlikte hareket edildiğine dikkat çekilmiştir. Gönüllü birkaç öğrencinin öğretmeninin uygulamasına benzer uygulamaları izlenmiştir.

Tren şarkısı birlikte söylenerek hatırlatılmıştır. Daha sonra 'Ayna Oyunu' oynanmıştır.

Ayna Oyunu

Öğrenciler büyük bir çember oluşturmuşlardır. Öğrencilerin arasından bir ayna seçilmiş ve ayna olan öğrenci çemberin ortasına geçmiştir. Ayna olan öğrenci şarkının 'Çuf çuf düd düd hoşgeldin tren' bölümünü söyleyerek bir ritim oluşturmuş ve diğer öğrenciler ayna olan öğrencinin yaptığı ritmin aynısını tekrar etmiştir. Ritmi yanlış yapan öğrenciler sırası ile ayna olmuşlardır.

Örnek uygulama:

Çuf-Çuf: Sağ el havada avuç içi karşıda

Düt-Düt: Sol el havada avuç içi karşıda

Hoş-Ça-Kal: Bir alkış

T-Ren: Bir kere dize vur

Bunun ardından öğretmen ayna olmuş ve ortak bir ritim tutturulmuş, tüm sınıf çemberde birleşmiştir. Böylece tüm sınıf ritmik bir yapıyı tekrar etmiştir. Öğretmenin yönergeleri ve yönlendirmeleriyle, uyumlu beden hareketleri bu ritme eklenmiştir.

Öğretmen sınıfı iki gruba ayırmıştır. Öğrencilerden şarkı sözlerine uyumlu hareketlerle bir canlandırma yapmaları ve canlandırmaların sonunda grup olarak şarkıyı söylemeleri istenmiştir. Şarkının ilk bölümü ikinci gruba, ikinci bölümü birinci gruba

verilmiştir. Böylece her grup ders boyunca şarkının her iki bölümünü de birlikte söylemiştir. Canlandırma hazırlığı için gruplara süre tanınmıştır. Süre sonunda canlandırmalar izlenmiştir.

Canlandırmalar izlendikten sonra ‘Birlikte söyleme kuralları’ hatırlatılmış ve grupların bu kurallara uyup uymadığı üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Öğrenciler tekrar çember olmuşlardır. Öğrencilere bugün yapılan etkinliklerin ne amaçla yapıldığı sorulmuştur. Gönüllü öğrenciler söz alarak soruyu yanıtlamışlardır.

Aşağıdaki değerlendirme soruları öğrencilere sorulur.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazalım.

- () Bütün şarkıları hızlı söylemeliyiz.
- () Birlikte şarkı söylerken yanımızdaki arkadaşımızı dinlemeliyiz.
- () Şarkı söylerken çok bağırmalıyız.

Kontrol Grubu

Öğrencilere bir hafta önceki konunun tekrarı yapılacağı söylenmiştir. Birlikte söyleme kuralları hatırlatılmış ve Bulut Olsam şarkısı birlikte söyleme kurallarına uyularak tekrar söylenmiştir.

3. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.B.4. Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Konuşma: Konuşmayı başlatma, sürdürme, bitirme, duraklamadan sürdürme, konuşmak için izin isteme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Kar-Yağmur -Dolu

Öğretmen ‘Bu gün sınıfımıza kış mevsimi geldi. Şimdi hep birlikte kış mevsimini yaşayacağız.’ demiştir. Kar, dolu ve yağmur ile ilgili aşağıdaki öykü okunmuştur.

Su Damlasının Öyküsü

Büyük denizlerin birinde minicik bir su damlası varmış. Hep yükselip gökyüzündeki bulutlara ulaşmak istermiş. Bir gün güneş ‘Hey ufaklık! Hadi bakalım gitme zamanı geldi demiş ve su damlası vücudunda o kadar hafiflik hissetmiş ki! Buhar olup yükselmeye başlamış. Gökyüzünde sonunda günlerdir beklediği buluta ulaşmış. Bulut, gelen misafirine ‘Hoş geldin! Hadi seninle bir yolculuğa çıkalım’ demiş. ‘Seni daha da yukarılara çıkarmamı ister misin?’ diye de sormuş. ‘İsterim’ demiş su damlası. ‘Şimdi gördüklerine inanamayacaksın’ demiş bulut.

‘Su damlası biraz yükseldikçe yağmur, biraz daha yükseldikçe dolu, en yükseğe çıktığında ise kar olarak yeryüzüne düşer’ demiş bulut.

Su damlası tüm bu olanları hayretle izlemiş. Bulut su damlasına, ‘Haydi bakalım gitme zamanı geldi. Yeryüzüne ne olarak inmek istersin?’ diye sormuş.

Hikayenin devamı okunmamış ve burada durdurulmuştur.

Konuş - Ritmini Yap

Öğrenciler sınıfın ortasında geniş bir çember oluşturarak oturmuşlardır. Aşağıdaki sorular öğrencilere sorulmuştur.

Sizce su damlası hangi halde yeryüzüne inmek istemiştir? Neden?

Sizler bir su damlası olsaydınız nereye düşmek isterdiniz?

Konuşma sırasını belirtecek bir müzik çalar alınmıştır.(Müzik çalarda öğretmenin önceden seçip hazırladığı seviyeye uygun müzikler yer alır.) Müzik çalar sırayla elden ele dolaşmış ve konuşma sırası diğer öğrenciye geçmiştir. Konuşmasını tamamlayan öğrenci açtığı müziğe uygun bir ritim oluşturmuş ve diğerleri onu tekrar etmiştir.

Öğrencilerin konuşmaları dinlendikten sonra hikayenin devamı okunmuştur.

Su damlası ben değişmek istemem. Tekrar yağmur olarak inmek isterim’ demiş ve milyonlarca su damlası yeryüzüne doğru yolculuğa çıkmışlar. Yeryüzünde kuruyan toprakları, susayan çiçekleri ve hayvanlarla birlikte tüm canlıları öyle ıslatmışlar ki hepsi bayram etmişler.

Öğrencilere ‘hız ve gürlük’ kavramı ile ilgili bildikleri sorulmuştur. Hız terimleri(çabuk-yavaş hız) ve gürlük terimleri(kuvvetli-hafif gürlük) hakkında ders kitabında yer alan bilgi okunmuştur.

Kar: Yavaş ve hafif

Yağmur: Orta hızda ve kuvvetli

Dolu: Çabuk ve kuvvetli

Kurbağa Oyunu

Öğretmen öğrencilere kurbağa olduklarını ve büyük bir gölde yaşadıklarını hayal etmelerini söylemiştir. Gölde serbestçe dolaşarak, birbirlerine uyum zorunluluğu olmadan istedikleri hız ve gürlükte seslerle kurbağa taklidi yapmalarını istemiştir. Öğrenciler taklidi yaparken öğretmen müzik başlatmış ve müziğin devreye girmesiyle hareketler ve ses müziğe uygun yapılmıştır. Öğretmen müziğin hızını ve gürlüğünü uygulama sırasında değiştirdikçe öğrenciler de seslerinin hızını ve gürlüğünü buna uygun olarak değiştirmiştir.

Öğretmen "Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada su şişesi" adlı tekerlemeyi çabuk ve kuvvetli söylemiştir. Aynı tekerlemeyi yavaş hızda ve hafif gürlükte söylemiştir. Öğrencilerle tekerlemenin iki farklı söyleme şekli üzerinde beyin fırtınası yapılmıştır.

Sonra öğrencilerin, annelerin bebeklerini uyuturken ninnileri nasıl söyledikleri konusunda konuşmaları sağlanmıştır. Bazı müziklerin hafif söylenmesi gerektiğine dikkat çekilmiş ve bu müziklerin neden yavaş ve hafif söylendiklerini açıklamaları istenmiştir.

'Karlı Dağlar' ve 'Tahta At' şarkıları dinletilmiştir. Şarkı hız ve gürlüklerinin nasıl olduğu ile ilgili görüşler alınmıştır. Bütün öğrencilerle şarkıların söyleniş biçimleri (hız ve gürlük dikkate alınarak) üzerine konuşulmuştur.

Şarkı:

Karlı Dağlar

Ey ulu dağlar karlı dağlar,
Hiç gitmez mi sisin dumanın?
Hep doruğunda buzlar karlar,
Bak eteğinde ırmak ağlar.
Ah bahar olsa koşsam gelsem,
Özledim kekiğini pınarını suyunu.

Şarkı:

Tahta At

Hay hay hay
Haydi altın tay
Koş kırlarda çayırlarda
Yokuşlarda bayırlarda
Atla altın tay
Hay hay hay hay hay
Hey hey hey
Dünyada bir şey

Altın taya yetişemez
Onunla boy ölçüşemez
Yel gibi koşar
Dağlardan aşar
Hay hay hay
Dikkat altın tay
Zamanımız darlaşıyor
Okul vakti yaklaşıyor
Beni eriştir
Derse yetiştir

Öğretmen öğrencilere ‘Karlı Dağlar’ ve ‘Tahta At’ şarkılarını tekrar dinleteceğini söylemiştir. Dinlerken defterlerine yavaş hızda ve hafif gürlükte olan şarkıyı dinledikleri sırada birbirinden uzak ve az sayıda noktalar, çabuk hızda ve kuvvetli gürlükte olan şarkıyı dinledikleri sırada birbirine yakın ve çok sayıda noktalar koymaları istenmiştir. Ders sonunda defterler kontrol edilmiş ve ‘hız’ ve ‘gürlük’ kavramının anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilmiştir.

Bununla birlikte aşağıdaki değerlendirme soruları sorulmuştur.

Soru 1: Aşağıdakilerden hangisinin sesi daha gürdür?

- A) Vapur
- B) Bisiklet
- C) Otomobil

Soru 2: Aşağıdakilerden hangisi daha hızlı söylenir.

- A) Tekerleme
- B) Ninni
- C) Bütün şarkılar

Soru 3:

Aşağıdaki boşluklara uygun kelimeyi yazınız.

Neşeli olduğumuzda hızdaki müzikler, üzgün olduğumuzda hızdaki müzikler duygularımızı anlatır.

Kontrol Grubu

Öğrencilere bugünkü dersin konusunun müzikte hız ve gürlük olduğu söylenerek derse başlanmıştır. Müzikte çabuk, orta ve yavaş gibi farklı hız terimleri, kuvvetli ve hafif gibi

gürlük terimleri olduğu açıklanmıştır. Öğrenciler ders kitaplarından konuyla ilgili verilen bilgileri okumuşlardır.

Öğretmen: “Ezgiler farklı hız ve gürlükte olabilir. Bazı ezgiler çabuk bazı ezgiler yavaş hızda yada hafif ve kuvvetli gürlükte bestelenir ve şarkılar hız ve gürlük özelliklerine dikkat edilerek söylenmelidir.” Bilgisini vermiştir. Daha sonra ders kitabında yer alan “Dersimiz Müzik” adlı öykü okunmuş ve kitapta yer alan etkinlikler yapılmıştır. Ders kitabında yer alan Üç Elma ve Mutluluğu Yakala adlı şarkılar hız ve gürlük özelliklerine dikkat edilerek birlikte söylenmiştir.

4. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.A.1. Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Konuşma ve Sosyal Katılım: Soru sorar, cevap verir. Doğru olduğunu bildiği konuda söz alır. İlgi duyduğu faaliyetlere gönüllü katılır.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Kutumda Ne Var Oyunu

Öğretmen elinde büyük bir karton kutu ile sınıfa girmiştir. Kutunun içinde değişik sesler çıkaracak nesnelere (anahtarlar, kalem, çatal, bardak, zil, telefon vb.) vardır. Bir öğrenci kutudan bir nesne seçer ve nesneden ses çıkartarak ‘Kutumda ne var?’ diye sormuştur. Arkadaşları doğru nesneyi, çıkan sesteki tahmin etmeye çalışmışlardır. Bu nesnelerin tek tek sesleri çıkartılarak öğrencilerden hangi nesne olabileceğini tahmin etmeleri, öğrencilerin doğru nesne ile doğru sesi eşleştirmesi istenmiştir. Tahminlerden sonra nesnelere öğrencilere tek tek gösterilmiştir. Öğrencilerden gösterilen nesnelerin seslerini taklit etmeleri istenmiştir. Nesnelerin çıkardığı seslerden daha ince ya da daha kalın bir ses çıkarmaları istenmiş oyun haline dönüştürülmüştür.

Nefes Çalışmaları ve Sesini Doğru Kullanma

Öğrencilere ‘Tonton Dede’nin Doğum Günü’ hikayesi anlatılmıştır. Öğretmen hikayenin belli yerlerinde öğrencilerin de eşlik ederek hikayeye katkı sağlayacaklarını söylemiştir.

Tonton Dede’nin Doğum Günü

Tonton Dede bu yıl 100 yaşına girmiş. Torunları ona sürpriz bir doğum günü partisi hazırlamışlar.(Öğrencilere ‘Biz de Tonton Dede’nin torunlarına yardım edelim mi?’ diye sorulur.)

Öncelikle Tonton Dede’nin torunları parti için bir sürü balon şişirmişler.(Öğrencilere balon dağıtılır ve balonları üfleyerek şişirmeleri istenir.)Daha sonra doğum günü masasını süslemek için masaya mis gibi kokan çiçekler koymuşlar.(Öğrenciler masaya konulan çiçekleri hayal ederek koklamaları istenir.) Hazırlıklar tamamlanmış ve nihayet Tonton Dede partiye gelmiş. Kendisi için yapılan bu hazırlıklar karşısında çok duygulanmış ve derin bir nefes alarak torunlarına teşekkür etmiş.(Öğrencilerden Tonton Dede’nin yaptığı gibi derin bir nefes almaları istenir.) Sıra mumları üflemeye gelmiş ve tonton dede bütün gücüyle sanki bir ateşi söndürür gibi üflemiş mumları.(Öğrencilerden ateş söndürme ve mum üfleme olaylarını da yapmaları istenir.) Bütün torunlar pastadan çok yemişler ve karınları şişmiş, kocaman olmuş.(Öğrencilerden karınlarını şişirmeleri istenir.)Partide bütün torunları ve Tonton Dede doyasıya eğlenmişler. Bu doğum günü hepsi için unutulmaz bir anı olmuş.

Bu hikaye ile öğrencilere balon üfleme, karın şişirme, çiçek koklama, ateş söndürme gibi taklit çalışmalarını yaptırılarak öğrencilerin diyaframlarını kullanmalarını sağlanmıştır.

“Pazara Gidelim” adlı şarkı öğretmen tarafından birkaç kez söylenmiştir. Daha sonra öğrencilere tekrar ettirilmiştir. Öğrencilerden şarkıyı söylerken şarkı hızına dikkat etmeleri ve nefes kontrolü yapmaları istenmiştir.

Şarkı

Pazara Gidelim

Pazara gidelim, bir tavuk alalım,
Pazara gidip bir tavuk alıp ne yapalım?
Gıt gıt gıdak, gıt gıt gıdak diyelim,
Hapır hupur, hapır hupur yiyelim.

Pazara gidelim, bir kedi alalım,
Pazara gidip bir kedi alıp ne yapalım?
Miyav miyav miyav miyav diyelim,
Hapır hupur, hapır hupur yemeyelim

Sınıf iki gruba ayrılmıştır.

İlk grup;

Pazara gidelim,

bir tavuk alalım,
Pazara gidip bir tavuk alıp ne yapalım?
İkinci grup;
Gıt gıt gıdak,
gıt gıt gıdak diyelim
Hapır hupur, hapır hupur yiyelim
bölümlerini söylemiştir.

Sonra ilk grup şarkının soru bölümünü, ikinci grup cevap bölümünü söylemiştir. Şarkının ikinci kısmı da aynı şekilde söylenmiştir.

Ritmik Yürüme Oyun

Tüm öğrenciler bir çember oluşturacak şekilde ayağa kalkmışlardır. Öğretmen eline bir ritim çubuğu almış ve oluşturduğu ritme göre öğrencilerin yürümesini istemiştir. Öğretmen öğrencilere yürürken mekanın her tarafını kullanabileceklerini söylemiş ve grup halinde değil bireysel olarak hareket etmeleri gerektiği açıklamasını yapmıştır. Öğretmen öğrencilere ritim çubuğu sesi eşliğinde düz yolda yürümelerini söylemiştir. Duydukları ritmik sese göre hızlı ya da yavaş adım atmaları gerektiğini açıklamıştır.

Öğretmen öğrencilere aşağıdaki gibi yönergeler vermiştir:

- Yazın sahildesiniz ve kumlar çok sıcak, sahilde yürü. (hızlı)
- Ayaklarınız çıplak ve taşlı bir yoldasınız, ritim çubuğundan duyulan sese göre tek ayak üzerinde sek.
- İnce bir camdan yolda yürü (yavaş)
- Çivili bir tahta üzerinde yürü.
- Bir bataklıktasın ve yol çok çamurlu.
- Bir dağ yamacından yokuş aşağı inmektesin.
- Dur.
- Güzel bir bahçede geziyorsun. Bahçedeki güzel kokulu bitkileri koklayarak ve oranın tadını çıkararak yürü.
- Dur, sessizlik sağla ve ritim çubuğu ile oluşturulan ritme göre kendini alkışla.(Öğretmen ritim çubuğu ile bir ritim oluşturmuştur.)

Bu şekilde öğrencilerden istekli olanlar arkadaşlarına kendi hayal güçlerine göre yönergeler vermişler ve etkinliği devam ettirmişlerdir.

Oyun bitince etkinliğin ne amaçla yapılmış olabileceği üzerine konuşulmuştur. Öğretmen hayatın her alanında ritim olduğunu, yaptığımız etkinlikte doğru zamanda doğru

ritmi uyguladığımız gibi şarkı söylerken ve konuşurken de sesimizi doğru kullanmamız gerektiğini (doğru yerde nefes alma, hızlı-yavaş söyleme) açıklamıştır.

Aşağıdaki etkinlik öğrencilere dağıtılmıştır. Aşağıda yer alan doğru ifadeleri işaretleyiniz.

- Şarkı söylerken doğru yerde nefes almalıyız.
- Bütün şarkılar hızlı söylenir.
- Bazı şarkılar hızlı, bazıları yavaş söylenir
- Bağırarak konuşmalıyız.
- Tek nefeste konuşmalıyız.
- Konuşurken uygun yerde nefes almalıyız.

Kontrol Grubu

Öğrencilere “Konuşurken ve şarkı söylerken nelere dikkat etmeliyiz?” sorusu sorulmuştur. Cevaplar dinlendikten sonra “Konuşurken ve şarkı söylerken sesimizi ve nefesimizi doğru kullanmalı, bağırmamalıyız. Güzel konuşmak için sesimizi eğitmeli ve nefes çalışmaları yapmalıyız.” Bilgisi verilmiştir. Öğrencilere ders kitaplarında yer alan kahkaha atma, balon şişirme, çiçek koklama gibi nefes çalışmaları yaptırılmıştır. Kitaptaki “Kümeşteki Dostlarımız” şarkısının olduğu sayfa açtırılmıştır. Şarkı dinletilmiş ve birlikte seslendirilmiştir. Şarkıda adı geçen hayvanların sesleri taklit edilmiş, sesin ve nefesin doğru kullanılmasına özen gösterilmiştir. Ders kitabında yer alan “Minik Serçe İle Sevimli Tırtıl” adlı öykü okunmuş, öğrencilerden öyküde adı geçen hayvanların hareketlerini ve seslerini taklit etmeleri istenmiştir. Daha sonra ders kitabında yer alan “Minik Serçe İle Sevimli Tırtıl” şarkısı sesin ve nefesin doğru kullanılmasına öze gösterilerek söylenmiştir.

5. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Duyusal Beceriler: Başkalarıyla ilgili olumlu/olumsuz duyguları ifade etme.
Kendisinin hislerini ifade etme. Arkadaşlarını övme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Müzik Ne İfade Ediyor?

Öğretmenin seçtiği bir müzik (Air - Johann Sebastian Bach) açılmıştır. Öğretmen öğrencilerden müziği dinlerken hangi duyguları hissettiklerini, öğretmenin dağıttığı boş kağıtlara aktarmalarını ve resimlerini diledikleri gibi boyamalarını istemiştir. Her öğrencinin resmi bittikten sonra öğrenciler sırayla resimlerini sınıfa göstermiş ve resimlerinde anlatmak istediklerini sözlü olarak ifade etmişlerdir.

Oyun:

Duygu Topu Oyunu

Öğretmen sınıfın farklı noktalarına öğrenci sayısı kadar renkli topları dağınık olarak koymuştur. Topların üzerinde duyguları ifade eden yüz ifadeleri çizilmiştir.(Üzgün, şaşkın, mutlu, kızgın, korkmuş.) Öğrenciler sınıfta rastgele dağılmışlardır. Öğretmen bir müzik açmış ve öğrenciler müziğin başlamasıyla istedikleri gibi dans etmişlerdir. Öğretmenin müziği durdurmasıyla her öğrenci yerden bir top almıştır. Gönüllü öğrenciler önce topun üzerindeki duyguyu söylemiş, sonra o anda kendisinin hissettiği duyguyu söylemiştir. Daha sonra ‘ Arkadaşlarım güzel işler yapar.’ Cümlesini elindeki topun üzerindeki duyguya uygun olarak söylemiştir.(Üzgün, şaşkın, mutlu, kızgın, korkmuş.)

6 Şapka

Öğrenciler sınıf mevcuduna göre 6 gruba ayrılmışlardır. Her gruba 6 renk şapkadan biri verilmiştir. Aşağıdaki şarkıyı önce öğretmen birkaç kez söylemiştir. Daha sonra öğrenciler ile birlikte söylemiştir.

Şarkı

Neşeli Ol ki Genç Kalasın

Neşeli ol ki genç kalasın

Bu dünyadan da zevk alasın

Ümitler hep süslenir neşeyle

Neşeli ol ki genç kalasın

Neşeli ol ki hep artsın gücün

Yorgunluk nedir bilme bütün gün

Gayretler hep güçlenir neşeyle

Neşeli ol ki genç kalasın

Kırmızı grubun şarkıyı duygusal, sarı grubun iyimser, siyah grubun karamsar, beyaz grubun tarafsız, yeşil grubun yaratıcı, mavi grubun kararlı bir tavır takınarak söylemesi ve bir gösteri hazırlaması istenmiştir. Gruplara çalışmaları için süre verilmiştir. Öğretmen hangi grup rengini söylese o grup gösterisini yapmıştır. Her grup şarkıyı kendi hazırladığı gösteri ile birlikte söylemiştir. Gösteriler üzerine konuşulmuş, en beğenilen gösteri seçilmiştir. Gösterinin neden beğenildiği sorulmuş, performansı beğenilen öğrencilerin olumlu yönlerine dikkat çekilmiştir.

Öğretmen seçtiği iki müziği (müzikler farklı duyguları yansıtır) sırayla açmıştır. Öğrencilerden müziğin onlarda oluşturduğu duygu ve düşünceleri yazmalarını istemiştir. Öğrencilerin yazdıkları okunarak değerlendirme yapılmıştır.

Kontrol Grubu

Öğretmen öğrencilerden “Mutlu ve üzgün olduğumuz anları düşünerek, bu anları içimizden geldiği gibi sınıfta seslendirelim” diyerek her öğrencinin seslendirmesini dinlemiştir. “Hissettiğimiz duyguları müzik yoluyla anlatabiliriz. Mutlu ve neşeli olduğumuz zamanlarda çabuk hızda müzikler, üzgün olduğumuz zamanlarda yavaş hızda müzikler dinleriz. Ninniler bizim rahatlamamızı sağlarken, oyun havalarıyla dans eder ve eğleniriz.” Bilgisini paylaşır. Ders kitabından ilgili bölüm açılmıştır ve etkinlikler yapılmıştır.

6. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.A.5. Oluşturduğu ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Dinleme: Anlatılanları dikkatle dinler. Gördüğü aksaklıklarla ilgili bilgi verir.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Şarkı: Nasrettin Hoca Yapma

Bir kaşık, iki kaşık

Bir tutarsa yaşadık

Hoca yoğurdu almış

Eşğine atlamış,
Sonra bir göle varmış
Göle yoğurdu çalmış

Nasrettin Hoca!
Nasrettin Hoca!
Nasrettin Hoca! Yapma !

Hoca ne yapıyorsun?
Gölü mayalıyorum
Hiç göl maya tutar mı?
Böyle bir akıl var mı?

Etkinlikler:

Öykü

Öğretmen, öğrencilere bu gün sınıflarında bir amcayı misafir edeceklerini söylemiştir. ‘Çocuklar bu amacının bembeyaz pamuk sakalları, kafasında bir sarığı bir de eşeği var. Sizce misafirimiz kim olabilir?’ diye sormuştur. Çocuklardan tahminleri alınmış ve Nasrettin Hoca’yla ilgili neler bildikleri sorulmuştur. Öğrenciler, bildikleri Nasrettin Hoca fıkralarını paylaşmışlardır. Daha sonra öğretmen Nasrettin Hoca’nın ‘Ya Tutarsa?’ fıkrasını anlatmıştır.

Ya Tutarsa...

Nasrettin Hoca bir gün, elinde bir bakraç yoğurtla Akşehir Gölü’nün kıyısına gelir. Hoca başlar göle kaşık kaşık yoğurt çalmaya. Nasrettin hocayı böyle gören köylüler:

-Hoca Efendi, hayrola, ne yapıyorsun? diye merak içinde sorarlar. Nasrettin Hoca da:

-Göle maya çalıyorum, der. Köylüler iyice şaşırırlar bu cevaba. Alay edercesine:

-Hoca, göl hiç maya tutar mı? diye kıs kıs gülerler. Nasrettin Hoca, muzip gülümsemesini takınarak:

-Ben bilmez miyim, tabii ki biliyorum koca gölün maya tutmayacağını, der ve ardından ekler:

-Ama ya tutarsa!

Ritim

Öğretmen şarkının ilk bölümünü önce kendisi söylemiştir. Sonra tüm öğrencilerden toplu olarak söylemelerini istemiştir. İkinci bölüm de aynı şekilde söylenmiştir. Daha sonra öğrenciler iki gruba ayrılmış ve şarkının birinci bölümünü bir grup, ikinci bölümünü diğer

grup söylemiştir. Nakarat kısmını ise bütün öğrenciler birlikte söylemiştir. Şarkı kulaktan öğretim yöntemi ile öğretildikten sonra öğretmen aşağıdaki ritim uygulamasını önce kendisi yapmış sonra öğrencilerle birlikte yapmıştır. Daha sonra öğrenciler birkaç kez ritim uygulamasını tekrar etmişlerdir.

‘Bir kaşık, iki kaşık; bir tutarsa yaşadık.’ Bölümü parmaklarla ‘şık’ yapılarak ve alkış ile çalınmıştır.

Bir: 1 şık

Ka-şık: İki alkış

İ-ki: 2 şık

Ka-şık: 2 şık

Bir-tu-tar-sa ya- şa-dık: Her heceye bir alkış

İsteyen öğrenciler, şarkının ‘Bir kaşık, iki kaşık; bir tutarsa yaşadık.’ Bölümü için kendi ritimlerini oluşturmuşlardır. Öğrenciler tarafından oluşturulan ritimler bütün öğrenciler tarafından tekrarlanmıştır. Bu uygulamalar sonrasında ‘Marakas Yapma’ etkinliğine geçilmiştir. Öğretmen öncelikle marakas hakkında aşağıdaki bilgiyi öğrencilerle paylaşmıştır.

Marakas, içi oyuk olan gövdesinde bulunan parçalar sayesinde sallayınca ses çıkaran bir müzik aletidir. Tahta, bambu ve plastikten yapılan türleri vardır.

Marakas Yapımı

-Plastik kaşıklar

-Plastik yumurta veya küçük plastik şişe

-Pirinç veya mısır

-Etrafını sarmak için renkli bant(bant yerine renkli kağıtlar da yapıştırılabilir.)

Oyun

Öğrenciler ayakta büyük bir çember oluşturmuştur. Öğrencilerden birisi Nasrettin Hoca olmuş ve elinde kendi yaptığı marakas ile dairenin ortasında bir ritim oluşturmuş ve çalmıştır. Diğer öğrenciler ortadaki arkadaşının oluşturduğu ritmi marakasları ile çalarak tekrar etmişlerdir. Ritmi yanlış çalan öğrenci olduğunda arkadaşları onu Nasrettin Hoca’ya bildirmiştir. Ortadaki öğrenci aynı zamanda şarkının ilk bölümünü söyleyerek arkadaşlarının önünden yürümüştür:

Hoca yoğurdu almış

Eşeğine atlamış,

Sonra bir göle varmış

Göle yoğurdu çalmış

Nasrettin Hoca!

Nasrettin Hoca!

Nasrettin Hoca! Yapma !

Daha sonra şarkı bittiğinde önünde durduğu arkadaşı ortaya geçmiş, şarkıyı kendi marakası ve ritmi ile arkadaşının kaldığı yerden devam ettirmiş, yeni Nasrettin Hoca o olmuştur. Öğretmen oyunun başında öğrencilerin oluşturduğu çemberin ortasına geçerek marakas ile bir ritim oluşturmuş ve şarkıyı söylemiştir. Şarkı bittiğinde bir öğrencinin önünde durmuş ve örnek bir uygulama yapmıştır. Öğrenciler bu şekilde oyuna devam etmişlerdir. Bu oyunla ders sonlandırılmıştır.

Ders sonunda aşağıdaki sorular yoluyla değerlendirme yapılmıştır:

1.İçi oyuk olan, gövdesinde bulunan parçalar sayesinde sallayınca ses çıkaran müzik aleti hangisidir?

- a) Davul
- b) Marakas
- c) Zil

2. Akşehir çevresinde yaşamış olan bir efsanevi kişiliktir. Genel olarak hazır cevap olması, mizah anlayışına sahip ve fıkralarıyla tanınmış olan, bilge bir şahıs olarak bilinen kişidir.

Hakkında bilgi verilen kişi kimdir?

- a) Keloğlan
- b) Nasrettin Hoca
- c) Dede Korkut

Kontrol Grubu

Öğretmen öğrencilere “Hangi ritim çalgılarını biliyorsunuz?” diye sormuş ve bildikleri ritim çalgılarının isimlerini söylemelerini istemiştir. Daha sonra ders kitabında bulunan ritim çalgısı yapma ile ilgili görseller (marakas ve zil yapımı) incelenmiş, öğrencilerden evdeki malzemeleri kullanılarak kendi ritim çalgılarını yapmaları istenmiştir. Öğretmen yanında getirdiği malzemelerle örnek bir çalgı yapmıştır. Ders kitabında yer alan “Karga Karga Gak Dedi” adlı tekerlemeye oluşturulan ritim çalgısıyla eşlik edilmiştir. Ders sonunda kitapta yer alan konuyla ilgili değerlendirme soruları cevaplanmıştır.

7. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.A.6. Kendi kültüründen oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Yönerge verme becerileri: Soru sorar, cevap verir, sözel yönerge verir ve bu yönergeye uyar. Eğlenceli fikirler üretir.

Sonuçları Kabul Etme Becerileri: Kurallara uymadığında, başarısız olduğunda ve uygun olmayan davranışlar sergilediğinde sonuçları kabul eder.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Oyun:

Tüm sınıfla çember olunmuştur. "El el üstünde, kimin eli var?" oyununun oynanacağı söylenmiştir. Oyuna başlamadan önce sayışma yapılarak ebe seçilmiştir. Seçilen ebe dizleri ve elleri üzerine çökmüştür. Diğer arkadaşları da ellerini yumruk yaparak sırayla ebenin sırtında üst üste koymuşlar, en üstte kimin eli olduğu ebeye sorulmuştur. "El el üstünde kimin eli var?" Ebe en üstte kimin elinin olduğunu bilirse kurtulmuş ve eli en üstte olan kişi ebe olmuş bilemezse ebeye ceza verilmiştir. Bilemezse ebeye şu sorulmuştur: Davul mu? Zurna mı? Bunlar cezalandırma şeklidir. Öğrenci "davul" dediğinde herkes öğrencinin sırtına davul çalarcasına vurmuştur. "Zurna" dediğinde herkes öğrencinin kulağına doğru bağırmıştır. (Öğrenciler tarafından cezaya istedikleri müzik aleti eklenmiştir.)

Sonra tekrar çembere geçilmiş ve 'Say Bak' şarkısı hareketleriyle birlikte söylenmeye başlanmıştır. Öğretmen başta örnek bir uygulama yapar sonra birlikte söylenmiştir. Hareketler şöyledir:

Şarkıya başlarken sağ el baş hizasında kaldırılmış, indirildikten sonra sol el kaldırılmıştır. Ardından iki el de baş hizasında kaldırılarak sallanmıştır. Önce sağ, sonra sol, sonra ikisi birden sallanarak sayma çalışması yapılmıştır. (Sayıları sayarken beden sesleri kullanmak önemlidir. Şarkının temposu yavaş alınabilir. Önemli olan sayı kısmında, beden hareketlerini yaparken ritmik devamlılığı bozmamak olmalıdır.)

Bu birkaç kez tekrarlandıktan sonra, öğrenciler 4'lü grup olmuşlar ve 1 için alkış yapılmış, 2 ve 3 için göğse, 4 ve 5 için de dizlere vurulmuştur. Hareketleri yaparken yanılan grup diğer grupların ortak kararlarla belirledikleri cezayı almışlardır. Birkaç kez tekrarlandıktan sonra etkinlik tamamlanmıştır. (6 ve 10 arası sayılar için aynı hareket tekrarlanır.)

Şarkı:

Sağ elimde beş parmak
Sol elimde beş parmak
Say bak, say bak, say bak
Bir, iki, üç, dört, beş
Bir, iki, üç, dört, beş
Hepsi eder on parmak
Sen de istersen say bak
Say bak, say bak, say bak
Bir, iki, üç, dört, beş
Altı, yedi, sekiz, dokuz, on

Şarkı:

Sağ elimde beş parmak
Sol elimde beş parmak
Say bak, say bak, say bak
Bir, iki, üç, dört, beş
Bir, iki, üç, dört, beş
Hepsi eder on parmak
Sen de istersen say bak
Say bak, say bak, say bak
Bir, iki, üç, dört, beş
Altı, yedi, sekiz, dokuz, on

Şarkı:

Dere Geliyor Dere

Şarkı öğrencilere dinletilmeden önce şu bilgi verilir.

Anonim: İlk besteleyeni (söz ve müziğinin kime ait olduğu) bilinmeyen, hafızalarda korunup, halkın ortak söylemi haline gelen, sözlü-sözsüz her tür müzik eserleridir.

Dinlenecek şarkının anonim olduğu belirtilerek şarkı öğrencilere dinletilmiştir.

Oyun: Mendil Nerede?

Öğrenciler oturarak çember oluşturmuşlardır. Bir tane ebe seçilmiştir. Ebe, bu çemberin etrafında ‘Dere Geliyor Dere’ adlı şarkı eşliğinde tur atmaya başlamıştır. Ebeyle aynı anda çemberdeki öğrenciler de şarkıya eşlik etmişlerdir. Ebe, diğer arkadaşlarına belli etmeden mendili bir arkadaşının arkasına bırakmış ve şarkıyı söyleyerek dönmeye devam etmiştir. Arkasına mendil bırakılan öğrenci mendili fark edince kalkarak ebeyi kovalamaya

başlamıştır. Bunu yaparken diğer öğrenciler hep bir ağızdan “Dere geliyor dere!” diye bağırıştır. Eğer ebe, kaçan öğrenciyi yakalarsa yakalanan kişi ebe olarak oyuna devam etmiştir. Yakalanan öğrenciye ebe olan öğrenci ‘Dere seni nereye götürsün?’ diye sormuştur. Yakalanan öğrenci nereye gitmek istiyorsa söylemiştir. Sonra ‘Gitmek istediğin yerde ne/kim var?’ diye sormuştur. Yakalanan öğrenci cevap vermiştir. Ebe öğrenciden cevabını canlandırmasını istemiştir.

Örnek Diyalog:

Ebe:-Dere seni nereye götürsün?

Yakalanan öğrenci: -Hayvanat bahçesine götürsün.

Ebe:- Hayvanat bahçesinde ne var?

Yakalanan öğrenci: Kedi var.

Ebe: Kedi ol.

Yakalanan öğrenci kedi taklidi yapar.

Eğer kaçan öğrenci, ebe onu yakalayamadan tam bir tur atıp yerine oturursa aynı kişi ebe olmaya devam etmiştir. Oyuna her başladığında şarkı bir önceki ebenin kaldığı yerden devam ettirilmiştir. Aşağıdaki değerlendirme sorusu öğrencilere sorularak ders sonlandırılmıştır.

1. Aşağıdaki boşluğu uygun sözcüğü yazarak doldurunuz.

İlk besteleyen bilinmeyen, hafızalarda korunup, halkın ortak söylemi haline gelen, sözlü-sözsüz her tür müzik eserlerine denir.

Kontrol Grubu

Ders kitabından konu ile ilgili bölüm işlenmiş ve etkinlikler yapılmıştır.

8. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.B.6. Notalar ile renkleri eşleştirir.

-Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Kendini kontrol etme becerileri: Karşısındakinin duygu durumuna göre tepki verme, gerektiğinde özür dileme. Kavga etme, zarar verme ve rahatsız etmekten kaçınma. Aşırı sevinç, üzüntü, öfke gibi duygularını uygun şekilde ifade etme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Öykü

Gökkuşakğı Renkleri

Dünya' nın bütün renkleri bir gün bir araya toplanmışlar ve hangi rengin en önemli en özel olduğunu tartışmaya başlamışlar. YEŞİL demiş ki: "Elbette en önemli renk benim. Ben hayatın ve umudun rengiyim. Çimenler, ağaçlar, yapraklar için seçilmişim. Şöyle bir yeryüzüne bakın, her taraf benim rengimle kaplı..."

MAVİ hemen atılmış: "Sen sadece yeryüzünün rengisin, ya ben? Ben hem gökyüzünün hem denizin rengiyim. Gökyüzünün mavisi insanlara huzur verir ve huzur olmadan siz hiç bir işe yaramazsınız.""

SARI söz almış: "Siz dalga mı geçiyorsunuz? Ben bu dünyaya sıcaklık veren rengim. Güneşin rengiyim. Ben olmazsam soğuktan donarsınız hepiniz."

TURUNCU onun sözünü kesmiş: "Ya ben? Ben sağlık ve direncin rengiyim. İnsan yaşamı için gerekli vitaminler hep benim rengimde bulunur. Portakalı, havucu düşünün. Ben pek ortalarda görünen bir renk olmayabilirim ama güneş doğarken ve batarken gökyüzüne o güzel rengi veren de benim unutmayın."

KIRMIZI daha fazla dayanamamış: "Ben hepinizden üstünüm! Ben kan rengiyim! Kan olmadan hayat olur mu? Ben tehlike ve cesaretin rengiyim. Savaşın ve ateşin rengiyim! Aşkın rengiyim. Bensez bu dünya bomboş olurdu!"

MOR ayağa kalkmış: "Hepinizden üstün benim. Ben asalet ve gücün rengiyim. Bütün krallar, liderler beni seçmişlerdir. Ben otorite ve bilgeliğin rengiyim, insanlar beni sorgulamaz, dinler ve itaat ederler." Bütün renkler hep bir ağızdan kavgaya tutuşmuşlar. Her biri diğerini itip kakıyor "en büyük benim" diyormuş. Derken bir anda şimşekler çakmış ve yağmur damlacıkları gökten düşmeye başlamış. Bütün renkler neye uğradıklarını şaşırmış, korkuyla birbirlerine sarılmışlar ve yağmurun sesi duyulmuş. "Sevgili renkler, bu kavganızın anlamı ne, bu üstünlük çabanız neden? Siz bilmiyor musunuz ki her biriniz farklı bir görev için yaratıldınız, birbirinizden farklısınız ve her biriniz kendinize özelsiniz. Şimdi el ele tutuşun ve bana gelin." Renkler bunun üzerine kendilerinden çok utanmışlar. El le tutuşup birlikte gökyüzüne havalanmışlar ve bir yay şeklini almışlar. Yağmur onlara "bundan böyle..." demiş. Her yağmur yağdığında siz birleşip bir renk cümbüşü halinde gökyüzünden yeryüzüne

uzanacaksınız ve insanlar sizi gördükçe huzur duyacaklar, güç bulacaklar. İnsanlara yarınlar için umut olacaksınız. Gökyüzünü bir kuşak gibi saracaksınız ve size GÖKKUŞAĞI diyecekler" demiş. Bu yüzden ne zaman dünyamız yağmurla yıkansa, ardından gökyüzünde GÖKKUSAĞI belirir. Öğretmen bu öyküyü okuduktan sonra aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

‘Biz de gökkuşağındaki o renkler gibi birbirimizden farklıyız ve hepimiz özeli. Bunu bilerek birbirimizin düşüncelerine saygı göstermeli, kavga etmeden uyum içinde yaşamalıyız. Nasıl ki gökkuşağı renklerinin her birinin farklı işlevi var ve renkler bir araya gelince güzel bir bütün oluşturuyorsa müzikte de notalar böyledir. Notalar sesleri gösteren işaretlerdir. Her bir notanın kendine özgü bir sesi vardır. Bu sesler bir araya gelerek müziği oluşturur. Biz de şimdi notalarla renkleri eşleştireceğiz.’

Hangi Nota Hangi Renk?

Öğretmen şekildeki görseli çoğaltarak her öğrenciye dağıtmıştır. Aynı zamanda tahtaya asmış, hangi notaya hangi rengin karşılık geldiğini anlatmış, birlikte tekrar edilmiştir.

Oyun:

Ben Gökkuşağı

Öğretmen sınıfı ikili gruplara ayırmıştır. Her gruba sırasıyla bir nota ismi ve rengi vermiştir.(Kırmızı-do, turuncu-re, sarı-mi, gibi.) Gruplara kendi rengini yansıtan taçlar dağıtılmıştır. Öğrenciler taçlarını takmışlardır. Daha sonra grupların bir araya gelerek dinledikleri Gökkuşağı öyküsündeki renklerin aksine kavga etmeden, zarar vermeden ve sözleriyle başkalarını rahatsız etmeden, sevinç, üzüntü, öfke gibi duygularını uygun şekilde ifade ederek öyküyü yeniden canlandırmaları istenmiştir. Canlandırmalar izlenmiş, öğretmen öğrencilere aşağıdaki soruları yöneltmiştir.

-Canlandırma sırasında diğer renklerin ve notaların sözleri karşısında neler hissettiniz?

-Diğer renklerin ve notaların duyguları, dinlediğiniz öyküde nasıldı, sizin canlandırmanızda nasıl? Hissedilen duygularla ilgili neler söylemek istersiniz?

Etkinlik

Tekerleme

Fış fış kayıkçı

Kayıkçının küreği

Hop hop eder yüreği

Akşama fincan böreği
Sabah bayram çöreği

Fış fış kayıkçı
Kayıkçıya gidelim
Kayığına binelim
Denizlere gidelim
Balık gibi yüzelim

Fış fış kayıkçı
Kürekleri çekelim
Dalgaları aşalım
Akşama eve gidelim
Balıkları yiyelim

“Fış Fış Kayıkçı ” adlı tekerleme ezgisiyle öğretmen tarafından okunmuştur. Daha sonra öğrencilerle birlikte tekrar edilmiştir. Öğretmen ses yüksekliklerine dikkat ederek tekerlemenin ilk bölümünü kalın, ikinci bölümünü orta kalınlıkta, üçüncü bölümünü ince bir sesle tekrar okumuştur.

Sınıf üç gruba ayrılmıştır. Birinci gruba kırmızı, ikinci gruba yeşil, üçüncü gruba mavi renkli kartonlar dağıtılmıştır. Kırmızı grup kalın, yeşil grup orta kalınlıkta, mavi grup ince bir sesle sırasıyla tekerlemenin ilk, orta ve son kısmını okumuştur. Gruplar tekerlemeyi okurken ellerindeki kartonu sesin kalınlığına (kalın-orta kalınlıkta-ince) göre sırasıyla; karın, omuz ve baş hizasında tutmuşlardır.

Öğretmen el işareti ile komutlar vererek gruplardan birinin susmasını diğer grubun söylemesini istemiştir. Tekerleme bu şekilde birkaç kez tekrar edilmiştir. Öğretmen “Fış Fış Kayıkçı ” adlı tekerlemenin notalarını her öğrenciye dağıtmış ve öğrencilerden notaları karşılık geldiği renkle yuvarlak içine almalarını istemiştir. Aşağıdaki değerlendirme sorusu öğrencilere sorularak ders sonlandırılmıştır.

Aşağıdaki notlar ile renkleri eşleştiriniz.

Do-Re-Mi-Fa-Sol-La-Si-do

Kontrol Grubu

Öğretmen notaları öğrencilere hatırlatmış ve notaları öğrenmenin farklı yolları olduğunu söylemiştir. Bu yollardan birinin notaları renklerle ilişkilendirerek öğrenme olduğunu söylemiştir. Her notayı ilgili renkle eşleştirmiş daha sonra öğrencilere eşleştirmenin yapılacağı bir çalışma kağıdı dağıtarak değerlendirme yapmıştır.

9. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.C.2. Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa ve oyuna dönüştürür.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

Bilişsel Beceriler: Sosyal ortama uygun davranış gösterme, problem çözme, çözemediği problemle ilgili yardım isteme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Etkinlik:

Çocuklara örüntü kelimesini daha önce duyup duymadıkları sorulmuştur. Konuşmaları için fırsat verilmiştir. Örüntünün ne demek olduğu anlatılmıştır (Varlıkların veya sembollerin belirli bir kurala göre dizilmesi, tekrarlanması). Örüntü örnekleri gösterilmiştir. Sesler ile de örüntü yapılabileceği söylenmiştir. “Pata, küte pata, küte” ses örüntüsü söylenmiştir. Öğrenciler de tekrar etmişlerdir. Bir süre sonra değiştirilerek “ Pata, pata, küte, pata, pata, küte” denmiş ve birlikte tekrar edilmiştir. Öğrenciler tarafından farklı kelime ve tekrarlar ile yeni örüntülerin oluşturulmasına fırsat verilmiştir.

Oyun:

Müzikli Örüntü İstasyonu

Öğrenciler gruplara ayrılarak masalara geçmişlerdir. Her masaya çeşitli renklerde kartonlar ve makas bırakılmıştır. Öğrenciler kendi örüntülerini oluşturmuşlardır. Öğretmenin seçtiği bir müzik açılmıştır. Her grup iş birliği içinde hazırlanan örüntüleri devam ettirmişlerdir. Müzik durdurulmuş, masalardaki öğrenciler yer değiştirmişlerdir. Öğrenciler müziğin tekrar açılması ile arkadaşlarının yaptığı örüntüye devam etmişlerdir. Dönüşümlü olarak tüm masalarda çalışacak şekilde etkinlik devam ettirilmiştir.

Etkinlik:

Renkli kartonlardan öğrenci sayısının yarısı kadar mavi, öğrenci sayısının yarısı kadar kırmızı daire kesilmiştir. Daireler öğrencilere karışık olarak dağıtılmıştır. Öğrencilerin daireleri bir süre incelemeleri sağlanmış ve şeklin adını ve rengini söylemeleri istenmiştir. Müzik açılmış ve öğrencilerin daireleri ile birlikte dans etmeleri istenmiştir. Müzik kapatılınca mavi dairelerin bir tarafta kırmızı dairelerin bir tarafta toplanması söylenmiştir. Tekrar müzik açılmıştır. Öğrenciler daireleri ile serbest dans etmişlerdir. Müzik durdurulmuş, öğrencilerin bir mavi bir kırmızı şeklinde sıraya geçmeleri istenmiştir. Öğrenciler, baştan başlayarak sırayla renklerinin adını söylemişlerdir. Oluşan sıranın bir örüntü olduğu söylenmiştir. Tekrar müzik açılmış, öğrenciler daireleri ile dans etmişlerdir.

Müzik durdurulunca iki mavi iki kırmızı şeklinde sıra olmaları istenmiştir. Öğrenciler yine sıranın başından başlayarak renklerinin adını söylemişler, örüntünün kuralını açıklamışlardır.

Şarkı

Deli

Göz kulak ağız burun .

Sakın gülmeyin durun .

Kulak ağız burun göz .

Sakın etmeyin bir söz .

Ağız burun göz kulak .

İstersen bir huni tak

Burun göz kulak ağız .

Bir daha yapacağız .

Deli Deli tepeli . kulakları küpeli .

Deli Deli tepeli . kulakları küpeli .

Öğretmen kendi yüzünde göz, kulak, ağız, burun bölümlerini her seferinde değişen sırayla göstermiştir. Öğrenciler hızlı bir şekilde bölümlerin adını söylemişlerdir. Daha sonra öğretmen hızlı bir şekilde bölümlerin adlarını söylemiş ve öğrencilerden kendi yüzlerinde bu bölümleri göstermelerini istemiştir. Yanılan öğrenciler tek tek elenmiş ve sona kalan öğrenci birinci olmuştur.

Öğretmen öğrencilere şarkıyı dinletmiş ve sınıfı dört gruba ayırmıştır. Her bir gruba göz, kulak, ağız, burun isimlerini vermiştir. Şarkının göz, kulak, ağız, burun kelimelerinin

geçtiği bölümlerde öğretmen şarkıyı söylerken gruplar aşağıdaki hareketleri yapmışlardır. Diğer kısımlar öğrencilerle birlikte söylenmiştir.

Göz: 1 alkış

Kulak: 2 parmak şıklatma

Ağız: 1 alkış

Burun: 2 parmak şıklatma

Oyun:

Topu Kap

Öğrenciler karşılıklı durarak ikiye bölünmüşlerdir. Her iki öğrenciye de eşit mesafede olacak şekilde ortaya bir top konulmuştur. Öğretmen göz, kulak, ağız, burun diyerek hızlı bir şekilde komutlar vermiş ve öğrencilerden söylediği bölümü elleriyle yüzlerinde göstermelerini istemiştir. Yanılan öğrenci elenmiştir. Öğretmen komutlarının arasında ‘top’ deyince öğrencilerden topu arkadaşından önce alan oyunu kazanmıştır. Kazanan öğrenciler aralarında tekrar grup olmuşlar ve yarışmışlar, böylece birinci belirlenmiştir. Öğrencilerden çeşitli şekillerle birer örüntü oluşturmaları istenmiş ve ders sonlandırılmıştır.

Kontrol Grubu

Ders kitabında yer alan “Şarkı Söylerim” adlı şarkı öğretilmiştir. Öğretmen şarkı sözlerine uygun hareketlerde bulunmuş öğrencilerden de benzer uygulamalar yapmalarını istemiştir. Şarkı söylenirken hareketlerle şarkıya eşlik edilmiştir. Ders kitabından ilgili etkinlikler yapılmış ve ders sonlandırılmıştır.

10. Hafta

Bu hafta işlenen kazanım şudur:

Mü.3.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.

Bu derste kazandırılması hedeflenen sosyal beceriler şunlardır:

İlişkiyi Sürdürme: Başkalarından yardım isteme, teşekkür etme ve yardım teklif etme.

Deney Grubu (Müzikli Oyun)

Etkinlik:

Öğretmen sınıfta 3 farklı türde müzik açmıştır.

1.Karadeniz (Anonim Halk Ezgisi)

Dağlar gibi dalgaları ben aşarım aşarım ×2
Takamın içerisinde saray gibi yaşarım ×2
Ben kemençe çalamam da dayım darılır bana ×2
Bir horon havası vur da kurban olayım sana ×2
Yağmur yağıyor yağmur da başıma tane tane ×2
Karadeniz uşağı da dünyalarda bir tane ×2

2. Menuet (J.S.Bach)

3. Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa(Mehmet Türkel)

Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa
Askerin milletin bayrağıyla çok yaşa
Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa
Askerin milletin bayrağıyla çok yaşa

Arş arş arş ileri ileri arş ileri
Marş ileri dönmez geri, Türk'ün askeri hey
Sağdan sola, soldan sağa
Al da bayrağı düşman üstüne hey

Parlayan yıldızın alemleri tenvir eder
Cumhuriyet bayrağın semada süzer gider
Parlayan yıldızın alemleri tenvir eder
Cumhuriyet bayrağın semada süzer gider

Arş arş arş ileri ileri arş ileri
Marş ileri dönmez geri, Türk'ün askeri hey
Sağdan sola, soldan sağa
Al da bayrağı düşman üstüne hey

Arş arş arş ileri ileri arş ileri
Marş ileri dönmez geri, Türk'ün askeri hey
Sağdan sola, soldan sağa
Al da bayrağı düşman üstüne hey

Müzikler dinlendikten sonra öğretmen öğrencilere aşağıdaki soruları yöneltmiştir.

Müziği dinlerken neler hissettiniz?

Dinlediğiniz müzik ne tür bir müzik olabilir?

Bu müziklerle ilgili neler biliyorsunuz?

Siz hangi tür müzikler dinlemekten hoşlanırsınız?

Şarkı:

Heykel

Müzedede heykeller, her gece canlanır

İnsanlar gelince dona kalır

Haydi dans et durma, kimseye çaktırma

Sen bir heykelsin eskiden kalma

Şöyle mi dursam?

Böyle mi dursam?

Aşağıda mı?

Yukarıda mı?

Yoksa bir arkadaşımın mı?

Onur Erol

Öğretmen şarkıyı açarak öğrencilere dinletmiştir. Sonra ikinci kez açmış ve öğrencilerin şarkıya eşlik etmesini istemiştir. Bu şekilde öğrenciler şarkıyı öğrenmişlerdir. Son kez şarkı danslı videosuyla birlikte açılmış ve öğrencilerin dans ederek şarkıya eşlik etmeleri istenmiştir. (Öğrencilerin şarkıyı söylerken ve dans ederken kendilerini bir heykel olarak hayal etmeleri istenmiştir.)

Oyun:

Öğretmen oyunu anlatmıştır.

Hareketli Heykel Yardım İstiyor!

Öğretmen öğrencilerin müziğin onlara hissettirdiği şekilde müzik eşliğinde sınıfta serbestçe dans etmelerini istemiştir. Öğretmen müziği öğrenciler dans ederken bir anda durdurmuştur. Müzik durduğunda öğrencilerin de buldukları şekilde hareket etmeden donarak heykel olmaları istenmiştir. Öğretmen sınıftan bir öğrenciye dokunmuştur. Dokunduğu öğrenci ebe olmuştur. Ebe heykel, sınıftaki heykelleri dikkatlice incelemiştir. Şekillerini ve yerlerini aklında tutmaya çalışmış, sınıftan çıkmıştır. Heykellerin bazıları şekillerini ve yerlerini değiştirmiştir. Sınıftan çıkan öğrenci geri gelmiş ve şekli ve yeri değişen heykelleri bulmaya çalışmıştır. Ebe heykel, bulduğu heykellere 'Eski haline dönmen için sana yardım edebilir miyim?' diye sormuştur. Heykel gözünü kapatmış, ebe heykel onu

eski yerine götürmüş ve eski şeklini vermiştir. Gözünü açtığında kendini eski yerinde ve eski halinde bulmuştur. Eğer ebe heykelin şekli ve yeri değişen bulamadığı heykel olursa bu heykel ‘Ben de bozuldum, beni de düzeltip bana yardım eder misin?’ diye sormuştur. Ebe heykel bozulan heykelin yanına gitmiş ve onun komutları ile onu eski haline getirmiştir. Tüm heykeller eski halini aldıktan sonra öğretmen müziği açmış, öğrenciler dans etmeye devam etmişler ve yeni bir ebe seçilmiştir. Oyun birkaç kez tekrarlanmıştır. Aşağıdaki değerlendirme sorusu sorularak ders sonlandırılmıştır:

1. ‘Kemençe, horon, uşak’

Yukarıdaki kavramlar hangi yöremize ait türkülerde yer alır?

- a) İç Anadolu
- b) Karadeniz
- c) Akdeniz

Kontrol Grubu

Öğretmen öğrencilere “Hangi müzik türlerini biliyorsunuz?” diye sormuştur. Ülkemizin zengin bir müzik kültürüne sahip olduğunu ve farklı müzik türlerinin var olduğunu söylemiştir.(Türk sanat müziği, Türk halk müziği, popüler Türk müziği, çok sesli Türk müziği gibi.) Farklı türde müzikleri dinlemenin müzik zevkini ve kültürünü geliştireceğini söylemiştir. Ders kitabında yer alan “Katip” adlı türkü dinlenmiş ve sonra birlikte söylenmiştir. Türküye uygun hareketler bulunmuş ve yapılmıştır. Ders kitabındaki ilgili etkinlikler yapılmıştır. Kitapta yer alan “Aslan Mustafa’m” , “Köçekçe” adlı türküler dinlenmiş, “Arkadaşım Eşek” adlı şarkı da dinlenerek farklı türdeki müzikler üzerine konuşulmuştur. Ders kitabında yer alan değerlendirme çalışmaları yapılarak ders sonlandırılmıştır.

EK 4. MEB ARAŞTIRMA İZİN ONAYI

T.C.
KARS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-91782061-605.01-37114709
Konu : Ayşe Nur BAŞ'ın Uygulama İzni

17/11/2021

VALİLİK MAKAMINA
KARS

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün, Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ayşe Nur BAŞ'ın "İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Beceri Gelişiminde Müzikli Oyunların Etkisi" konulu tez çalışmasını İlimiz merkez Atatürk İlkokulu 3.sınıf öğrenci ve öğretmenlerine uygulanması ile ilgili Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 03/11/2021 tarih ve 211457 sayılı yazılarında belirtilmektedir.

Tez çalışmasında kullanılacak veri toplama araçları Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün "Araştırma, Uygulama İzinleri" konulu 2020/2 nolu Genelgeleri gereğince oluşturulan komisyon tarafından incelenmiş olup, çalışmanın 2021-2022 eğitim öğretim yılında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun ile yürürlükte olan tüm yasal düzenlemeler gözönünde bulundurularak, eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde, gönüllülük esas olmak koşuluyla İlimiz merkez Atatürk İlkokulu 3.sınıf öğrenci ve öğretmenlerine herhangi bir ses kaydı ve görüntü almamak kaydıyla COVID-19 tedbirleri kapsamında tez çalışmasını yapan tarafından çalışmanın bitiminde sonuç raporunu CD ortamında Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesine teslim edilmesi müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Aydın ACAY
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
Mustafa Uğur ÖZERDEN
Vali a.
Vali Yardımcısı V.
Arpaçay Kaymakamı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Cumhuriyet Mahallesi Hükümet Konağı 36100 / KARS

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Dilek ARAS Sürekli İşçi

Telefon No : 0 (474) 212 82 26

E-Posta: stratejigelistirme36@meb.gov.tr

Unvan : İşçi

Keş Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: www.meb.gov.tr

Faks 4742128229

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f334-05c8-3b6d-a934-484e kodu ile teyit edilebilir.

EK 5. ETİK KURUL ARAŞTIRMA İZİNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.03.2021-62844

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 29.03.2021
TOPLANTI SAYISI : 05
KARAR SAYISI : 122

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Sabahat BURAK**'ın danışmanlığını, **Ayşe Nur BAŞ**'ın araştırmacılığını üstlendiği, "*İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Beceri Gelişiminde Müzikli Oyunların Etkisi*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir. (2021G114)

Prof. Dr. Osman ERAVŞAR
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Osman ERAVŞAR

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Bahattin ÖZDEMİR

Üye
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Üye
Prof. Dr.
Mustafa ŞEKER

Üye
Prof. Dr.
Adnan DÖNMEZ

Üye
Prof. Dr.
Abdullah KARAÇAĞ

Üye
Prof. Dr.
Eyyup YARAŞ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Ayşe Nur BAŞ

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Celal Bayar Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı/
Sınıf Öğretmenliği (2015)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı/ Sınıf
Öğretmenliği(2017)

PWSZ Krosno/Poland Department of Primary Education / Classroom
Teaching(2017)

Akdeniz Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı/ Sınıf Öğretmenliği
(2019)

Yüksek Lisans Öğrenimi:

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetler:Yatay Geçiş(2016),

Erasmus(2017), Farabi(2019).

İş Deneyimi:

Stajlar: Abdurrahman Neriman Bileydi İlkokulu ANTALYA, 2019

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar: Kars Karakale İlkokulu (MEB) 2020 Mart – Halen

İletişim:

Tarih: 06.07.2022

İNTİHAL RAPORU

Tez

ORJİNALLİK RAPORU

% **8**

BENZERLİK ENDEKSİ

%

İNTERNET KAYNAKLARI

% **8**

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

- 1** SAMANCI, Osman and UÇAN, Ziya. "Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi", Atatürk Üniversitesi, 2017. % **2**
Yayın
- 2** DURUALP, Ender and ARAL, Neriman. "Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi", Hacettepe Üniversitesi, 2010. % **1**
Yayın
- 3** ÇUBUKÇU, Zühal and GÜLTEKİN, Mehmet. "İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler", Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2006. % **1**
Yayın
- 4** GENÇ, Salih Zeki. "İlköğretimde Sosyal Becerilerin Gerçekleşme Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma", Gazi Üniversitesi, 2005. % **1**
Yayın
- 5** MODİRİ, Işıl Güneş. "Okul öncesinde müzik aracılığı ile yabancı dil öğretimi", Uludağ <% **1**

EK-9. BİLDİRİM SAYFASI

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

01.08.2022

AYŞE NUR BAŞ